

Există un sens al istoriei?

BOGDAN MUNTEANU

Întrebarea e una care a frământat dintotdeauna cugetarea omenească, iar răspunsul e o variabilă care depinde de concepția adoptată de cel care îl caută. Marile religii avraamice (iudaism, creștinism, islam) răspund afirmativ la această întrebare. Pentru cineva atașat unei mari tradiții religioase, sensul istoriei este în mod evident unul apocaliptic.

O tradiție trăită din interior, nu doar asumată la modul livresc, dublată de experiențele cutremurătoare pe care mărturisitorii lui Hristos le-au suferit în detenția comunistă, le-au ascuțit acestora simțurile și le-au permis să perceapă natura duhurilor care îi asaltau. Din această experiență unică s-a cristalizat și viziunea despre sensul apocaliptic al istoriei exprimată de Ioan Ianolide. O viziune care, alături de soluția întoarcerii la Hristos, reprezintă unul din cei doi piloni esențiali ai scrierilor sale.

Un „deținut-profet” precum Ianolide, deși se adresează cu patos întregii lumi creștine pentru a o redeștepta la viața credinței autentice, strigă în acest moment de cele mai multe ori într-un imens pustiu spiritual. Aceasta deoarece la nivel social creștinismul a suferit în ultimele secole un proces tot mai accentuat de desacralizare. Ianolide și cei asemenea lui erau conștienți că acest fenomen ar

putea fi inversat doar prin niște oameni insuflați de Dumnezeu cu puterea pe care au avut-o cândva apostolii, pe fondul unor tribulații majore și al eșecului concepției seculariste.

Apologeți ai lipsei de sens

În rândurile reprezentanților creștinismului secularizat, adepți ai unei viziuni raționaliste, opiniile privind posibilul sens al istoriei sunt divergente. Pe de-o parte avem concepția utopică a paradisiului terestru marxist. Ea reprezintă o proiecție ideală a scopului tuturor transformărilor sociale necesare pentru a atinge această stare a unei societăți „perfecte”, modelată exclusiv prin acțiunea voluntară și planificată a omului. Pe de altă parte, această opinie este respinsă de reprezentanții „raționalismului critic” precum Karl Popper, care neagă existența unui sens al istoriei, privit atât din perspectivă marxistă, cât și din perspectivă creștină. În capitolul final al cărții sale fundamentale, „Societatea deschisă și dușmanii ei” (apărută în 1945), intitulat chiar „Există un sens al istoriei?”, Popper combate „istoricismul” și răspunde fără

echivoc: „istoria nu are un sens”.

Firește, filosoful oferă un răspuns detaliat în care explică punctul său de vedere. Pentru el termenul de „istorie” este unul prea general și ca atare imprecis. Nu există o „istorie” propriu-zisă a omenirii, ne spune Popper, ci o mulțime de „istorii”, fiecare conformă cu perspectiva adoptată și cu selecția evenimentelor la care ne raportăm. Putem avea o istorie a puterii politice, a religiilor, o istorie a artei, a literaturii, a oricărui aspect particular al vieții, sau o istorie a unei țări sau civilizații anume. Dar nu o „istorie” care să înglobeze într-un mod comprehensiv toate dimensiunile condiției umane.

Ajungând și la perspectiva creștină, Popper o asociază tezei conform căreia „Dumnezeu se dezvăluie în istorie; că istoria are un sens; și că sensul ei este țelul lui Dumnezeu. *Historicismul este astfel considerat un element necesar al religiei.*” Concepția definită astfel este respinsă explicit, fiind considerată și din punct de vedere creștin drept o „idolatrie”.

Popper continuă astfel: „Singura atitudine rațională și singura atitudine creștinească, chiar față de istoria libertății, este să considerăm că noi înșine

suntem răspunzători de ea, în același sens în care suntem răspunzători pentru ceea ce facem cu propriile noastre vieți, și că doar conștiința noastră, și nu succesul nostru lumesc, poate să ne judece. Teoria după care Dumnezeu Se dezvăluie în istorie pe Sine și judecata Sa este în fond identică cu teoria după care succesul nostru lumesc este judecătorul ultim și justificarea ultimă a acțiunilor noastre; ea se reduce la doctrina că istoria va judeca și că deci puterea viitoare este totuna cu legitimitatea (...) A susține că Dumnezeu Se dezvăluie pe Sine în ceea ce în mod curent se cheamă „istorie”, în istoria crimelor și hecatombelor internaționale este într-adevăr o blasfemie.” Pentru el, adevărata istorie nu e cea a potențailor și a personajelor considerate importante de către istoriografi, ci cea a oamenilor simpli, cu bucuriile, dar și cu necazurile și suferințele lor, adică toată experiența umană concentrată de-a lungul secolelor. Doar aici ar putea fi văzut „degetul lui Dumnezeu” fără a cădea în blasfemie.

Concepția la care aderă Popper conține elemente de adevăr, dar ratează esențialul. Istoria adevărată, evenimentele de cotitură și atitudinile exemplare nu au nimic de-a face cu detaliile care compun viețile mediocre ale celor care aparțin masei terne a omenirii. Pentru istorie au relevanță doar piscurile și abisurile, personalitățile exemplare în bine sau în rău. Valorizarea morală are o importanță secundară în fața consecințelor vizibile sau invizibile – sau poate vizibile mult mai târziu – ale atitudinii și acțiunii acestora. Esențială este așadar capacitatea de rodire a pildelor bune și cea de avertisment a catastrofelor născute din hybrisul personalităților și a curentelor negative.

Pe de altă parte, Popper are dreptate când spune că nu succesul pe plan lumesc este cel menit să ofere legitimitate sau relevanță pe plan istoric. Deși nu îl amintește explicit, exemplul cel mai semnificativ este cel al lui Hristos Însuși, Care nu a avut nicio ambiție de putere lumească. El ne-a spus că „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta” și a murit pe Cruce, după ce a fost torturat și umilit. Aflat la antipodul oricărei idei de succes lumesc, prin moartea și mai apoi prin Învierea Sa, Hristos a deschis prima pagină a adevăratei istorii a omenirii, care s-a scris de atunci încoace filă cu filă, raportată în permanență la acest reper fundamental.

Sensul istoriei din perspectiva Bisericii

Sensul istoriei este prin urmare cel legat de istoria Bisericii lui Hristos, pe care Popper nu a înțeles-o cu adevărat. Filosoful austriac provine din părinți evrei care au trecut la creștinismul de confesiune luterană, el însuși fiind botezat în aceasta. În mediul în care a crescut (Imperiul Austro-Ungar) mai avea drept posibil reper catolicismul, dar pe care îl respinge tocmai în numele puterii politice, punându-l în antiteză cu biserica primară a martirilor. „Cei ce consideră că istoria succesului învățaturii

continuare în pag. 2

EXISTĂ UN SENS AL ISTORIEI?

creștine dezvăluie voința lui Dumnezeu ar trebui să se întrebe dacă succesul acesta a fost cu adevărat o izbândă a spiritului creștinismului; dacă nu cumva spiritul acesta a triumfat pe vremea când Biserica era persecutată, și nu după ce a ajuns triumfătoare. Care Biserica a înfrunghiat acest spirit într-un mod mai pur, cea a martirilor, sau Biserica victorioasă a Inchiziției?”

Totuși, e imposibil ca Popper să nu fi găsit în creștinismul occidental exemple de personalități remarcabile, a căror influență exponențială s-a manifestat dincolo de succesul vremelnice pe planul lumesc. E suficient să ne gândim la un Francisc de Assisi. Și în spațiul răsăritean există o multitudine de exemple: sfinții athoniți, neștiuți sau știuți (în ultima vreme canonizați tot mai mulți), sau „sfinții închisorilor”, cei care au avut o atitudine exemplară în închisorile comuniste și care își așteaptă canonizarea. Toți aceștia au fost departe de orice ambiții pământești. Și totuși, viețile lor exemplare au devenit cărămizi la temelia edificiului *adevărului istoric*. Aceasta are un sens indubitabil, dezvăluit însă doar celor capabili să-și deschidă sufletul spre zările credinței, trecând dincolo de hotarele rațiunii.

Vorbim aici de istoria Bisericii. E singura cheie valabilă prin care putem interpreta așa cum se cuvine istoria și evoluția întregii lumi. Aceasta cuprinde istoria din perioada persecuțiilor, urmată de epoca Bisericii triumfătoare, a schismei și apoi a unui lung proces de degradare și secularizare, ale cărui origini se află în Apus, dar care au afectat în mod semnificativ și Răsăritul creștin. Doar din această perspectivă putem vorbi de acel „sens apocaliptic al istoriei” de care amintește Ianolide. Cele șapte Biserici din Cartea Apocalipsei sunt identificate de tradiție (într-una din posibilele interpretări) drept șapte etape istorice succesive ale lumii creștine, inclusiv în perioadele în care aceasta a trecut sau trece printr-un fenomen de secularizare.

Eșecul concepției raționaliste

Karl Popper ne spune că nu există legi istorice universale, ci doar puncte de vedere tributare unei perspective particulare. Adică diferite interpretări, bazate pe o selecție subiectivă a faptelor istorice. Concepția numită de el „istoricism” și asupra căreia își focalizează critica sa, ar considera așadar că istoria însăși e determinată de niște legi inerente, care ne modelează viitorul, iar prin contemplarea acestora am putea descifra taina destinului omenirii.

Spre deosebire de această concepție, singurul sens pe care Popper îl vede în istorie ar fi cel conferit de acțiunile individuale: lupta pentru drepturi egale și raționalitate, pentru „societatea deschisă”. După el nu există noțiunea de „progres istoric”, ci doar acțiuni la nivel individual, spre consolidarea instituțiilor democratice, de care ar depinde libertatea care are drept corolar progresul. Acesta ar fi în cele din urmă o consecință a eforturilor individuale, a năzuințelor spre un bine comun bazat pe o concepție clară, rațională și realistă.

Și totuși, dacă renunțăm la îngustimea perspectivei pur raționaliste, în fenomenele istorice pot fi observate atât anumite legi intrinseci, cât și un sens providențial.

În primul rând se poate constata faptul că încercarea de a fundamenta construcția unei lumi prin mijloacele unui raționalism echilibrat, care se bazează pe puterea de persuasiune a argumentului și care folosește instrumentul dialogului și a schimbului civilizat de idei, precum ne propune Karl Popper, nu poate fi decât o utopie sortită eșecului. Aceasta pentru că natura umană e prin definiție una căzută. Dacă e ruptă de transcendent, ea nu își poate găsi în sine puterile tămăduitoare capabile să o scoată din această stare. Iar una din legile ineluctabile ale istoriei ne spune că acest gen de ruptură va fi dus întodeauna până la ultimele sale

consecințe. Cu alte cuvinte, putem vorbi de principiul revoluției care „își mănâncă copiii”. Personajele decente, echilibrate, sunt la un moment dat înlăturate – fizic sau doctrinar – atunci când stau în calea tăvălugului unui așa-zis „progres” care nu mai cunoaște limite.

Termenul popperian de „societate deschisă” a devenit de pildă în ultimele decenii unul dizolvant, instrumentalizat de magnați de genul unui George Soros și de agenții sponsorizați de aceștia. Departele de a fi vorba de o disponibilitate la dialog și de o chemare la echilibru, aici nu găsim decât o corectitudine politică agresivă și o ostilitate radicală la adresa religiei și în special a Bisericii creștine.

Una din consecințele recente ale acestei atitudini a fost și revolta iconoclastă împotriva statuilor, căreia i-au căzut victimă nume celebre precum Churchill sau Columb. Toate aceste excese s-au făcut în numele unei cauze aparent bune, precum lupta împotriva discriminării și a rasismului. Rezultatul nu a fost însă decât un val de furie oarbă împotriva unei moșteniri istorice care e judecată în mod greșit după șabloanele ideologice ale prezentului, în loc să se țină seama de contextul și mentalitatea epocii respective.

Acest radicalism violent i-a oripilat până și pe mulți intelectuali cu orientare moderată de stânga, care au semnat o scrisoare deschisă (<https://harpers.org/a-letter-on-justice-and-open-debate/>) unde se face un apel în spirit popperian la justiție și la o dezbateră de idei deschisă. În ea se condamnă fanatismul și conformismul ideologic și se solicită o cultură a toleranței față de opiniile adverse și deschiderea spre dialog.

Inițiativa e în principiu laudabilă, dar trebuie să rămânem sceptici la ideea că astfel de apeluri vor reuși să îmblânzească spiritele dezlănțuite. Ele nu fac decât să ducă până la ultimele consecințe negarea oricărei moșteniri istorice, incluzând aici dimensiunea religioasă a existenței umane.

Așa cum ne-au arătat și alte evenimente istorice din trecut, atunci când energiile distructive se acumulează în cantități suficiente, ele se revarsă la suprafață, producând zguduiri și transformări sociale majore. În astfel de momente se poate spune că „revoluția” își devorează copiii, tovarășii de drum, idioții utili sau înaintemergătorii de care nu mai are nevoie în mersul ei „triumfal” înspre catastrofa finală.

Legi inerente și sens providențial

În acest proces se manifestă atât o lege inerentă a istoriei, cât și un sens providențial. Sunt detalii care se pare că i-au scăpat lui Popper, de vreme ce susține că așa ceva nu există. Însă, în mod ironic, înseși principiile sale, pe care le considera universale, riscă să devină o victimă colaterală a fanatismului și intoleranței noilor progresiști.

Acest sens providențial se manifestă în mod vizibil și la scara timpului. Desigur că selecția evenimentelor e realizată din perspectiva civilizației care se revendică de la moștenirea creștină. Dar nimeni nu poate nega faptul că această civilizație este cea care și-a pus amprenta pe întregul glob pământesc. Societățile zidite pe cu totul alte tipare sunt doar exemple izolate. Prin urmare, nu e vorba de o selecție arbitrară sau subiectivă, cu relevanță doar dintr-o perspectivă particulară, ci de suprimere a esențialului, a adevăratului motor al istoriei omenirii.

Popper neagă în cartea sa așa-numita „teorie socială a conspirației”, conform căreia în spatele evenimentelor istorice majore ar sta grupări oculte, care ar conspira pentru ajungerea la putere și impunerea propriei agende. Nu le neagă existența în sine, ci doar puterea, influența și continuitatea, susținând că rareori asemenea conspirații au de fapt succes. Pentru el, transformările sociale par a fi mai mult rezultanta unui joc al hazardului. „Viața socială nu este o încercare de forțe între grupuri opuse; ea înseamnă acțiune într-un cadru de instituții și tradiții mai mult sau mai puțin rezilient sau casant, și în acest cadru ea creează – lăsând deop-

arte eventualele contracțiuni conștiente – numeroase reacții neprevăzute, unele poate chiar imprevizibile.”

Cum se poate explica atunci procesul de secularizare a lumii creștine? Doar pe seama unor nemulțumiți izolați din cadrul acesteia care, profitând de slăbiciunile ei inerente, au reușit să disloce din prim-planul istoriei un edificiu menit să dureze până la sfârșitul veacurilor? Firește, toate încercările de a-l distruge sau de a-l subjuga într-un mod conformist nu au putut să triumfe. Paradigma creștină care a dominat lumea europeană mai bine de un mileniu este una ancorată în transcendent, ca o garanție împotriva haosului și anarhiei. Cu pilonii ei instituționali care au fost Biserica și Monarhia, cu stabilitatea ei dogmatică și canonică de granit, ea nu conținea în sine germele propriei descompunerii.

Odată cu închegarea definitivă a tradiției, care s-a explicat în urma unui proces evolutiv cu originea în grăuntele de muștar inițial, această lume era menită să dureze veșnic, ca simbol terestru al eternității. Orice schimbare nu putea să vină decât în urma unor acțiuni a căror origine se află în exterior, cu o lucrare desfășurată atât din afară, dar și pătrunzând în interiorul acestei arhitecturi imuabile, prin infiltrarea cu idei străine ei (lumea creștină nu era una lipsită de păcate sau nedreptăți sociale, dar avea la dispoziție în interiorul ei toate instrumentele necesare pentru corectarea acestor neajunsuri).

Ca atare, cu greu se poate imagina o explicație alternativă plauzibilă a acestui proces de secularizare, alta decât cea care pleacă de la ipoteza unei lucrări active și sistematice, care nu este rodul hazardului.

Istoria lumii s-a scris și se scrie prin polarizarea forțelor care au stat de-o parte sau de alta în acest câmp de tensiuni istorice. Conflictul dintre tabăra „progresistă” și cea „conservatoare” e motorul principal al evenimentelor istorice din ultima jumătate de mileniu. Un amănunt pe care Popper iarăși nu îl vede, sau pe care îl ignoră, considerându-l tributari unei perspective particulare, deși el însuși e un element activ în cadrul acestui proces. Moderația la care face apel în permanență e pe punctul de a fi aruncată peste bord, căci instrumentele pe care le propune sunt prea slabe și ineficiente pentru a duce mai departe lucrarea „progresismului”. Nu mai contează că Popper a fost un critic al marxismului, căci acesta e capabil de metamorfoze și de reveniri sub alte veșminte, acaparând, instrumentalizând și conferind sensuri proprii unor termeni fundamentali precum „liberalism” sau „democrație”.

Repere temporale. O lege a accelerației „progresului istoric”

Există o serie de repere la scara timpului care punctează această evoluție istorică. După cum vom vedea îndată, ele respectă cu o rigurozitate matematică o lege a accelerației „progresului istoric”. Acesta se manifestă în salturi, sub forma unor crize majore care au loc în jurul unor borne temporale punctând trepte esențiale din acest proces care cuprinde civilizația cu rădăcini creștine, fie ea și secularizată. Istoria consemnează de obicei date fixe pentru anumite evenimente revoluționare, considerându-se că ele sunt deschizătoare de epocă. Dar schimbările de paradigmă și transformările sociale nu au avut loc într-un moment punctual, și în nici un caz în miezul acelor explozii revoluționare, ci mai degrabă în anii imediat următori (a se vedea Revoluțiile Franceză sau Bolșevică). Alteori procesul a fost invers: mai întâi au avut loc transformările de sus în jos, iar consecința lor finală a fost răsturnarea de jos în sus a sistemului, așa cum a fost cazul căderii comunismului.

Să urmărim așadar cronologia acestui proces centrat pe evoluția lumii creștine, mai precis pe procesul ei de secularizare, care e dus treptat până la ultimele sale consecințe. Cei care nu vor fi de acord

EXISTĂ UN SENS AL ISTORIEI?

cu exactitatea datelor prezentate mai jos, sunt rugați să vadă în ele doar o bună aproximație.

În ciuda divergențelor și a curentelor eretice, vreme de practic un mileniu Biserica Creștină a rămas una, nedespărțită, triumfând prin cele șapte Sinoade Ecumenice, până la Marea Schismă din 1054, care a marcat ruptura fatală dintre Răsărit și Apus. Nu suntem departe de borna 1024 raportat la era creștină, număr care înseamnă cifra doi la puterea a zecea.

Evenimentul regretabil al schismei nu poate fi asimilat încă debutului unui proces de tip „progresist”, la mijloc fiind doar divergențe politice și teologice în interiorul concepției creștine. Dar i-a creat premisele. „Germenii” progresismului au infiltrat partea apuseană, coagulând în timp un curent anti-tradițional, anticlerical și ulterior anticreștin. Principala sa țintă a fost Biserica Catolică, scopul său fiind emanciparea de sub influența politică și religioasă a acesteia. Renașterea, Reforma, Iluminismul, Comunismul – toate aceste trepte succesive care au marcat inițial lumea apuseană și care au cuprins ulterior întreaga lume – s-au petrecut într-un ritm accelerat, la limitele dintre cicluri istorice având fiecare jumătate din durata celui precedent.

Dacă la anul 1024 adăugăm jumătate din durata primului ciclu, adică doi la puterea a noua, sau 512, obținem 1536. Ne aflăm în perioada Renașterii și a începutului Reformei, adică a unor mișcări îndreptate împotriva Bisericii Catolice, și din care au derivat ulterior curentele seculariste, îndreptate împotriva oricărui tip de religie. Firește, la acel moment nu se putea concepe încă așa ceva, dar să ne reamintim principiul remarcat mai devreme, după care orice proces revoluționar se descotorosește de înaintemergătorii și de tovarășii de drum de care nu mai are nevoie. Acest fapt este o lege istorică intrinsecă, aplicabilă mai ales atunci când pe primul plan stă refuzul oricărei tradiții. Propria „tradiție” nu înseamnă aici decât un instrument convenabil, de care te poți debarasa atunci când devine inutil sub imperativul pașilor care urmează.

Adăugând încă jumătate, adică 256, obținem borna anului 1792. Ne aflăm în siajul Revoluției Franceze de la 1789, în vârtejul unor ample frământări și transformări sociale, când se puneau bazele unei noi paradigme, bazată pe rațiune și pe ostilitate la adresa religiei.

Acest nou ciclu a durat 128 de ani, sau doi la puterea a șaptea. Ajungem astfel la anul 1920. Suntem în apropierea anului 1917, când bolșevismul (adică ducerea paradigmei raționalist-materialiste la ultimele ei consecințe) a ajuns la putere în Rusia. Dar abia în anul 1920 putem vorbi de o consolidare a puterii sovietice, ieșită învingătoare dintr-un sângeros război civil, pentru a purcede la transformări sociale radicale, impuse cu fanatism și violență. Borna acestui an marchează ceea ce istoricul german Ernst Nolte denumește „Războiul civil european”, deoarece în jurul acestui an au apărut în întreaga Europă reacții viguroase la adresa bolșevismului care risca să se înstăpânească peste tot, asemenea unui incendiu mistuitor. Se poate spune că undeva în miezul acestei perioade, în anul 1945, bolșevismul – datorită sprijinului de care a beneficiat din partea democrațiilor occidentale – și-a învins adversarii de moarte care i-au oprit expansiunea inițială, etichetați generic drept „mișcări fasciste” (deși între acestea au fost și diferențe considerabile) și a cucerit o jumătate din continentul european.

Această domnie a bolșevismului clasic a durat aproximativ 64 de ani (doi la puterea a șasea) pe care, dacă îi adunăm la borna precedentă a anului 1920, ajungem la numărul orwellian de 1984. Ei bine, un an mai târziu, în 1985, odată cu venirea la putere a lui Mihail Gorbaciov, a început o tentativă de reformare a comunismului, care patru ani mai târziu, în 1989, a condus la căderea sa. Acest sistem s-a dovedit în final prea departe de realitate și de natura umană, încât orice reformă s-a dovedit

imposibilă. Dar germenii acestei prăbușiri pot fi găsiți în transformările începute odată cu anul 1985, un proces care a avut și opozanți în rândurile țărilor satelite ale Moscovei, precum dictatorii Honecker sau Ceaușescu, care nu au fost capabili să înțeleagă mersul istoriei.

Adăugând încă 32 de ani la borna 1984 ajungem la anul 2016. Căderii comunismului nu i-a urmat, așa cum ne-am fi așteptat, o întoarcere la valorile liberale ale lumii occidentale din era războiului rece, ci la o revenire treptată sub camuflaj a ideologiei marxismului cultural, sau a neo-marxismului, care în jurul anului 2016 s-a considerat suficient de influent pentru a genera noi schimbări menite să afecteze profund țărilor întregii lumi, dar în special pe cele cu rădăcini creștine.

Vorbim de un atac concertat la adresa acestei tradiții, prin suprapunerea mai multor fenomene paralele, declanșate în mod deliberat.

Pe de-o parte valul migraționist, care a debutat în anul 2015 și care de atunci începe să continue să inunde treptat continentul european, aducând milioane de oameni străini de tradițiile sale. Se dorește în mod deliberat dezrădăcinarea omului european și modelarea lui după tiparele „multiculturalismului” și „diversității”, adică crearea unui „om nou”, insensibil la propriul trecut și la viitorul propriei culturi.

În paralel s-au intensificat acțiunile propagandei „apocalipsei climatice”, fiind promovată figura iconică, cvasi-religioasă, a adolescentei panicate Greta Thunberg, cu scopul de a imprima această panică întregii lumi. Solicitățile sunt și aici o serie de transformări sociale de factură dirijistă, ostilă liberalismului economic, țelul fiind edificarea unei lumi pe baze artificiale, tehnocratice, planificată până în ultimul detaliu. Argumentele invocate sunt pretins irefragabile, fiind postulate în chip dogmatic de către anumiți oameni de știință, ignorându-se cu bună știință opiniile și argumentele contrare. O cultură a dezbaterii deschise nu mai există. Popper se pare că a devenit depășit, argumentul său privind falsificabilitatea drept criteriu al teoriilor științifice este ignorat (vom vorbi despre el mai încolo), iar „societatea deschisă” capătă cu totul alte înțelesuri.

Și, în final, în anul de grație 2020, tot în preajma bornei 2016, a venit ca la o comandă invizibilă pandemia de coronavirus. Ea însăși pretext pentru impunerea unor profunde transformări economice și politice, care merg tot în direcția trasată de doctrina socialistă, de dirijism economic și de control și restricționare a libertăților individuale. Nu în ultimul rând, în paralel au loc și atacuri la adresa Bisericii, în special la adresa Sfintei Împărtășanii, aceasta fiind privită ca un spin în ochiul rațiunii pretins infailibile și atotputernice.

Scenariu pentru deceniile următoare

Până aici știm ce s-a întâmplat. Tiparul se potrivește, legea înjumătățirii ciclurilor istorice a funcționat cu o precizie de ceasornic. Probabil că pentru Popper avem de-a face cu o simplă coincidență, deși această ipoteză poate fi supusă chiar testului său de validare a teoriilor științifice. Pentru a nu fi un simplu postulat arbitrar și subiectiv, o astfel de teorie trebuie să treacă testul „falsificabilității”. Adică ar trebui să poată fi imaginate scenarii care, dacă ar fi observate în realitate, ar infirma teoria în cauză (exemplu: afirmația că toate lebedele sunt albe ar putea fi contrazisă de observarea unei lebede negre).

Ei bine, nu avem decât să lăsăm să treacă timpul și să urmărim ce se întâmplă. E posibil ca vreo douăzeci-treizeci de ani de acum încolo să nu se întâmple nimic semnificativ, ca lumea să „înghețe” la situația anului 2020. Atunci teoria ar fi în mod evident infirmată.

Dar cine poate crede cu adevărat acest lucru, mai ales că ONU a lansat „Agenda 2030” de dezvoltare durabilă, iar UE vorbește de „Green Deal” la nivelul anului 2050? Avem agende peste agende, planuri și repere, încât e limpede că în deceniile următoare ne așteptăm și mai multe transformări.

Care e direcția lor, cred că am arătat limpede în paginile de mai sus.

Asumând deci că în viitor ne așteaptă și alți pași din acest proces pe care l-am descris, vom vedea că ciclurile finale vor fi tot mai scurte, încât o dată a lor foarte precisă poate că nu se va suprapune cu aceeași exactitate pe modelul enunțat. Dar el ar fi infirmat mai curând doar în cazul în care am avea de-a face cu perioade mai lungi de imobilism. Practic doar astfel s-ar putea contrazice această lege a accelerației transformărilor istorice.

Următorul reper ar fi anul 2032. Dacă aproximăm, ar însemna să fim atenți la ce se va întâmpla peste 10-15 ani. Viitoarele borne temporale, adunând jumătate din lungimea ciclului precedent, sau puteri tot mai mici ale lui doi, ar fi așadar: 2032, 2040, 2044, 2046, 2047. Anii întregi se termină, ar urma să adunăm puteri negative, sau fracțiuni de an. Adunând însă cantități tot mai mici, ajungem la paradoxul broaștei țestoase care nu mai ajunge niciodată la țintă. Conform principiului aplicat până acum, totul se oprește la nivelul anului 2048. Dacă îl considerăm doar o bornă aproximativă, putem concede că UE ar putea totuși ajunge să apuce anul 2050, în care își va putea contempla „opera” deceniilor anterioare.

Și după aceea?

Dacă e să alegem între „sfârșitul lumii” și „sfârșitul unei paradigme”, probabil că va trebui să alegem cu precădere ultima variantă.

Paradigma rațiunii atotputernice se va dovedi un eșec răsunător. În final se va prăbuși asemenea Turnului Babel, pentru că nu ține cont de adevărata natură umană, care nu poate fi separată de dimensiunea religioasă. Dacă e să facem un pariu, atunci nu ar trebui să-i mai dăm decât cel mult trei decenii.

Să ne gândim la femeia desfrânată din capitoul 17 al Cărții Apocalipsei, îmbrăcată în roșu și beată de sângele martirilor creștini. Ea este simbolul laicismului, al raționalismului ateu, care domină lumea de la Revoluția Franceză încolo, și care a inclus și comunismul clasic, fără însă a se limita la el. Semnificativ e faptul că altarul catedralei Notre-Dame a fost profanat în vâltoarea Revoluției Franceze prin punerea pe el a unei prostituate menită să simbolizeze cultul Zeiței Rațiunii. Ei bine, dacă interpretarea acestui simbol apocaliptic este corectă, atunci din revelația Sf. Ioan aflăm că această desfrânată va cădea, carnea ei va fi arsă în foc și mâncată, iar puterea ei va fi luată și va fi dată fiarei.

Așadar, chiar dacă acest raționalism care astăzi pare atotputernic (și care a jubilat în chip ocult în fața simbolului distrugerii celebrei catedrale pariziene prin misteriosul incendiu din anul 2019) va cădea la un moment dat, căci temeliile sale ontologice sunt cât se poate de șubrede, ceea ce îl va înlocui în prima fază nu va fi religia Adevărului.

Foarte probabil va urma așadar o revenire a paradigmei religioase și deja încep să apară semne în acest sens. La mijlocul anului 2020 catedrala Sfânta Sofia din Constantinopol a fost scoasă din condiția secularizată de muzeu și a redevenit moschee. Această deturnare și confiscare a unui simbol major pentru tradiția creștină nu va rămâne fără consecințe pe termen lung, chiar dacă pe moment reacțiile de protest au fost destul de anemice.

Nu peste multă vreme, religiile vor acapara din nou scena istoriei. Numai că există religii ale minciunii și doar una a Adevărului, a Celui care a spus „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”. Vor mai apărea impostori, profeți mincinoși, tot cortegiul descris în Cartea Apocalipsei, care o vreme vor mai oculta Adevărul, însă dintr-o perspectivă cu totul diferită de laicismul care încă domină lumea contemporană.

Cei care vor trăi peste aceste trei decenii, vor apuca să vadă cu ochii lor ce se va întâmpla...

BOGDAN MUNTEANU

Ioan Ianolide

– scrisoare către Pr. Benedict Ghiuș

15 oct 1980

Părinte,

După căutările unei vieți întregi, așezată la răscruce de ere, doresc să nu termin alergarea fără a mărturisi concluziile la care am ajuns, deși prilejul de a o face public îmi este interzis. Sunt însă convins că va veni o zi în care oamenii, treziți din buimăceala acestor vremuri, aflându-ne și pe noi sub ele, se vor dovedi interesați să afle ceva despre experiența noastră. Deci, întrucât cred că ne aflăm în durerile făcerii unui nou ev creștin – unica salvare pentru lume – încerc să sintetizez câteva aspecte ale lui.

Există un singur principiu unic (idee, forță, punct, putere) și acesta este Hristos. El este originea, vârful piramidei și finalitatea sufletului și existenței umane, cât și a naturii și creației întregi. Condiția umană este complexă și organizată pe principii duale (contrarii, bipolice, contradictorii), dar toate converg în principiul unic: Hristos. Alții au luat alte principii unice, dar nici unul nu este încărcat cu adevărul revelat despre Dumnezeu, cum este creștinismul și, în consecință, aceia conduc la erori de viziune și de trăire umană.

Fără Hristos, gândirea oamenilor este eronată, poate fi degradantă, iar dacă este împotriva lui Hristos, ea ajunge satanică. Dar, nu numai cei ce sunt în afara lui Hristos pot greși, ci și creștinii înșiși. Dacă mântuirea lumii este scopul Bisericii, dacă îndumnezeirea oamenilor este metoda Bisericii, suntem obligați să observăm că în fața creștinătății stă un imperativ imediat: reîncreștinarea creștinilor și a creștinismului. Căci ne aflăm într-o profundă criză religioasă, spirituală, morală, culturală, politică, socială, științifică, tehnică, economică și militară –

deci generală. Deci coordonata superioară a unui nou ev este religiozitatea! Tocmai religiozitatea trebuie definită, pentru a nu repeta erorile trecutului, ci pentru a realiza o formulă de viață umană ideală. Ideală, dar reală. Religiozitatea trebuie să fie atotcuprinzătoare, într-o orânduire deplină, în care spiritul și materia, viața și moartea, idealul și realul, misterul și concretul, ideea și actul, eternitatea și vremelnicia, sacralul și profanul, în fine, Dumnezeu și omul – să formeze un tot unic și armonios, apt să dea toate răspunsurile și să rezolve toate problemele umane. Pentru a realiza această stare, concentrați și uniți în Hristos, având conștiința științifică și obiectivă a realității, să cerem să ni se descopere adevărul. Cu alte cuvinte, la adevărurile descoperite de om, să cerem adevărul revelat de Dumnezeu. Hristos este necesar și într-un caz, și în altul. Omul trebuie să vâslească permanent între vis și realitate. Pentru a nu greși, trebuie să începem așa:

1) *Integritate în spirit, în principii, în învățătura dată de Hristos – fără a evita ori a răstălmăci nici o iotă. Or, se pare că oamenii, fie din neputință, fie din decadență, și-au croit o viziune convenabilă lor și vremurilor. Este foarte greu a lupta cu formele degradate ale valorilor creștine, izvorâte din păcatele conștiente ale oamenilor; dar este mai greu a lupta cu incapacitatea oamenilor de a se dezvolta în mod unitar și armonios, ei alunecând mereu spre o extremă. Deci trebuie să înlăturăm compromisurile morale, cât și unilateralitatea de viziune. De exemplu, este greu a lupta cu egoismul individualist al unei lumi burghize, pretins creștine – dar este și mai greu de a nu aluneca în nici o extremă principială: autoritate – libertate, individ – colectivitate, tradiție – inovație, pace – război etc.*

2) *Integralitatea existențială, adică rezolvarea tuturor problemelor umane într-o perfectă armonie și fără exagerare. Aici funcționează calea împărătească, ori a dreptei socoteli. Ea se realizează în toate planurile și toate domeniile vieții. În acest sens, creștinătatea trebuie să-și asume depline răspunderi, dar să o facă cu adâncă iscusință și înțelepciune.*

Biserica, prin cler, își rezervă domeniul sacralului și al cuvântului, dar observăm că nici sfânt nu a fost, iar cuvântul a fost adaptat vremurilor și nu vremurile au fost modelate de cuvânt. Deci clerul trebuie să dovedească sfințenie în trăire și integritate în mărturisire – ceea ce nu s-a prea întâmplat în realitate. Dar Biserica nu se reduce la cler, ci se cuprinde în laici; deci nu se rezumă nici la sacru și la cuvânt, ci cuprinde toate domeniile existenței umane. Pentru aceasta, creștinii laici trebuie să formeze organisme specializate pe probleme, care să conlucreze la mântuirea oamenilor – căci așa au procedat și apostolii când au creat diaconatul.

Lumea, viața, istoria, societatea, trebuie să abordeze cu îndrăzneală și răspundere. Biserica trebuie să slujească pentru a mântui oamenii. Dar pentru asta e nevoie de credință, iubire, jertfă, nebulie, putere, iscusință, luptă și speranță. Așa vede un om a cărui viață e făcută scrum, dar al cărui suflet e viu.

Prima celulă a tatălui meu

Lângă celula 74, la etajul doi al Muzeului Memorial din Sighet, (dedicată rezistenței maramureșene în general și „lotului Vișovan” în special) se află o celulă mică (identică cu majoritatea celulelor din clădire), destinată normal unei singure persoane, celula 72.

Aceasta a fost prima celulă a lui Aurel Vișovan din cei 16 ani lungi de detenție comunistă... Să-l lăsăm să-și depeze amintirile de atunci, împletite cu dure-roase reflecții peste timp.

„În toamna anului 1948 am fost adus de la Securitate la închisoarea din Sighetu Marmatei și introdus în celula 72 de la etajul doi. Privind de jur împrejur am observat doar două vase specifice unei celule de pușcărie. Nimic altceva. Atunci mi-am zis: *Iată-mă la un început de drum pentru care mă pregătisem... Doamne, ajută-mă!*

Era straniu acel spațiu atât de gol. Nici vorbă de pat, de scaun sau altceva. Doar o presupusă fereastră făcută cioburi (probabil din cauza vântului). Astfel că gratiile apărau mai mult de frig și ploaie decât geamul care nu-și merita numele. Iată-mă față în față cu mine însumi. Lipseau anchetatorii, de care scăpasem cel puțin pentru un timp. Trebuia să-mi fie frig, foame, dar nu simțeam nimic din toate acestea. Gândurile mele erau la prietenii mai tineri de prin celulele vecine. Mereu mă întrebam: *De ce călăii securiști m-au chinat atât, când ei dețineau - de nu știu unde - o listă cu nume și date exacte?! N-am reușit nici până astăzi să înțeleg (deși am căutat mereu) cum de a fost cu puțință ca într-o mișcare cu caracter subversiv să se lucreze cu date scrise, care să circule nu numai în țară, dar și peste hotare!*

Rămas singur în mijlocul celulei m-am întrebat: *Oare voi fi în stare să rezist așa după cum aveam atâtea pilde ale înaintașilor?*

Am rostit mai întâi o rugăciune Celui de Sus pentru a mă încuraja. Apoi încet am început să fredonez „Sfântă tinerețe legionară”!... Simțeam că-mi cresc puterile... La un moment dat ajung la versul „*Nu-i temniță să ne-nspăimânte...*” Înviat mi-am zis: *Acesta trebuie să-mi fie îndemnul. Drept pentru care, cu un ciob din geamul presupusei ferestre, am zgâriat în vopsea de deasupra ușii versul „Nu-i temniță să ne-nspăimânte...”* Mi-am zis că cei dinaintea noastră care au trecut prin prigoană au reușit să ajungă la această înaltă atitudine. Trecând prin „*pădurea cu fiarele sălbatice*” mi-a răsunat în minte acest cântec legionar, până când am ajuns la îngrozitoarea închisoare Pitești.

Iată-mă ajuns în „*mlaștina deznădejdi*”, când puterile fizice și psihice mă părăsiseră demult. Când îmi întindeam în disperare brațele spre cer strigând: „*O, Doamne, unde ești?*”, „*De ce n-ai aprinzit minuni cerești?*”, „*O, Doamne, unde ești?*”... Mai târziu nu reușeam nici măcar să mă rog în gând, întrucât urlam: „*M-am rugat! M-am rugat!*”... La urletele mele mi se administrau alte bătăi și alte torturi din partea comitetului de tortură. Aceste versuri, „*Nu-i temniță să ne-nspăimânte*”, mi se înfățișau de acum ca un mare semn de reflecție.

Desigur, versurile au fost concepute într-un demers oarecum normal al... anormalului. Pe timpuri torturile aveau limitele lor, iar moartea și atunci - și poate mai mult acum - era o izbăvire. Sunt sigur că absolut toți cei trecuți pe la Pitești și supuși acelor satanice metode doreau să moară. Ori la Pitești - cu puține excepții - nu se putea muri. Nu te lăsau să scapi prin moarte.”

(Aurel Vișovan, *Dumnezeul meu, Dumnezeu Meu, pentru ce m-ai părăsit?*)

Dar Piteștiul era încă departe... în august 1948,

Aurel Vișovan avea încă moralul foarte bun (deși fusese bătut crunt la Securitate de către Stern și ai lui) și după 3 luni în celule separate (câte unul sau câte doi) din noiembrie tinerii deținuți vor fi grupați toți 18 în celula 74, ceea ce le va produce o mare bucurie. Împreună se vor ruga, vor cânta, vor ține conferințe improvizate pe diverse teme... și câteodată se vor juca (ca niște copii ce erau majoritatea dintre ei), asta a fost perioada frumoasă a detenției de la Sighet, vor îndura frigul, foamea și privațiunile cu seninătate tinerească. Și cu o dragoste profundă între tinerii camarazi care a rezistat temnițelor și trecerii timpului și o regăsim și azi, după 70 de ani...

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

DECEMVIRII (4)

Complotul pentru asasinarea Căpitanului

CEZARINA CONDURACHE

13 septembrie 1933, ziua Căpitanului Stelescu, în dreapta Căpitanului, cu o cruce pe piept

Căpitanul, pe Rarău

În numărul trecut al serialul nostru am aflat că în 4 august 1934 Mihai Stelescu revenise la București din tabăra Budachi, fiind așteptat în Gara de Nord de Luca Gheorghide. Imediat după aceea îl elimină pe Cotea din Mișcare la presiunile făcute de liderii legionari care au cerut sancționarea abaterilor acestuia înainte de pronunțarea Căpitanului asupra problemei.

Dincolo de eliminarea oficială a lui Vasile Cotea, planul de suprimare a Căpitanului mergea înainte. Astfel, după mărturiile date de Cotea în fața Căpitanului în data de 6 septembrie 1934, după însemnările lui Constantin Dumitrescu-Zăpadă (ambele consemnate de Constantin Dumitrescu Zăpadă în broșura „Trădătorul”) și după mărturiile date de mai mulți legionari în cadrul procesului Decemvirilor (preluate din ziarul „Buna Vestire”), aflăm cum complotul a fost pus la punct imediat după întoarcerea de la Budachi și etapele prin care s-a trecut până la descoperirea și dovedirea acestuia.

Asasinare prin împușcare

Planul asasinării lui Corneliu Zelea Codreanu este prezentat pentru prima dată lui Cotea de către Stelescu în data de 8 august 1934, ambii aflându-se acasă la Stelescu. Cotea este chemat în același loc a doua zi la ora 10 când își va face apariția și Gheorghide care îl preia pe Cotea în vederea pregătirii sale fizice și psihologice pentru asasinat. Gheorghide îi furnizează un revolver și îi vorbește despre necesitatea efectuării unor exerciții de tragere, în acest sens invitându-l la țară la una din moșiile sale pentru antrenament. Data eliminării prin împușcare a Căpitanului a fost stabilită pentru ziua de 15 august, Adormirea Maicii Domnului. Cotea urma să plece cu trenul spre tabăra legionară de la Rarău în care se afla la acel moment Căpitanul și să execute planul, după care avea să raporteze „victoria” și apoi să reia legătura cu Stelescu.

Pentru o mai bună și mai clară înțelegere a paragrafelor de mai sus am atașat acestui text mărturia integrală dată de Vasile Cotea în fața Căpitanului în data de 6 septembrie 1934. Iată și un fragment din însemnările lui Dumitrescu-Zăpadă pe același subiect: „*Stelescu a eliminat de formă pe Cotea, dar l-a invitat pe de altă parte la el acasă unde a venit și Luca Gheorghide și toți trei au pus la cale împușcarea Căpitanului de către Cotea (...) data împușcării Căpitanului au stabilit-o pentru 15 august, la Rarău, unde urma să plece Cotea. Au hotărât – era la 9 august – ca Stelescu și Cotea să nu se mai vadă. Stelescu a plecat apoi după ce s-a prezentat Generalului Cantacuzino, ca și cum nu se întâmplase nimic, la congresul studentesc de la Râmnicu Vâlcea, în timp ce Cotea, la țară, trebuia*

să facă exerciții de tragere”.

Între sosirea de la Budachi, planul de asasinare a Căpitanului și plecarea la Vâlcea, Stelescu poartă la București discuții cu diverși legionari, pe care îi consideră mai apropiați sau mai ușor de convins. Între ei se află și legionarul Mihail Livadaru a cărui mărturie despre discuția avută cu Stelescu este consemnată în broșura lui Dumitrescu Zăpadă: *Vizitând pe Stelescu înainte cu o zi de congresul studenților olteni, după o discuție de câteva ore, mi-a declarat textual printre altele: „Dizidența mea pornește din vară, de când Căpitanul s-a înconjurat de anumiți tipi suspecți și dăunători Mișcării. De ce se revoltă toată lumea că-mi face Pamfil Șeicaru reclamă? Ce, nu sunt eu tot atât cât Căpitanul în mișcare? [despre Căpitanul] nu îl mai am în sufletul meu, nu mai există pentru mine”.*

Congresul studentesc de la Râmnicu Vâlcea

Deși mai mulți legionari își puneau semne de întrebare legate de tulburările făcute de Stelescu în timpul detenției la Jilava și în tabăra Budachi, acesta își păstrase toate funcțiile și gradul legionar, nefiind până la acel moment sancționat sau atenționat în vreun fel de Căpitan. Astfel că în perioada 10-14 august 1934 Stelescu, în fruntea unei delegații legionare, participă la Congresul de la Râmnicu Vâlcea. La momentul august 1934 Stelescu deținea și funcția de vice-președinte al Centrului Studentesc București, iar în echipa cu care a plecat la Vâlcea erau mulți reprezentanți ai studențimii legionare din diverse colțuri ale țării.

Congresul de la Râmnicu Vâlcea nu era un congres național al studențimii, ci un congres regional al studenților olteni, în cadrul căruia studențimea legionară nu era majoritară (cum s-a întâmplat în cazul altor congrese studentești din anii '30). Literatura legionară (și nu numai) pomenește uneori faptul că acest congres ar fi fost convocat sau organizat de Mihai Stelescu special pentru a fi departe de locul și momentul asasinatului comis asupra Căpitanului. Într-adevăr, Stelescu a profitat de faptul că acest congres urma să aibă loc în perioada respectivă, cu aprobarea autorităților, pentru a se distanța fizic de acțiunea lui Cotea și pentru a provoca propria sa arestare împreună cu a altor legionari prezenți la congres, dar faptul că el ar fi fost inițiatorul congresului nu se confirmă.

Așadar, legionarii conduși de Stelescu ajung la Râmnicu Vâlcea. Congresul este prezidat de PSS Episcopul Râmnicului Vartolomeu Stănescu care în prima zi a congresului a ținut atât un serviciu divin, cât și o prelegere. Potrivit „Gazetei de Transilvania” din 23.08.1934 aflăm că lucrările congresului

au fost întrerupte de autorități la finele zilei de sâmbătă și că studenților li s-a comunicat că între timp congresul fusese interzis: *Studenții din Oltenia și Valea Timocului urmau să-și țină sâmbătă și luni obișnuitul lor congres anual. În acest scop au sosit la Râmnicu Vâlcea numeroși studenți. Iar sâmbătă a și avut loc o ședință festivă pe care a prezidat-o PSS Vartolomeu. Au rostit cu acest prilej cuvântări reprezentanții studențimii, Episcopul Vartolomeu și fostul deputat gardist Stelescu. După ce s-a hotărât ca dezbaterile să continue luni, Episcopul Vartolomeu se pregătea să ridice ședința când și-au făcut apariția în sală primul procuror Fundăteanu și judele de instrucție Liscu, punând în vedere congresiștilor că acest congres este interzis de guvern și, ca atare, nu pot să îl țină. Datorită intervenției Episcopului, congresiștii s-au împrăștiat apoi în liniște. Măsura a produs o penibilă impresie în toate cercurile.*

Aflăm astfel că Stelescu a luat cuvântul în prima zi a congresului, fără să știm însă ce anume a avut de spus. Cu siguranță discursul lui nu a putut avea niciun element de contestare sau de incriminare a Căpitanului pentru că se afla în prezența multor legionari devotați acestuia și Mișcării sale care ar fi protestat și reacționat ferm la prima tentativă de acest fel, mai mult, aceștia nu l-ar mai fi urmat ulterior în năstrușnicul său marș ce avea să-i ducă pe toți la închisoare. Între legionarii prezenți la Vâlcea sub comanda lui Stelescu menționez doar pe: Ion Caratânase și Ștefan Georgescu (viitorii Decemviri), Gheorghe Istrate, Victor Dragomirescu, Gheorghe Bălborea (secretarul lui Ionel Moța), Dumitru Banea, Laurian Țălnariu.

După sistarea lucrărilor congresului, într-una din zile Mihai Stelescu decide ca echipa sa, compusă din aproximativ 50 de legionari, să facă un marș prin Râmnicu Vâlcea prin care să protesteze împotriva unei inițiative a liberalilor care propuseră ridicarea unei statui a lui I. Gh. Duca în centrul orașului. Coloana se pune în marș, legionarii traversează Râmnicu Vâlcea intonând cântece legionare. Desigur, autoritățile intervin prompt pentru arestarea lor. O scurtă paranteză, am observat că în special istoricii care au scris în ultimii ani despre congresul de la Vâlcea și despre arestarea legionarilor insistă asupra faptului că s-a cântat în timpul marșului „Sfântă tinerețe legionară” care prin versurile ei glorifica violența și pe recent arestații Nicadori. Faptul este imposibil din cauza că „Sfântă tinerețe legionară” a fost compus abia în 1936. Cu siguranță a fost glorificată jertfa Nicadorilor, dar prin „Cântecul Nicadorilor” care la acel moment era pe buzele tuturor legionarilor. Intonarea aceluiași cântec doi ani mai târziu în timpul congresului studentesc de la Târgu Mureș va sta la baza altor arestări și a procesului ce le-a urmat.

Arestarea echipei Stelescu

Atât Mihai Stelescu cât și toți cei care l-au urmat știau că aventura lor va fi sancționată de autorități în baza cadrului legal pe care acestea îl confecționaseră pentru a putea acționa împotriva legionarilor. O să va întrebați de ce au făcut ce le-a cerut Stelescu în condițiile astea. Părerea mea este că majoritatea celor implicați în marș nu au fost entuziasmați de acțiunea în sine (care nu era nici spectaculoasă și cu atât mai puțin necesară), dar au urmat legionărește ordinul dat de comandatul Stelescu, șeful delegației lor.

Să explicăm puțin motivele pentru care un asemenea marș echivala din start cu arestarea. România se afla din data de 30 decembrie 1933 sub stare de asediu (reînnoită la 15 martie 1933 de guvernul Tătărescu) care interzicea explicit orice adunare, întrunire publică neautorizată de autorități, în plus la 7 aprilie 1934 apăruse în Monitorul Oficial „Legea pentru apărarea ordinii în stat” care viza în mod explicit Garda de Fier și care prevedea printre altele: *art 4. Se consideră infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare corecțională de la 1-5 ani și interdicțiunea corecțională pe același interval: a) Purtarea, chiar ascunsă, de orice uniforme, cos-*

continuare în pag. 6

COMLOTUL PENTRU ASASINAREA CĂPITANULUI

tume speciale, steaguri sau orice alte embleme care învederează participarea la activitatea unei grupări politice dizolvate; b) Ținerea oricăror adunări, formarea de cortegii, precum și orice fel de acțiune politică, publică sau clandestină, de către membrii grupărilor dizolvate.

Grupul Stelescu este înconjurat de jandarmi în plină stradă. La comanda lui Mihai Stelescu legionarii opun rezistență arestării, se așează jos ținându-se unul de altul. Până la urmă sunt ridicați cu forța și arestați la ordinul primului procuror Nicolae Fundăteanu – cel care anunțase și interzicerea congresului cu câteva zile în urmă. Arestații sunt întemnițați la Râmnicu Vâlcea. Evident încălcaseră legea, atât prin întrunirea publică neautorizată, cât și prin mărșăluire în formație, intonare de cântece legionare explicite etc. Toți legionarii participanți la congres au luat parte la marșul lui Stelescu, toți au fost arestați și judecați în stare de arest și 39 dintre ei au fost condamnați de instanță la pedepse cuprinse între 2 ani și 6 luni închisoare. Potrivit documentelor publicate de prof. Sorin Oane pe istorielocala.ro, condamnarea cea mai mare, 2 ani de detenție, nu o primește Stelescu, ci Caratănase! Stelescu ia 1 an și jumătate. Tot de la el aflăm numele tuturor condamnaților (39 legionari) și achitaților (10 legionari). Între arestații și condamnații de atunci de la Vâlcea avem și trei legionare: Tiana Silion, Anastasia Popescu (mama Sica) și Zoica Stănescu.

Cu toții se înscriu la apel pentru contestarea sentinței, dar până la judecata acestuia continuă să stea în închisoare la Vâlcea. Regimul de detenție, spre surprinderea lor, este deosebit de bun, total diferit de cel cu care legionarii se obișnuiseră sub prigoana Duca și ulterior în timpul procesului Gărzii de Fier. Mitu Banea poveste în cartea lui „Acuzat, martor, apărător în procesul vieții mele”: *N-am trăit niciodată așa bine: liberi în închisoare, iar masa ne-o aduceau comunele din jur.*

Până la acest moment toată acțiunea lui Stelescu dăduse rezultate conform planului său. Martor al apărării în procesul Decemvirilor, Virgil Rădulescu declară că Stelescu și-a calculat din timp prezența și arestarea de la Râmnicu Vâlcea pentru a-i folosi ca alibi pentru asasinarea Căpitanului: *Când a venit Stelescu de la Budachi mi-a spus „Căpitanul trebuie asasinat. Dar pentru aceasta trebuie să găsească momentul și modalitatea. În momentul când va fi asasinat eu nu trebuie să fiu de față și nici în București. Mihai Stelescu a plecat la Râmnicu Vâlcea pentru a produce un fapt pentru care să fie arestat și chiar condamnat.*

Același lucru îl confirmă și Ion Caratănase în mărturia sa dată la proces: *La Râmnicu Vâlcea am fost arestați din cauza lui Stelescu. El aranjase totul ca în timp ce se afla în închisoare să fie suprimit Căpitanul și să se creadă că el n-are nimic comun cu diabolica faptă a celor ce formau complotul. Ceva mai mult, să pară un erou, prin faptul că se afla în închisoare. Iar când va ieși să i se încredințeze conducerea Mișcării Legionare.*

De la împușcare la otrăvire

În timpul acesta Vasile Cotea, care se despărțise de Stelescu în casa Gheorghiane pe 9 august, rămăsese în București și urma să meargă la țară în perioada 11-13 august 1934 să facă exercițiile de tragere, apoi să plece la Rarău pentru a-l executa pe Căpitan la 15 august. Având însă multe frământări și dubii, Cotea se abate de la planul inițial pentru a se lămuri sufletește. Până la urmă va lua decizia să îl omoare pe Căpitan și apoi să se sinucidă. Ca să își explice ambele acțiuni va redacta 3 scrisori în jurul datei de 15 august cu care se va prezenta la Gheorghiane. Acesta le citește, îl felicită și le reține, dar îl încredințează pe Cotea că nu e nevoie să se sinucidă, asigurându-i securitatea post-asasinat prin terți suspuși. Probabil acesta este momentul în care se

Virgil Rădulescu

către Gheorghiane, se află despre arestarea lui Stelescu la Vâlcea. După mărturia lui Cotea, la aflarea veștii Gheorghiane se impacientează până când primește asigurări de la Pamfil Șeicaru că guvernul va rezolva problema și că Stelescu va fi liber. Gheorghiane îl trimite pe Cotea la închisoarea din Vâlcea unde are o discuție de mai multe ore cu Stelescu. Întâlnirea celor 2 este văzută de mai mulți legionari închiși atunci cu Stelescu, dar niciunul nu participă la convorbirea dintre ei. Mitu Banea, după cum notează în memoriile sale, schimbă câteva cuvinte cu Cotea, fără să bănuiască absolut nimic la acel moment: *Am observat într-o zi, nu în curtea centrală a închisorii, ci într-una mai mică, pe Cotea vorbind cu Stelescu. N-am bănuțit nimic. Cotea îmi spune: „Să n-aveți grijă, vine dl. Moța și Vasile Marin să va apere și veți scăpa”. „Bine, bine” - am zis eu și m-am dus la ei. Era ultima înțelegere între conspiratori.*

În același timp Virgil Rădulescu află că Stelescu a fost arestat la Vâlcea și se convinge de realitatea acțiunii criminale pusă la cale de tandemul Stelescu-Gheorghiane: *Deși am fost pus în fața unor dovezi și mi s-au spus toate, eu nu puteam să cred că Stelescu va fi capabil de a săvârși o monstruoasă, omorând pe Corneliu Zelea Codreanu. În momentul în care am aflat că a fost arestat, mi-am făcut convingerea că Stelescu aranjase totul.*

Rădulescu rămâne pe lângă Gheorghiane, încredințându-l că se află de partea sa. În felul acesta rămâne conectat la toată derularea planului și află toate detaliile în timp real. Totodată îl cheamă la București pe camaradul său gălățean Constantin Dumitrescu-Zăpadă (crescut în Frățiile lui Stelescu, Dumitrescu gafase grav în decembrie 1930 când, de capul său, luase hotărârea de a-l asasina pe directorul ziarului „Adevărul”, Emil Socor; atentatul se produce, dar Socor este rănit superficial, Dumitrescu intră în închisoare, dar acțiunea lui va servi autorităților drept motiv pentru prima dizolvare a Gărzii de Fier în ianuarie 1931) pe care îl pune la curent cu acțiunea și îl prezintă lui Gheorghiane ca aliat în complot. După mărturiile lui Dumitrescu Zăpadă (în „Trădătorul”) la 27 august merge împreună cu Virgil Rădulescu acasă la Gheorghiane unde li se arată scrisorile și testamentul lui Cotea.

Virgil Rădulescu declara la procesul Decemvirilor: *Într-o zi, când eram invitatul lui Gheorghiane la masă, mi s-au arătat două scrisori și un testament. Erau scrisorile lui Vasile Cotea care trebuia să asasineze pe Căpitan. Una era adresată procurorului și alta părinților lui. În ambele arată că s-a sinucis. Mi s-a mai arătat și un testament către legionari în care Cotea arăta că și-a făcut o mare misiune suprimând pe Corneliu Zelea Codreanu.*

Tot Virgil Rădulescu și tot la proces declara că Luca Gheorghiane i-a arătat sticlulele cu cianură de potasiu: *Altădată, pe când eram cu Dumitrescu-Zăpadă tot în casa lui Gheorghiane, el a scos din buzunar două tuburi care erau învelite într-o hârtie specială și le-a pus pe masă. Și Dumitrescu-Zăpadă notează în broșura lui: Canalia a dizolvat în față noastră un baston de cianură de potasiu.*

În acest timp Stelescu, aflat în temniță la Vâlcea, continua cu insinuările anti-Căpitan după modelul aplicat cu câteva luni în urmă la Jilava. Mitu Banea descrie o astfel de situație în cartea sa: *Stelescu mă*

invită într-o zi la discuție prin curte și printre altele îmi spune: „Măi Mitule, unde mai este formula legionari ai ceasului întâi, peste voi și munca voastră nu va trece nimeni?” (așa a spus Căpitanul). Eu nu știam nimic de acțiunile lui. „Și nu-i așa?” - am întrebat eu. „Nu! -răspunde el. Uite, a dat comanda la o tabără de muncă avocatului Ion Victor Vojen!” „Foarte bine - am zis eu -, cei noi care vin în Mișcare să lucreze. Dar, după cum văd, tu îl ataci pe Căpitan!” A încercat să-mi dovedească faptul că am înțeles greșit. Nu am bănuțit nimic, îl știam ambițios și atât.

Dezvăluirea și deșeurile complotului

La finalul lunii august Virgil Rădulescu și Dumitrescu-Zăpadă realizează că planul asasinatului intră pe ultima sută de metri și că este momentul să îl anunțe pe Căpitan. Acesta nu se mai afla de mult la Rarău, ci pe malul mării, la Carmen Sylva (unde peste 1 an, în 1935 o să deschisă una din cele mai cunoscute tabere de muncă legionară). Rădulescu și Dumitrescu îl cooptează și pe Gheorghiane Beza (altă figură problematică, armân, nelegionar, Beza a tras în iulie 1930 în ministrul Constantin Angelescu pe fondul nedreptăților făcute de autorități românilor din Cadrilater, printr-un complex de împrejurări Codreanu este arestat în legătură cu Beza pe care nici nu îl cunoștea, ambii sunt achitați la procesul care a urmat) pe care îl pun la curent cu asasinatul ce se pregătește. Din cauza antecedentelor lui Dumitrescu și Beza (părerea mea este că nu se bucurau de prea multă credibilitate în ochii legionarilor) se decide ca Rădulescu să fie cel care să plece și să povestească toate cele aflate lui Neculai Totu, în timp ce ei rămân în București pentru a supraveghea casa lui Gheorghiane. Totu vine de urgență la București, se încredințează de spusele celor trei apoi pleacă de urgență la Carmen Sylva împreună cu Beza și expun Căpitanului întreaga situație. Era 1 septembrie 1934. Corneliu Zelea Codreanu îi sfătuiește să îl intercepteze pe Cotea cu care dorește să discute personal.

Neculai Totu era încă din 1934 o legendă vie a Legiunii. Pe lângă o credință de fier în Hristos, neam și Căpitan, Totu avea și o doză mare de muschetarism, dublată de o inventivitate și un simț al umorului devenite ulterior proverbiale. Uzând de toate aceste calități, Totu reușește să îl convingă pe Cotea că este la curent cu planul Stelescu-Gheorghiane și că îl aprobă. Pretinzând că îi va asigura transportul către Carmen Sylva pentru finalizarea planului de asasinare a Căpitanului, Totu îl convinge pe Cotea să urce într-o mașină cu care ar fi trebuit să ajungă împreună până la Fetești. Iată ce declara despre toate acestea însuși Totu, din poziția de martor al apărării în procesul Decemvirilor: *Stelescu lansase o serie de infamii la adresa Căpitanului. Stelescu a înființat o tabără la Budachi cu bani de la Luca Gheorghiane. Pe când veneam cu vaporul de la Ismail, un camarad mi-a spus că Stelescu intenționează să asasineze pe Corneliu Zelea Codreanu. Venind la București știrea mi-a fost confirmată de Dumitrescu Zăpadă și Gh. Beza. Eu m-am dus la Carmen Sylva și i-am comunicat Căpitanului. Printr-o stratagemă am adus la sediu pe V. Cotea care ne-a furnizat lucruri importante în legătură cu complotul ce urma ca să execute pe Căpitan.*

Mașina în care s-a urcat Cotea nu a ajuns la Fetești, ci a oprit în strada Gutenberg numărul 3, sediul Mișcării Legionare. Coborând din mașină Cotea se găsește față în față cu cel pe care plecase să îl asasineze, Corneliu Zelea Codreanu. În „Istoria Mișcării Legionare” Comandantul Horia Sima descrie întâlnirea dintre cei doi: *Prima persoană care îl primește a fost Căpitanul care îi mângâie obrazii și îi spune cu tristețe „Ei bine, Cotea, ce rău ți-am făcut ca tu să vrei să mă omori?” Cotea, plângând, divulgă tot complotul.*

În casa Generalului Cantacuzino Cotea va divulga așadar tot complotul și, a doua zi după aceasta va da mărturie scrisă pe care, așa cum am mai spus, le puteți citi în continuarea acestui text. În diverse

continuare în pag. 7

Am cunoscut un sfânt

Pe părintele Arsenie Boca l-am văzut prima oară când aveam cinci ani. Era în anul 1940, la sfințirea bisericii noi din Turcheș-Săcele, la sărbătoarea sfântului Ioan Botezătorul. Mă aflam acolo cu bunica și, de când l-am văzut nu mi-am mai putut lua ochii de la el. Mi se părea Făt-Frumos din basmele care mi se citeau seara. Chiar credeam că e Făt-Frumos, pentru că nu semăna cu cei din jur, era altfel, învăluit parcă într-o lumină.

Apoi, adesea, îl visam. Ajunsesem chiar să-i cer sfaturi și sprijin când mi se întâmpla ceva neplăcut. Târziu, i-am aflat identitatea. Și în adolescență îl simțeam la fel de protector.

Ca stareț la mănăstirea Sâmbăta de Sus, era venerat de toată suflarea de pe plaiurile făgărășene. Îi țineau portretul lângă icoană. Făgărășenii îl trecuseră, de pe atunci, în rândul sfinților.

Mai târziu, când era proscris pentru că ajutase luptătorii din munți, conduși de Ion Gavrilă Ogoranu, l-am găsit în localitatea Drăgănescu, de lângă București, unde picta o biserică. Eram recăsătorită, de curând, cu Eugen Lascu la ofițerul Stării Civile

și a acceptat rugămintea cumnatei mele, care era văduvă, să ne încreștineze împreună. Și, astfel, am avut nemaipomenita șansă și poate unica de a-mi fi naș părintele Arsenie Boca. Cumnata mea era și ea încredințată că părintele este sfânt. Cununia noastră religioasă a fost consemnată de către părinte pe verso unei ilustrate cu mănăstirea Sâmbăta. Ilustrata nu mai e de găsit, dar trebuie să fie consemnat evenimentul în registrul de căsătorii al parohiei. Era în vara anului 1965 sau 1966. Deși părintele era clarvăzător, am simțit că mă menajează nespunându-mi încercările prin care îmi era dat să trec. Dar, permanent, m-a ocrotit să nu-mi pierd viața trecând peste tragicele încercări. Deși fizic a plecat dintre noi, eu i-am simțit, de curând, sprijinul. Un diagnostic cumplit, care mă teroriza de câțiva ani, s-a infirmat ca prin miracol.

Părintele Arsenie Boca dorea „unirea credinței” așa cum în fiecare duminică, ascultam în evanghelia de la biserică și m-a ocrotit deși sunt greco-catolică, pentru că nu făcea deosebire între aceste două culte.

Sănătatea nu mi-a îngăduit să ajung, încă, la Prislop, dar am aflat că înainte la Prislop era mănăsti-

re greco-catolică de călugări.

Și, de curând, am mai aflat ceva că în urma unor măsurători de vibrații cu aparate speciale, mormântul părintelui Arsenie Boca de la Prislop este pe locul trei din lume. Pe locul întâi este mormântul Mântuitorului și pe locul al doilea mormântul apostolului Petru.

Toate acestea mă fac să fiu mai încrezătoare și mai liniștită, să întâmpin ziua de mâine convinsă că voi finaliza proiectele literare pe care mi le-am propus.

OLGA LASCU

COMPLITUL PENTRU ASASINAREA CĂPITANULUI

Neculai Totu

publicații a apărut de-a lungul vremii ideea că Vasile Cotea a fost sechestrat la sediul legionar și a mărturisit complotul prin constrângere (fizică și psihologică). Nu mă îndoiesc de faptul că un Neculai Totu, de pildă (și alții), și-ar fi dorit cu sinceritate să îl bată pe Cotea pentru nebunia la care era cât

pe ce să se facă părtaș, totuși nu cred că a existat o sechestrare și o constrangere pentru că la starea sufletească în care se află bietul Cotea o asemenea reacție l-ar fi făcut să nege totul fiind încredințat mai mult ca niciodată de necesitatea dispariției Căpitanului și de faptul că Stelescu avea dreptate în tot ce îi spusese despre acesta. Cotea nu cred că avea tăria să îl mintă în față pe Căpitan, aflându-se și în prezența legionarilor cu care până deunăzi complotase – Rădulescu și Dumitrescu. În plus, dacă Vasile Cotea era bătut, sechestrat etc, nu cred că ar mai fi depus mărturie împotriva lui Stelescu-Gheorgiade în cadrul judecății făcute de Consiliul Legionar în 20-24 septembrie 1934. De la data mărturiei lui în față Căpitanului și până la judecată au trecut mai bine de două săptămâni, nu putea fi sechestrat toată perioada asta!

În data de 6 septembrie 1934 întreaga conspirație cade sub tragica mărturie a lui Cotea, dar mărturia lui nu era suficientă pentru a demonstra tot adevărul despre tandemul Stelescu-Gheorgiade și nici pentru a se putea deschide o acțiune în instanță pentru tentativă de asasinat. Lipseau probele fizice...

Cum au fost obținute acestea, care a fost reacția autorităților, cum a aflat Stelescu că planul a fost zădărnicit și cum s-a desfășurat judecata trădării sale în față Consiliului Legionar vom încerca să arătăm în numărul viitor al „Permanențelor”.

CEZARINA CONDURACHE

Iată declarațiile lui Cotea:

„Pe Pamfil Șeicaru l-am cunoscut a doua zi după condamnarea de la Râmnicu Vâlcea. În seara condamnării – ziarele nu știau încă – Gheorghide le-a dat informația condamnării la Curentul. Mi-a spus disperat: „O nenorocire, a fost condamnat Stelescu! Mi-a comunicat cineva la telefon”. Gheorghide era în culmea disperării. S-a dus repede la Pamfil Șeicaru care i-a spus să n-aibă nicio grijă că se va schimba sentința înainte de a fi aflată.

Șeicaru s-a dus imediat la Tătăreșcu și s-a întors după 20 de minute în biroul său. Gheorghide vine radios, spunându-mi că totul se va face. I-a promis Tătăreșcu lui Șeicaru.

„Că vor fi achitați, fie la Tribunal, fie la Curtea de Apel, dar Cotea să dea o listă cine trebuie să fie achitat și cine nu, după simpatiile lui Stelescu”. Antonescu, Ministrul Justiției, a spus celor care s-au dus la el: „Trebuie să vă împăcați, căci Codreanu vrea condamnarea legionarilor, iar Stelescu cere achitarea”. (Cuvinte mincinoase rostite anume spre a întări credința lui Cotea că legionarii sunt trădați de Căpitan)

Când să plecăm de la redacția Curentului, se cobora Pamfil Șeicaru care i-a făcut semn să mă recomande. Pamfil Șeicaru mi-a spus însuflețit: „Domnule Cotea, spune lui Stelescu că voi pune tot la contribuție ca să-l scap. Toate ușile îmi sunt deschise. Îți voi da bani să plece în străinătate, fiindcă Mișu Stelescu este o capacitate și nu trebuie să se piardă. Trebuie să scăpăm țara de toți hoții și Mișu Stelescu să fie șef”

(Declarație scrisă de Cotea cu mână proprie în fața juriului de onoare)."

În fața Căpitanului

(Interogatoriul luat lui Cotea în noaptea de 6.IX.934)

Căpitanul: „Să ne spui de când îl cunoști pe Luca Gheorghide?”

Cotea răspunde: „Din ziua de când am venit de la Budachi (6 aug). La coborârea din tren, când ne aștepta la gară, am strigat: „Trăiască Gheorghide” Se spusese la Budachi că banii sunt dați de Gheorghide”.

Căpitanul: „Cât s-a cheltuit acolo?”

Cotea: „Până la 65-70.000 lei, după spusele lui Gheorghide.”

Căpitanul: „La ce dată fixaserăți pentru prima oară să mă uicideți pe mine?”

Cotea: „La 15 august 1934, de Sfânta Maria”.

Căpitanul: „Când ați luat pentru prima dată hotărârea să mă uicideți pe mine? În ce casă?”

Cotea: „După întoarcerea de la Budachi, în casă la Stelescu. În una din zile m-am dus acasă la Stelescu, unde am ajuns la acest subiect cu Stelescu singur. A doua zi am venit la 10 dimineața, chemat de el și am discutat același subiect.

Se deschide ușa furtunos și apare Gheorghide, îl strânge pe Stelescu în brațe; apoi mă vede și pe mine și mă strânge în brațe când află că sunt Cotea. Apoi îi spune lui Stelescu: „Mișule, ești nebun! Trebuie să-l omorâm. Nu-i așa, Cotea?” Am răspuns „da”. Stelescu a răspuns și el „da”. Gheorghide ne-a spus apoi: „Să mergem, dragă Cotea. Hai la mine să-ți dau tot ce-ți trebuie ca să-l curățăm. Trebuie să nu îl mai vezi pe Stelescu, decât după „victorie”. Adică după suprimarea Căpitanului. Mi-am luat rămas bun de la Stelescu plângând și apoi am plecat cu Gheorghide acasă la el. Se purta cu mine mai bine ca un tată. Îmi spune: „Uite un revolver”, și-mi dădu un Browning-Steyer cu 8 focuri și-mi arătă cum să-l utilizez. Rămânea să mă duc la țară pentru trageri de exercițiu, la 11-13 august. La 15 august trebuia să plec la Rarău ca să fiți „curățat”, în tren sau în tabără, după ocazie. Mi s-au dat 1000 de lei ca să plec la țară ca să fac trageri. Am depășit termenul de 15 august ca să mă pot lămuri sufletește.”

Căpitanul: „Câte scrisori ai lăsat?”

Cotea răspunde: „Trei. Una, adresată familiei, una, procurorului de serviciu și alta, camarazilor. Către procuror spuneam că ucid fiindcă trebuie ca țara să nu cadă pradă unui impostor. În cea de-a treia spuneam camarazilor legionari care au suferit în închisori cum am intrat în legături cu Stelescu, ce mi-a spus rău despre Căpitan și, în sfârșit, să mă ierte că tot ce știam era adevărat fiindcă trebuia să cred pe camaradul Stelescu. Am scris scrisorile cam pe la 15 august și le-am ținut la mine. Mi le-a cerut Gheorghide să mi le citească; după ce le-a citit, m-a sărutat cu entuziasm: „Ești un adevărat erou.”

Scrisorile au rămas la Gheorghide; la urmă mi-a spus: „tu nu trebuie să mori, Cotea, nici nu știi ce personalități mari sunt în joc care te pun pe tine în siguranță”.

Căpitanul: „Ce urma să facă după moartea mea?”

Cotea răspunde: „Să ia conducerea Gărzii Stelescu cu Gheorghide. După „victorie” Stelescu ar fi fost „Căpitanul Gărzii”.

(declarația lui Cotea scrisă cu mână proprie în fața Căpitanului și a 30 de legionari și repetată în fața juriului de onoare).

Coasta Galeș Brigada nr. 1

ION DUNCA

Iarna dobrogeană scurtă și excesiv de aspră se topea încet-încet, spre bucuria noastră. Măcar scăpăm de frig. Că de muncă ne scăpa evidentă dezordine, care se instaura temeinic „pe tot traseul Canalului”. Nimic nu mai funcționa ca lumea. Garniturile de vagoane se împotmoleau cine știe pe unde și de ce, locomotivele deraiau exact când ne poftea inima și treceau ore bune până erau repuse pe linii, blocându-ne activitatea. Frigul se înmuia, foamea se menținea la cotele devenite obișnuite, gărgărițele își aflau veșnica odihnă în stomacurile noastre lihnite, dar optimismul reînflora concomitent cu verdele câmpului, care prin luna Mai va deveni brun.

Știam acum Dobrogea pe de rost. Bine că acum e bine. Iarna viitoare, **văzând și făcând**. Nu vedeam atunci, nici cu coada ochiului, o eventuală eliberare. De fapt nici nu ne băteam capul cu asemenea gânduri, când iată, înainte ca ultimele vântoase reci ale iernii să se retragă cu totul la o binemeritată odihnă, se afișează la poartă o listă cu deținuți ce urmează să fie puși în libertate. Printre ei și câțiva „vechi expirați” din brigada noastră: Fănică Deac, Achim Crâșnic, Nicolae Băcilă, cel veșnic pus pe cântat, Petrică Aldea, normalistul arădean cel veșnic optimist și component de lungă durată alechipei despre care am tot pomenit și alți câțiva pe care acum nu mi-i amintesc.

Bucurie mare, poate mai intens simțită de noi, cei ce rămăneam pe termen nedefinit, decât de cei care plecau. Au purces băieții la magazine pentru a-și ridica obiectele personale, s-au „încliflat” cum au putut mai decent, și-au luat rămas bun. Păreau mai degrabă triști, îngândurați. Oare cum o fi „afară”?

Nu știu acum dacă era cumva „zi liberă” sau din bizare motive nu s-a ieșit la lucru. Când intră în baracă Puiu Păcuraru în toată marea sa, anunțând ritos:

- Băieți, l-am văzut pe Fănică Deac mascat în maramureșan! Probabil Puiu se vânturase prin „colonie” pe la niscaiva prieteni și nu fusese de față când Fănică „s-a mascat”.

Chiaburul primise de acasă, încă în vara trecută, echipamentul complet maramureșan, după toată rânduiala, dar și-l păstrase cu prudentă grijă pentru zile negre, uzând la limită – ca fiecare dintre noi – țoalele ponosite purtate în mod obișnuit și îndeosebi și cu mare stăruință pe cele „penale”, zebrațe. Așa se face că a putut să „se mascheze” și încă foarte bine. Curat, dichisit, țaran de Duminică, Fănică aștepta imperturbabil ca totdeauna să i se deschidă poarta, cu ceilalți, unii mai agitați, alții aparent liniștiți.

Nu mai aveau voie să vorbească cu noi. Gata! Erau deja încadrați în altă categorie. Fiind aproape de poartă, eram spectatori privilegiați. Mai ales cei care aveau prieteni de prin zonele de baștină – cum era cazul meu cu Chiaburul – eram măcar acum siguri, că ai noștri, vor avea știri sigure despre noi. Împotriva interdicției care impunea tăcere celor eliberați, privitor la locurile pe unde au fost și oamenii împreună cu care au înfruntat urgia.

Aveam să aflăm mai târziu că unii din cei eliberați au fost cadorisiți cu „domiciliu obligatoriu”, acesta fiind fixat de autorități. Nu o fi fost acesta chiar raiul pe pământ, dar oricum nu era țarcul înconjurat cu garduri de sârmă ghimpată și nici „cordoanele” de pază înarmată.

Aflasem între timp că mama și cei doi frați mai mici ai mei, după ce trecuseră o perioadă pe la Dragomirești – comuna de baștină a mamei mele – acum erau stabiliți la Vișeu de Sus, fostă reședință de plasă, devenită reședință de raion. După modelul celei mai...

Nu cunoșteam prea bine localitatea, am fost doar de vreo două-trei ori pe acolo. O comună mai răsărită și... atât. Deși nu mă bătea gândul eliberării, nu puteam să nu-mi pun întrebarea, fie și în treacăt: oare, dacă cine știe cum mă văd liber, ce o să fac?

Cum o fi viața pe „afară”? Intrasem „la bașcă” un adolescent oleacă mai zurbagiu, oleacă naiv, foarte visător și necunosător al vieții, la modul absolut. Simț practic, ioc! Ceea ce știam și învășasem temeinic era mănuierea cazmalei, lopeții, târnăcopului, roabei. Nu mi se părea tocmai un ideal de viață,

cu toate că după aproape trei ani de muncă brutală, supraefort fizic, aceasta nu mă intimidă. Dar oamenii? Cei între care va trebui să trăiesc, să muncesc? Mi se părea că trecuse o eternitate de când am intrat sub zăbrele și sârmă ghimpată, spațiu care devenise fără să-mi dau seama **spațiul meu**. Unde-mi aveam prietenii pe care mă sprijineam și care se sprijineau pe mine. Unde puținele bucurii și multele necazuri se împărțeau frățește.

Astăzi, la început de mileniu trei, doar noi, ultimii supraviețuitori, mai știm valoarea prieteniei, a camaraderiei. Piere aceasta odată cu noi? Așa pare și-i mare păcat! Acum există doar spirit de gașcă, idiotizare de discotecă și televiziune comercială. **Valori inverse**, cum se pare că le cataloga Lucian Blaga, studenților care cutezau să-l caute, expeditându-i fără multă vorbă. De scârbă? De teamă? De amândouă?

Duși au fost băieții. Efectivul nostru a fost completat cu alți foști elevi și studenți, pescuiți de prin „colonie”, rătașiți prin alte brigăzi. Ritmul muncii scăzuse, toate mergeau anapoda, se simțea o delăsare care, ni se părea, se amplificase odată cu moartea „marelui dascăl al omenirii”, Iosif Visarionovici Stalin.

Când „a dat colțul”? Am uitat. Știu doar că, cu toată secretomania, eram la curent cu faptul că e bolnav și că faptul fiind oficializat, făcut public, nu mai poate avea mult. Într-o zi ni s-a dat dispoziție ca, atunci când auzim sirenele locomotivelor, cele de alarmă și orice sunând prelung, să oprim lucrul pe perioada „concertului”. Am întrebat – prefăcându-ne naivi – care e motivul? Răspunsul scurt și complet idiot – după opinia noastră – a fost: - Nu vă interesează!

Păi, ne cam interesa, dar altfel. Nu că ne-ar fi făcut cine știe ce bucurie, de vreme ce-i aveam pe **stalinii** noștri, cu nimic mai buni. Când au început să sune sirenele și orice putea să scoată sunet lugubru, era chiar impresionant. Eram pe vagoane, descărcam. Am privit amuzați cum sentinele au luat poziția de „drepti”, cu arma „în prezentare pentru onor”. Ni se părea că nici ei nu erau mai puțin amuzați decât noi de ridicolul posturii și că-și stăpânesc cu greu răsul. Sentimentele intime nu puteau fi date în vileag fără mari riscuri.

(va urma)

România și sfârșitul Europei (37)

Mihail Sturdza (1886-1980) a fost un diplomat de prestigiu, ministru de externe al României în perioada Statului Național-Legionar (1940-1941) și a Guvernului Național de la Viena (1944-1945). Lucrarea sa „România și sfârșitul Europei” constituie un izvor documentar de excepție.

Cred că în acele luni (din 1941), Generalul a trecut printr-o severă criză mintală, foarte aproape de nebunia propriu-zisă, încarcerând și judecând strâmb mii de tineri, împușcând în stânga și în dreapta sute de persoane, trăgând cu tunul în poarta edificiilor industriale care nu deschideau destul de repede, asasinând pe unul din frații lui Corneliu Codreanu... Cred tot astfel că luarea Odesei, așa cum a fost luată, a fost un efect al aceluiași paroxism paranoic. (pag.224)

Cauzele, patologice sau de alta natură, ale unor decizii aberante ale lui Antonescu, precum și ale inexplicabilelor fluctuații de la euforie la panică, de la simpatie exuberantă la antipatie viscerală și invers ... merită să facă obiectul unor studii medicale de specialitate (dacă asemenea studii există, ne interesează să le cunoaștem și să includem concluziile în analiza istorică). Soarta unui

mare număr de români (soldații de pe front, deținuți din închisori dar și alte categorii de cetățeni) a depins direct de aceste capricii.

Desfășurarea istorică a faptelor este însă clară. Mihail Sturdza este arestat, împreună cu toți liderii legionari care au putut fi prinși, în primul rând ministrii și șefii de instituții centrale (gen. Petrovicescu, col. Zăvoianu, prințul Ghica, Radu Mironovici, Traian Brăileanu, Radu Gyr etc) și apoi condamnați pe motive fictive. Deci Antonescu își întemnițează colaboratorii cei mai loiali (și a căror competență era mai presus de orice dubiu) pentru a putea conduce singur, ceea ce părea să-i satisfacă orgoliul nemăsurat (de fapt el se preda total unui anturaj care-i va specula ambițiile și slăbiciunile, îi va influența tot mai mult deciziile și apoi va pregăti din interior răsturnarea lui).

Mii de tineri între 15 și 20 ani primesc sentințe uriașe pe motive inventate sau infinit exagerate, vor umple închisorile refuzându-li-se trimiterea pe front contra bolșevismului (în prima fază a războiului Antonescu nu voia să împartă gloria cu nimeni), apoi mai târziu trimiși în batalioane de exterminare cu o cruzime și un cinism greu de imaginat. Soția lui Mihail Sturdza este și ea arestată și ținută 6 luni într-o închisoare de bărbați.

Mai târziu este arestat și fiul său, Ilie Vlad Sturdza.

În tot acest timp presa și propaganda, total aservite acum lui Antonescu, revărsau tone de minciuni otrăvite la adresa legionarilor care nu se puteau apăra, pentru a justifica ruptura provocată de Antonescu în ianuarie. Iar ambasadorul german, sinistrul von Killinger (foto), repeta aceste minciuni în discursurile sale și în informările ce le trimitea la Berlin.

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

Crez naționalist

CAMARAZII

„Viața nu are sens dacă nu arde în slujba unei mari idei...” spunea Jose Antonio. Această mare idee nu este alta decât naționalismul care înseamnă iubire, iubire față de Dumnezeu, față de țară și față de neam.

Naționalismul nu înseamnă în niciun caz ură, cum îl portretizează stânga. Protejarea credinței, a țării sau poporului nu are cum să însemne ură. Naționalismul înseamnă cel mai mare act de iubire pentru că un naționalist se va pune mereu în plan secund și va răspunde când țara îl va chema sau când credința va fi în pericol.

Naționalismul este forța ideologică, singura, care poate împlini promisiunile de justiție socială, promisiuni care sunt doar vorbe goale și arme propagandistice în mâna comuniștilor. Asta pentru că naționalismul este ideologia faptei.

Oriunde s-a instaurat comunismul a urmat și foamete, crime sau torturi inimaginabile.

În România anilor '30 naționalismul legionar a creat tabere de muncă și comerțul legionar prin care ajutau activ, în limita posibilităților, populația sărăcită a României. Legionarii nu doar au propagat justiția socială, ci au și pus-o în aplicare. Nu se putea altfel, principiile stabilite de Căpitan interziceau oratoria care nu era dublată de fapte. Când național-socialiștii au ajuns la putere în Germania în anii '30, Germania a devenit o forță economică mondială, fapt care nu poate fi contestat nici chiar de către cei mai abili manipulatori marxiști. Prin naționalism, Germania a fost salvată de un deceniu de dezolare în care a fost aruncată după război, timp în care marxiștii au încercat să profite de o Germanie demoralizată și să acceadă la putere. În schimb efectele comunismului se pot vedea și astăzi, țările europene afectate de comunism se zbat încă în mizerie și sărăcie. Să privim și aspectul următor: la taberele de muncă legionare se mergea pe bază de voluntariat, cei ce participau se bucurau de faptul că au ocazia să pună o cărămidă la înălțarea României Mari. În comunism, în schimb, oamenii erau forțați să execute acele munci „patriotice”, aici nu mai conta starea de sănătate, faptul că aveai studii superioare sau faptul că erai un biet elev, încă copil. Erai obligat să participi la culesul recoltei și altele.

Cu toate eforturile presei, politicienilor sau Universităților (universități care în mâna marxiștilor au

devenit niște fabrici de anarhiști și „hipioți”) de a demonstra contrariul, comunismul rămâne cu adevărat ideologia urii. Comunismul se poate defini cel mai logic prin termenii crimă și furt. Doar astfel se poate stabili egalitatea, acest termen aparent pozitiv, dar în spatele căruia comuniștii își ascund adevăratele intenții. Dar egalitate nu există decât în matematică, așa cum spunea marele nostru poet Eminescu. Egalitatea nu este decât un paravan pentru comuniști, adevăratul lor scop este să distrugă ceea ce civilizația creștină a construit în ultimele două milenii. Comuniștii spun mereu că adevăratul comunism nu a fost încă încercat. Oare ce presupune acest comunism? Nu a fost el încercat în URSS? Unde a ucis peste 20 de milioane (unii istorici estimează chiar 40 de milioane) de oameni, nu a fost încercat în China? Acolo unde au murit peste 65 de milioane de oameni și mai mor și astăzi din cauza regimului comunist opresiv. Comunismul „adevarat” a mai fost încercat de curând și în SUA, acolo mai mulți protestatari extremiști de stânga din grupurile Antifa (alianța antifascistă) sau Black Lives Matter (viețile negrilor contează) și-au creat propriul stat, o zonă autonomă, în orașul Seattle. Nici această comunitate nu a dus lipsă de violuri, foamete sau decese provocate de niște comuniști în toată regula. Deci ce înseamnă „adevărul comunism”? Lichidarea completă a populației unei țări? Nu vrem să știm răspunsul.

Dacă ar fi continuăm prin a analiza comunismul din punctul de vedere creștin, prin prisma decalogului, putem observa cu ușurință că toate cele 10 porunci sunt încălcate de către comunism și adepții acestuia. Porunca întâi ne îndeamnă să nu avem alt Dumnezeu decât cel care ne-a creat. Ori comuniștii ateii nu au un alt Dumnezeu, ei au trecut la un alt nivel, se consideră ei înșiși Dumnezeu. Blasfemiile comise de aceștia sunt de nedescris. Cinstirea părinților sau a zilei de sârbătoare nu joacă niciun rol în convingerea comunistă, care încearcă să distrugă însăși familia și tradiția, înlocuindu-le cu niște invenții abominabile pe care nu are rost să le menționăm. Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău? Asta a fost însăși baza comunismului în România, care a rezistat aici numai din cauza trădării. Să nu poțestești la femeia aproapelui tău? Armata Roșie „eliberatoare” a comis violuri de ordinul milioane, încercând să „elibereze” Europa. Mergând mai departe, desfrânarea este o regulă în rândurile comuniste, iar invidia este însuși

motivul pentru care a apărut această ideologie criminală. Iată, deci, de ce comunismul, această ideologie satanică, nu ar trebui să existe în Europa care s-a ridicat pe niște piloni creștini, din păcate șubreziți de cel puțin un secol de către marxism.

Naționalismul reprezintă națiunea. Iar o Românie Mare, naționalistă, ar reprezenta un factor de stabilitate în Europa de Est, după cum spunea Mihai Enescu în memoriul adresat tribunalului de la Nürnberg. Aceasta deoarece România nu a căutat niciodată expansiunea teritorială, n-a căutat decât să unească toți românii sub același steag. În schimb, comunismul nu poate reprezenta nici măcar alți comuniști, darămite o națiune. Marea ocultă comunistă nu are nevoie de militanți, după ce se folosesc de aceștia pentru a acapara puterea, sau după ce se împlinesc planurile oculte, cum a fost cu experimentul de la Pitești, aceștia sunt îndepărtați sau chiar executați, cum a fost cazul lui Lucrețiu Pătrășcanu, Vasile Luca sau Eugen Țurcanu. În ceea ce privește factorul de stabilitate, comunismul reprezintă un pericol constant pentru suveranitatea oricărui stat. În 1919 comunistul Bela Kuhn a ajuns la putere în Ungaria, URSS spera să flancheze România Mare cu sprijinul Ungariei. Acest plan a fost oprit prin îndepărtarea lui Bela Kuhn din fruntea guvernului maghiar de către Armata Română în campania din același an. URSS a încercat același lucru și în Spania, în 1936; prin acest plan era vizată flancarea întregii Europe. Numai curajul armatelor lui Franco a restabilit echilibrul și dreptatea în peninsula iberică. În această întreprindere s-au sacrificat și bravii legionari Moța și Marin.

E ușor să devii comunist când nu cunoști decât latura prezentată de către marxiști timp de mai multe decenii. E și mai ușor când vezi atâtea ONG-uri, presă și politicieni gata să alimenteze propaganda marxistă. Pentru un naționalist lupta e mult mai grea, el nu dispune de mijloace, trebuie să se poată finanța singur și trebuie să facă sacrificii.

Naționalismul a dat oameni de o vastă cultură, artiști, genii, eroi și sfinți în România. Marxismul, în schimb, are talentul de a scoate la suprafață cele mai abjecte și imorale personaje ale societății, cum au fost de soții Ceaușescu sau proaspătul „erou” al stângii americane - George Floyd - un tâlhar, traficant de droguri și actor de filme pentru adulți. El a devenit „martirul” marxiștilor, nu doar din America, ci din toată lumea.

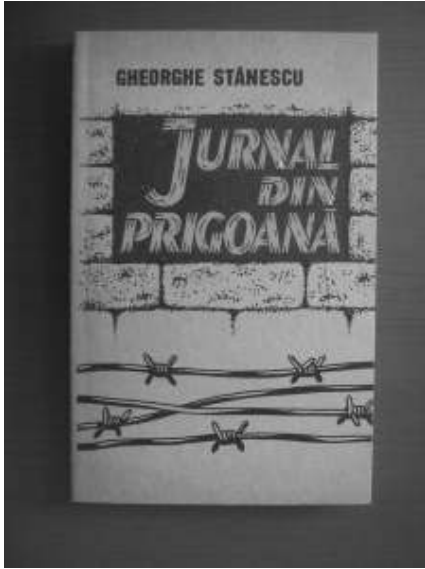
Împotriva tuturor acestor nedreptăți și acestei ideologii care a făcut și face și astăzi apologia crimei, noi, cei treziți, trebuie să luăm atitudine. Parafrazându-l pe Horia Sima: singura forță ideologică care se poate înfrunta cu comunismul este naționalismul. Patriotismul de origine burgheză, comod, nu se poate lupta cu monstrul comunist, pentru că acesta nu este capabil să înfrunte prigoane și nu este pregătit pentru sacrificiu. Cu toate că patrioții își iubesc țara și tradițiile, aceștia vor renunța la luptă când riscurile vor deveni prea mari.

Este nevoie de un naționalism de inspirație legionară, dar adaptat zilelor noastre, care să poată fi capabil să lupte pe toate fronturile deschise de ramificațiile comunismului. Victoria e opțională, dar lupta este obligatorie. Nu trebuie să ne pierdem nădejdea, noi luptăm pentru adevăr. „Fericiti veți fi când vă vor ocări și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind din pricina Mea. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră, multă este în ceruri” (Matei V, 11-12). Deci să nu renunțăm! Tot Horia Sima zicea că „orice luptător anticomunist care s-a retras din bătălie, s-a convertit într-un potențial aliat al comunismului”.

Trebuie să cunoaștem dușmanul, dar trebuie să îi cunoaștem și pe cei care s-au înfruntat cu acest dușman. Pe Valeriu Gafencu, comuniștii l-au întemnițat, bătut, umilit, dar n-au reușit să îi distrugă sufletul de crin. Ion Gavrilă Ogoranu sau Vasile Motrescu au luptat în munți cu arma în mână împotriva comunismului. Exemplele lor reprezintă soarta întregii generații de studenți, intelectuali sau simpli țărani care s-au trezit în ghearele comunismului. Lupta lor este și trebuie să rămână exemplul nostru.

Gheorghe Stănescu și puterea cuvântului

CONSTANTIN MIHAI

Există în publicistica culturală postcomunistă o teamă endemică de a aborda „subiecte tari”, subiecte cu miză intelectuală, etică, teologică, teamă provenită din atitudinea „liderilor de opinie”, mulți dintre ei formați la școala bolșevismului, cu puternice reflexe securiste, de cea mai pură extracție cominternistă. Numai așa se poate explica reacția umorală a mării majorității a revistelor culturale față de subiecte precum: istoria intelectuală a Criterionului, Nae Ionescu și elita culturală formată de acest ilustru magistru al culturii românești moderne, istoria universului concentraționar din perioada comunistă și a Mișcării de Rezistență din munți, exilul românesc anticomunist. Unde nu mai punem la socoteală faptul că asemenea subiecte sunt tabu la nivelul academic românesc sau la nivelul burselor, girate de trepădușii regimului roșu.

Din păcate, există o „cabală a tăcerii” și în privința prezentării cărților autentice, cu miez, care ar putea declanșa dezbateri serioase, fecunde în spațiul cultural românesc. O asemenea carte cu miză este și volumul *Cabala Tăcerii și... Dreptul la Replica* (București, Editura Venus, 2000) al regretatului scriitor și rezistent anticomunist Gheorghe Stănescu, autor al volumului de memorialistică *Jurnal din Prigoana* (1996) precum și al unui volum de versuri *Pseudo-Jurnale Poetice* (2000).

Cabala Tăcerii... și Dreptul la Replica, o lucrare incitantă, scrisă în spiritul acelor *disputationes*, ce are drept fundament polemica de idei cu diverse figuri ale vieții culturale românești sau cu medii instituționale, a trecut voit neobservată, conținutul ei fiind incomod pentru multe dintre „personalitățile” vizate. Titlul cărții este mai mult decât revelator, sugerând, din păcate, refuzul intelectualilor de a intra în Agora și de a susține polemica ideatică cu autorul volumului de față. Această lucrare se structurează sub forma unor epistole deschise către Mass-Media: „22”, „Dilema”, „România Liberă”; Instituții: „GDS”, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române; Persoane și Personalități: Andrei Pleșu, Răzvan Theodorescu, Doina Cornea, Gabriel Liiceanu, Cristian Tudor Popescu, Andrei Pippidi et alii.

Poetul Gheorghe Stănescu se dovedește a fi un fin polemist, un intelectual autentic care, format la școala interbelică, în descendența gândirii problematizante naeionesciene, înțelege să intre într-o dezbateră cu o miză majoră: primenirea climatului cultural românesc, după vidul spiritual de o jumătate de secol comunist.

Textul „Pagini cenzurate în 1986”, text care va crea multe comentarii și chiar dispute, oferă lectorilor o luare de poziție corectă a domnului Gheorghe Stănescu cu privire la „cazul Eminescu” văzut de Nichita Stănescu. *Scrisoarea deschisă tovarășilor*

– căci despre tovarăși este vorba – Mircea Micu, Gheorghe Tomozei, revistei „Flacăra” și editurii Sport-Turism corectează poziția deloc onorantă a poetului Nichita Stănescu care vorbește de Mihai Eminescu ca despre „o halima de zile mari. Activiști ai suferinței și cuconet și tot atâtea sticloante, cât și flori. Mă bătrâne, așa trebuia sărbătorit numai bietul Mișu Eminescu...” (Nichita Stănescu, citat de Mircea Micu, în *Unicul Nichita*, din volumul *Intâmplări și alte năluciri*, Editura Sport-Turism, 1985, p.11)¹.

Are perfectă dreptate Gheorghe Stănescu când afirmă că: „Mihai Eminescu nu este și nu poate fi Mișu sau Conu Mișu pentru nimeni dintre cei născuți în veacul nostru și în cele ce vor veni. Mihai Eminescu nu este și nu poate fi Titu pentru nimeni dintre cei prea răsfățați de publicitate în vremea noastră și în cea viitoare. Mihai Eminescu nu este și nu poate fi Vecinul (de spațiu locativ) pentru nimeni dintre cei ce s-au întâlnit cu Poezia, datorită lui... Dacă s-au întâlnit...”². Curios este faptul că pentru Nichita Stănescu, Mihai Eminescu nu este cel mai mare poet român (a se vedea fragmentul dintr-un dialog cu Nichita Stănescu, publicat de Constantin Crișan, în „Flacăra”, nr.1 (1490)/8 ianuarie 1984).

Atitudinea domnului Gheorghe Stănescu este onestă și ea nu vrea să impiezeze cu nimic asupra rolului jucat de Nichita Stănescu în cadrul literaturii române, ci să sancționeze, atunci când este cazul, scăderile și atitudinea neonorantă ale unui intelectual, în calitatea sa de formator de opinie. Un alt text resentimentar al poetului Nichita Stănescu merită să fie cunoscut, cu atât mai mult că este „de o impertinență originalitate scabroasă”³.

Impresionantă prin mărturisire și extrem de tulburătoare prin apelul la memorie este „Rugăciunea către Eroii căzuți în Revoluție”, un arc important peste timp, reînnoțind relația de consubstanțialitate între „generația de la 1948”, cea a Sfinților și Martirilor din Închisorile comuniste și din Munți și „generația de la 1989”, a tinerilor luptători pentru libertate și adevăr, chemați în ajutor pentru a mijloci ca intercesori înaintea lui Dumnezeu pentru primenirea neamului românesc de neocomunismul sufocant care domină în țară, după decembrie 1989⁴.

Tendința autorului spre verticalitate transpare din corpusul scrisorilor adresate diverselor instituții sau personalități, tendință dublată de o capacitate a voinței și de o disponibilitate de a reînnoți legătura cu europenitatea culturală, frântă brutal, după 23 august 1944. În acest sens este exemplară scrisoarea adresată lui Andrei Pleșu – pe atunci ministru al Culturii – căruia, în ipostaza sa de demnitar, responsabil de soarta culturii românești, i se propunea înființarea unei edituri „destinată întregirii patrimoniului spiritual românesc” care ar fi urmat să preia reeditarea a circa 100 de volume apărute la editura „Destin” din Madrid (1951-1986), sub patronajul lui George Uscătescu; a cărților apărute în colecția „Limite” (Paris), precum și a celor din întregul Exil anticomunist, publicate de-a lungul celor 50 de ani de izolare de România, cărți necesare pentru primenirea spiritual-culturală a spațiului românesc. Răspunsul la acest proiect salutar a fost nul.

Singurul care s-a aplecat spre recuperarea exilului românesc anticomunist a fost domnul Nicolae Florescu, prin revista „Jurnalul Literar” pe care a condus-o, precum și prin editura cu același nume care a editat programatic cărțile fundamentale ale culturii române, într-un context intern ostil, nestipendiat de nici o fundație din țară, ci numai cu sprijinul exilaților români.

Cuvântul rostit în Piața Universității, din 10 mai 1990 reprezintă o pledoarie esențială a lui Gheor-

ghe Stănescu pentru ceea ce înseamnă fixarea pe coordonata morală, intelectuală și spirituală a Umanului. Trecutul anticomunist al autorului – putem vorbi despre o dominantă organică a anticomunismului românesc – îl îndreptățește să afirme judecăți de bun-simț, în primul rând, dar și idei care susțin o etică a majusculării Adevărului⁵.

Gheorghe Stănescu militează pentru igienizarea spațiului cultural românesc, prin amendarea foștilor adulatori și culturnici ai comunismului, care au supraviețuit prin delațiuni săvârșite împotriva celor care s-au opus ideologiei roșii. Este și cazul poetului de curte al comunismului, „fostul bard ceaușist” Adrian Păunescu ale cărui versificații, prefațate de soția sa, Carmen Păunescu, au fost „publicate cu generozitate (excesivă)” de săptămânalul Uniunii Scriitorilor din Basarabia *Literatura și arta* (nr.37/13 septembrie 1990)⁶. Autorul se întreabă dacă nu cumva se plănuește reînvierea cenaclului „Flacăra” în inima Basarabiei, sub noul nume „Și totuși iubirea”. În aceste condiții, cu ce se va înlocui cântecul, „pe versificația lozincardă a lui Păunescu: Partidul, Ceaușescu, România?”. Despre rolul „defunctului cenaclu (fie-i adânc îngropată slugăria proceaușistă!)” și despre conducătorul lui, Livius Ciocârlie va afirma, în cadrul simpozionului „Democrație, Solidaritate, Responsabilitate” (25 octombrie 1990), că „dacă s-ar fi analizat acțiunea de pervertire a tineretului de către Cenaclul *Flacăra*, condus de singurul propagandist cu adevărat talentat ar vechiului regim, n-ar fi devenit posibil ca acesta să susțină în văzul tuturor că poporul român i s-a inoculat minciuna că Securitatea ar fi fost o instituție represivă” (Săptămânalul 22, nr.43/9 noiembrie 1990, p.5)⁷.

Interogațiile autorului continuă în aceeași notă de perfectă îndreptățire în măsura în care Basarabia ar fi doritoare de construire a unui cult al personalității, în absența dispariției „marelui ctitor al României” sau „cărmaciului”, întreținut de „nomenclaturii, securiștii și versificatorii de curte comunistă, dintre care în frunte stau Adrian Păunescu, Corneliu Vadim Tudor și Nicolae Dragoș, siluitori de conștiințe tinere, plătiți cu luna, răsplățiți la bucată, premiați la pagină sau la volum, cumpărați cu onorarii substanțiale pentru ședințe de cenaclu „omagiile”, cu bani furați popoului și care acum constituie averea acestor răsfățați ai PCR și baza materială a independenței lor”⁸.

Apelul la memorie este esențial în demersului domnului Gheorghe Stănescu, întrucât ne ajută să nu uităm fărădelegile unui regim criminal și ateu, comunismul, un regim susținut propagandistic prin niște personaje care nu numai că l-au girat – autorul amintește un moment nefast de *laudatio* al lui Păunescu, prin scrisoarea sa din mai 1985 adresată „Tatălui Gorilelor” (cum îl numeau rezistenții anticomuniști pe Ceaușescu), un moment de o abjecție maximă care debuta prin formula tipică a slugăriei comuniste: „Iubite și bun conducător al României, tovarășe Nicolae Ceaușescu”, scrisoarea publicată în „România literară” (nr.44/1990) și reluată în „România Liberă” (4 noiembrie 1990) –, dar l-au și întreținut sistematic, contribuind la adâncirea răului – „geambaș al lingușirii aberante, trompet al iubirii (profitabile) față de tiran, jongler cu simțăminte patriotice, precupeț al adulării nerușinate a Puterii, pensionar și beneficiar al delațiunii, Adrian Păunescu vrea să-și mute acum îndeletnicirile-iticăloase în Basarabia”⁹.

S-a ajuns, după decembrie 1989, ca cei care au fost complici și beneficiari ai comunismului (activiști, securiști, informatori) să dea lecții de patriotism și credință, mizând pe o stare de amnezie minuțios orchestrată. Autorul nu numai că nu vrea prin propria tăcere să manifeste o lașă complicitate față de o asemenea stare de lucruri, ci, în calitatea sa morală de combatant anticomunist, reacționează împo-

continuare în pag. 11

**GHEORGHE STĂNESCU
ȘI PUTEREA CUVÂNTULUI**

triva acestor ticăloșii fără margini ale reprezentanților bolșevismului românesc. De aceea, Gheorghe Stănescu amendează „codul etic foarte lax” al soților Păunescu, precum și „dorința lor de afirmare publică” pe care le consideră „lipsite de rușine față de acest prea răbdător popor român, la a cărui asasinare fizică și morală o contribuție de vârf a avut-o Adrian Păunescu ca „scriitor de nădejde în constituirea doctrinei Ceaușescu”, cum însuși a scris către Tiran, în vreme ce Românii sufereau de lipsa libertății, de foame, de frig și de rușinea că din rândurile lor s-au născut Monstrul și lingușitorii lui”¹⁰.

În același registru de sancționare morală a coreifeilor comunismului românesc se înscrie și atitudinea autorului față de prezența la o emisiune creștină a TVR, „Lumină din lumină” a lui Corneliu Vadim Tudor, care să vorbească despre credința creștină¹¹. În măsura în care procesul comunismului era acceptat, cel puțin la nivel declarativ, de către toate partidele, inclusiv cele de stânga, includerea unui asemenea personaj într-o emisiune creștină apărea total neinspirată. Mai mult, autorul se întreba legitim dacă emisiunea cu pricina se dorea a fi „piatră de poticnire” în sensul în care atât „torționarii care au practicat comunismul”, cât și „victimele lor care l-au îndurat, cu temnițele lui cu tot” au tot dreptul să predice în fața oamenilor, fiind la fel de păcătoși?

În contrapunct cu prezentarea unor „sectanți foarte bine susținuți”, Gheorghe Stănescu propune aducerea în spațiul public a unor repere duhovnicești indeniabile: de la Părintele Sofian și Părintele Adrian Făgețeanu, de la Părintele Teofil Părăian la Părintele Arsenie Papacioc și Părintele Justin Pârnu. Totodată propunerea autorului viza și realizarea unor materiale despre mănăstiri și schituri mai puțin cunoscute precum: „Chilia lui Daniil Sihastrul de la Mănăstirea Putna”, „chiliile cioplite în stânca muntelui Cozia la Mănăstirea Turnu”, „Mănăstirea Stănișoara cu chilia Sihastrului”, „schiturile Pahomie și Pătrunsa ori Mănăstirea Surpatele”, toate acestea din județul Vâlcea sau monumentul contemporan de artă religioasă: „biserica din comuna Gărcina, județul Neamț, pictată de un elev al lui Nicolae Tonitza, părintele Varahil Moraru și care a realizat o replică actuală dată Voronețului” ori „acea biserică dublă, suprapusă, din incinta fostului palat domnesc al lui Alexandru Lăpușeanu de la Pângărați-Neamț”. În fond, datoria unei emisiuni creștine este, printre altele, aceea de a nu lăsa să se infiltreze în această „Biserică nevăzută, intitulată *Lumină din lumină* pe foștii îndrăciți”.

Răspunsul intelectual și atitudinal pe care îl dă lui Andrei Pippidi în ceea ce privește articolul acestuia din urmă în „22” (nr. din 23 august 1991), „Pentru dreapta măsură”, subliniază o dată în plus justetea poziției pe care se plasează Gheorghe Stănescu. E greu de crezut cum un istoric de talia lui Andrei Pippidi, ieșind din domeniul său de specialitate, propune niște aserțiuni îndoielnice pe tărâmul filosofiei culturii și al criticii literare, pornind de la cartea lui Virgil Ierunca *Românește*.

Grila axiologică a istoricului este discutabilă, dacă luăm în considerare perioada supusă dezbaterii 1944-1964, când afirmă Andrei Pippidi „actorii intelectuali ai istoriei românești din acea epocă n-au fost nici o clipă marionete ale căror sfuri să le tragă un critic grăbit, în funcție de criterii superficiale. Nu cred că deriziunea și in justiția cu care este tratat Călinescu, căruia contemporanii mai tineri îi datorează imens, vor zdruncina recunoștința acestora, dar altora, aflați abia la începutul creșterii, persiflarea le poate încuraja prejudecățile”¹². Ținând cont de afirmația lui Virgil Ierunca care făcea o disociere netă între cei care „aservindu-și conștiința au ales Academia, în aceeași vreme, mulți dintre colegii lor preferaseră Temnița”, Gheorghe Stănescu propune o altă axiologie, prin care protestul moral înlocuiește „resentimentul”, criteriul moral pe cel politic și pune riguroasele rapor-

tări la criteriile conștiinței și ale răspunderii în locul criteriilor superficiale. În această ordine de idei, dreapta măsură a lui Andrei Pippidi nu este o dreaptă judecată, pentru că este concepută în afara și chiar în detrimentul eticului.

Raportul dintre politică și moralitate nu este disjunctiv decât pentru „cei necinstiți al căror rost, spre binele tuturor, nu este drept a fi cel de oameni politici”. Disputa, astăzi una cât se poate de actuală, este între cei „care prețuiesc cinstea și ordinea” și cei care comit fărădelegi, unii dintre ei ajunși demnitari, ce speră să scape „nepenalizați de rigoriile legii”. Crezul autorului este că „adevărata salvare a unei societăți este însănoșirea prin slujirea Adevărului și a Dreptății și că datorăm o reciprocă solidaritate morală tuturor celor care nu-l caligrafiază pe eu cu majuscule în interiorul propozițiilor sau frazelor și nu folosesc girofaruri – parlamentare sau nu”¹³.

Atitudinea domnului Gheorghe Stănescu pentru Dreptate și Adevăr este probată în diverse intervenții publice: interpelarea prin telefon a lui Doru Viorel Ursu referitoare la mai multe momente din biografia acestuia¹⁴; scrisoarea deschisă Președintelui României, Emil Constantinescu ca urmare a „proiectului de lege anunțat de domnul Dudu Ionescu și susținut de solicitarea unor revoluționari timișoreni privind o amnistiere generală a cadrelor din armată acuzate în Revoluția din decembrie 1989”¹⁵, un proiect de lege periculos, ce putea constitui un precedent juridic pentru alte evenimente: Piața Universității și mineriada din 13-15 iunie 1990.

În calitate de președinte al Fundației Culturale „Memoria”, Gheorghe Stănescu întreprinde o serie de acțiuni și manifestări care vizau restituirea istoriei românești recente: fie că era vorba de fenomenul concentraționar sau de lupta armată din Munți, de readucerea în prim plan a unor figuri reprezentative ale rezistenței anticomuniste și a martirajului românesc, fie de fenomenul legionarismului, prezentat între „mistificare și adevăr”. Aceste manifestări aveau să deranjeze nu numai o parte a opiniei publice¹⁶ năvălite la școala comunismului, dar și o parte a presei locale¹⁷, redevabilă încă experienței bolșevice și certată cu Adevărul. Autorul răspunde cu eleganță acestor atacuri, demonstrând printr-o argumentare coerentă și prin folosirea cu profesionalism a surselor istorice, tezele vehiculate de preopinienții săi. De fapt, singura grijă a lui Gheorghe Stănescu este prezentarea Adevărului *sine ira et studio*, indiferent de cât de dureros poate fi impactul său asupra mentalității românești post-decembriste tributară poncifelor propagandei comuniste bazată pe minciună și ură¹⁸.

Prezent în Agora și atent la fenomenul cultural care se desfășoară după 1989, Gheorghe Stănescu oferă un exemplu de atitudine intelectuală fermă, onestă, fără artificii, precum și de atitudine morală, având la bază principiile unei etici ireproșabile. Polemica de idei a lui Gheorghe Stănescu se bazează pe o logică a argumentelor, pe o gândire originală capabilă să demonteze din articulațiile sale mecanismul de funcționare a logicii preopinienților săi. O asemenea lucrare poate și chiar trebuie să contribuie la aerisirea mentală și intelectuală a spațiului cultural românesc.

CONSTANTIN MIHAI
Note:

¹ Gheorghe Stănescu, *Cabala tăcerii... și dreptul la replică*, „Pagini cenzurate în 1986. Mihai Eminescu văzut de Nichita Stănescu. Scrisoare deschisă tovarășilor Mircea Micu, Gheorghe Tomozei, revistei „Flacăra” și editurii Sport-Turism”, București, Editura Venus, p.7.
² *Ibidem*, p.8: „Când te doare un genunchi de începi să zberci cu tâlpile și ceri opiu sau cocaină ori măduvă de îngerăș-canar, ori tupeu de Arghezi, uns cu smolă și tăvălit în pene de Eminescu tocmai când îți-e durerea mai dragă și mai plină de urlet, îți se face o injecție în fesul de arnăut al lui Caragiale, o injecție bineînțeles cu apă, de te doare până la urlet replica, dar îți trece durerea din genunchi și din talpa piciorului. Acesta este efec-

tul PLACEBO, *mutatis mutandi* în literatură...” (Nichita Stănescu, *Sadoveanu și efectul PLACEBO*, în „Flacăra”, nr.6(1443)/11 februarie 1983).

³ *Ibidem*, p.9.

⁴ *Ibidem*, pp.11-12: „Vouă, care alături de luptătorii anticomuniști uciși în munți, în anchete, în temnițe și în lagăre comuniste, sunteți mai aproape de Tronul LUI decât noi ne rugăm: Îngenuncheați înaintea lui Dumnezeu ca soli ai Libertății și ai demnității noastre și rugați-L să dea la o parte negura neocomunistă ce acoperă încă România!... Vă rugăm să-I spuneți Bunului Dumnezeu că față de grozăviile petrecute în București în zilele de 13-15 iunie 1990, infernul lui Dante ne pare literatură pentru copii întrucât acolo erau condamnați doar cei care avuseseră o vină și rugați-L, cu aprinsă stăruință, să nu-și întoarcă fața de la noi pentru că acceptăm ca nevinovații să fie închiși, iar criminalii să primească mulțumiri prezidențiale și sporuri salariale de la primul ministru!...Neuitaților întru jertfa poporului român pentru Libertate, vă rugăm să nu obosiți alături de noi și să-i cerem Tatălui Ceresc: să spele în apa vindecării toate rănilile nedrepte ale celor care au continuat lupta noastră împotriva neocomunismului”.

⁵ *Ibidem*, pp.19-20: „Buna ziua doamnelor golance, domnișoarelor golance și domnilor golani! Mă numesc Gheorghe Stănescu, iar prezența mea aici are o dublă motivare: în anul 1948 eram student al Facultății de Litere și Filosofie, cursuri întrerupte nu pentru a fi trimis la studii peste hotare, ci la universitățile românești: canalul Dunăre-Marea Neagră, Peninsula Valea Neagră, Aiud, Mina Cavnic, Gherla, Jilava. Dacă a fi anticomunist înseamnă a fi *golan*, vă rog să-mi dați voie să mă consider *golan cu vechime*. Aseară s-a rostit un elogiu pentru limba română. În numele respectului pentru ea, propun reciclarea celor care fac confuzie între verbul *a bea* – pentru oameni și verbul *a adăpa* – pentru animale. Pentru comunism, oamenii sunt animale, singura mistică fiind aceea a mașinii, cu o variantă actuală: mistică buldozerului; noi însă avem o altă mistică: aceea creștină. Mircea Eliade spunea că istoria omenirii poate fi descifrată ca istorie a miturilor ei. Consider că mitul cel mai actual este Abel și Cain și vă propun o strofă dintr-o poezie scrisă, în perioada fără creion și hârtie, cu degetul pe meninge: „Fratele meu, Cain, care mă ucizi./mor, dar adevărul nu poți să-l închiși./aburind spre aștri din sângele meu/va scula din tron pe Tatăl-Dumnezeu!”. Abel însă vrea să iasă din mit și nu mai acceptă să fie ucis de Cain: este ceea ce ne spune, ridicat din scaunul Său, Tatăl-Dumnezeu și că ne-am eliberat de frică nu pentru a ne întoarce la teamă. Să le lăsăm frica lor, acelora care sunt cu cugetul pătat!... Această flăcărie vie pe care o reprezentați aici și pe tot cuprinsul țării arată că a venit vremea ca România să-și împlinească destinul său de țară a luminii aici la gurile Dunării, gând pe care ni l-a dăruit părintele nostru spiritual Mihai Eminescu”.

⁶ Gheorghe Stănescu, *Cabala tăcerii... și dreptul la replică*, „Dreptul la Replică. Scrisoare deschisă doamnei Carmen Adrian Păunescu și cititorilor revistei *Literatură și arta Chișinău*”, pp.32-33: „Suferințele imaginare ale soțului dumneavoastră pe care patetic (și profitabil amândurora) le invocați în pre-textul dumneavoastră, le opun cu îndurerată îndârjire pe cele reale ale domnului Nicolae Stroeșcu care, fost deținut politic anticomunist la Canal a scris „domnului” Adrian Păunescu, în acea vreme director al săptămânalului *Flacăra*, despre ororile comuniste petrecute între anii 1950-1953 la Canal, în lagărele de muncă, de fapt lagăre de exterminare a deținuților politici anticomuniști, dar ambele scrisori au fost trimise, pe rând, sub semnătura directorului revistei *Flacăra* la Securitate și ce a urmat: anchete, percheziții și teroare psihologică sunt consemnate în mărturia domnului Nicolae Stroeșcu publicată în *România Liberă*, ziarul din 9 noiembrie 1990, care reproduce totodată în facsimil „Procese verbale de percheziție domiciliară ale numitului Nicolae Stroeșcu” efectuate de Securitatea Municipiului București și, apoi, de Milităria orașului Buftea. Cine ne despăgubește de pierderea celor 913 pagini ale *Memoriilor* domnului Nicolae Stroeșcu ridicate de Securitatea Municipiului București la prima percheziție în urma denunțului lui Adrian Păunescu? Cum? Încercând să ne convingă de „inocența Securității”, cum a procedat recent la o emisiune TV stărnind o furtună de proteste din partea altor victime ale „blândeii” instituții? Spre convingerea dumneavoastră (și nu

1940 - un an dramatic pentru istoria României (IV)

Horia Sima demisionează din guvern

Acum 80 de ani, mai precis la 7 iulie 1940, Horia Sima demisionează din guvernul Gigurtu la doar câteva zile după numirea în funcția de Ministru al Cultelor și Artelor, arătând astfel că Mișcarea Legionară nu acceptă un rol decorativ în acele momente dramatice când țara se prăbușea și nu are niciun motiv să devină asociată la o tragedie națională a cărei responsabilitate o purtau alții și pe care ea a făcut tot posibilul să o împiedice.

Negocierile regimului carlist cu Mișcarea Legionară - concretizate la vârf prin audiențele lui Horia Sima la regele Carol din 18 iunie și 2 iulie - au dat speranța că se va putea găsi o soluție de ultim moment pentru a opri prăbușirea frontierelor. Legionarii sperau - și Horia Sima a pledat constant în acest sens - ca primind o pondere importantă în guvernul României ar putea convinge Germania și Italia să nu accepte revendicările Ungariei și Bulgariei, iar în privința Uniunii Sovietice (chiar dacă prevederile secrete ale pactului Ribbentrop-Molotov nu erau cunoscute) se putea intui că o alianță cu Germania era cea mai bună garanție în acel moment. Demiterea guvernului Tătărescu și formarea guvernului Gigurtu

(aparent mai „de dreapta”) părea să fie o confirmare a unei asemenea evoluții.

Văzând însă că nici după cedarea Basarabiei, Bucovinei și ținutului Herța (cu tot valul de tragedii din timpul retragerii și refugiuului în masă) regimul carlist nu acceptă nicio schimbare de fond, fiind preocupat exclusiv de salvarea puterii dictatoriale și deloc preocupat de salvarea teritoriilor țării (care puteau fi liniștit sacrificate, cum se va și întâmpla de fapt), Horia Sima decide retragerea de la guvernare și va demisiona la 7 iulie (nu va fi însă urmat de ceilalți 3 miniștri legionari, ceea ce va stârni o anumită confuzie favorabilă regimului), continuând însă prin contacte politice intense să propună formarea unui guvern de predominantă legionară.

Consultările regulate și febrile între fruntașii legionari din București și din țară vor căpăta și o formă organizată prin alcătuirea Forului Legionar care cuprin-

dea pe cei 3 membri fondatori încă în viață și alți lideri marcanți între care - evident - și Horia Sima. Preocuparea majoritară, dacă nu exclusivă, era găsirea unei soluții politice salvatoare în colaborare cu regele. Doar când cedarea Ardealului de nord și a Cadrilaterului vor deveni iminente și autoritățile se vor dovedi iresponsabile refuzând orice schimbare, Horia Sima va pregăti răsturnarea regimului carlist pe cale insurrecțională.

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

GHEORGHE STĂNESCU
ȘI PUTEREA CUVÂNTULUI

numai!) alături prezentei unul dintre proteste, datorat domnului George Stanca și apărut în săptămânalul *Expres* (nr.42/noiembrie 1990)”.

⁷ *Ibidem*, p.33.

⁸ *Ibidem*, pp.33-34.

⁹ *Ibidem*, p.34.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ Gheorghe Stănescu, *Cabala tăcerii... și dreptul la replică*, „Către Televiziunea Română, Redacția *Viața Spirituală*, Emisiunea *Lumină din lumină*, pp.37-38: „Privind și ascultând ancheta realizată de *tovarășa* Mona Nicolae difuzată pe post, duminică 19 mai 1991, nu mi-a venit să cred ochilor și urechilor: Corneliu Vadim Tudor *învățându-ne* ce este Cuvântul și spiritualitatea creștină... De când ucenicii Diavolului, vechii ai Securității, au devenit slujitori ai Domnului? De când cei care până la Revoluția din decembrie '89 denunțau nesupunerea la antropofagile comuniste și care acum instigă la dușmănie interetnică s-au schimbat în mentori de opinie? Și încă, beneficiind de largul concurs de publicitate al TVR? Confuzia între iertarea creștină (pentru cei care trăiesc o sinceră căință față de păcatele lor) și îngăduința acordată complicilor la asasinat fizice și morale ale comunismului de a se adresa țării poate descumpăni pe cei pentru care credința creștină este doar o haină de duminică. Dar... distanța la care vă situați față de acești complici ai Securității (dintre care Corneliu Vadim Tudor deține un înalt grad de participare la vinovății) mi se pare o altă complicitate, de gradul al doilea, blând fie spus. Nu se poate sluji lui Dumnezeu și lui Satan în același timp: vina este în egală măsură a *tovarășei* Mona Nicolae, dar și a *tovarășilor* care au acceptat și difuzat materialul incriminat (De altfel exigența dumneavoastră este în scădere: în aceeași emisiune, imaginile despre Biserica Neagră au avut o coloană sonoră la fel de potrivită precum un șir de chiuituri bahice la un recviem sau parastas)”.

¹² *Ibidem*, „Audiatur et altera pars: despre ne-dreapta măsură...”, p.49.

¹³ *Ibidem*, „Scrisoare deschisă domnului Valerian Stan, șeful Corpului de Control al Guvernului. Politică și moralitate”, p.141.

¹⁴ *Ibidem*, „Întrebări puse domnului Doru Viorel Ursu telefonic la emisiunea TV Vâlcea 1, *În direct cu...* din 12 mai 1998, orele 23.30”: „1. Cum aveți curajul de a vorbi de IDEEA DE JUSTIȚIE când ați fost Președintele For-

mației din tribunalul Militar București care la data de 15 iunie 1987 prin sentința nr.426 din dosarul nr.386/1987 l-ați condamnat pe Ilarie Gogonea la internarea în Spitalul neuro-psihiatric TBC Poiana Mare formulând în sentință: *Se recomandă măsuri de siguranță cu caracter medical, conform articolului 114 Cod penal cu revizuire peste un an ?*; 2. Știți că Ilarie Gogonea a scris și în *Documentele Rezistenței* - Arhiva Foștilor Deținuți Politici - nr.4/1992, unde au apărut 15 pagini din mărturia sa de circa 100 de pagini intitulată *Infirmeriile Gheenei*, care cuprinde și copia sentinței... Ce mai aveți de spus?; 3. Ca ministru de interne între 14 iunie 1990 și 17 septembrie 1991, ce ați făcut în timpul Mineriei și după, pentru ca „Infernul Măgurele” și „infernurile paralele” de la circumscripțiile de Poliție din București și de la școala de poliție Băneasa să înceteze?; 4. Ce sancțiuni ați dispus pentru torționarii din Ministerul de Interne?; 5. De ce l-ați ocolit pe Miron Cozma cu sancțiunile meritate?; 6. Ce răscumpărare gândiți pentru câte vinovății și complicități certe la atâtea crime aveți față de societatea românească ante și post-revoluționară?; 7. Ca Român și ca fost deținut politic anticomunist vă consider vinovat alături de Petre Roman și Ion Iliescu de crime împotriva umanității și a democrației, crime pe care le consider imprescriptibile”.

¹⁵ *Ibidem*, „Scrisoare deschisă Domnului Președinte Emil Constantinescu”, p.155.

¹⁶ Gheorghe Stănescu, *Cabala tăcerii... și dreptul la replică*, „Către *Viața Vâlcei* - cotidian independent al județului vâlcea”, pp.173-174: „Vă solicităm dreptul la replică față de articolul *Legionarii scot capul*, semnat d.Nedescu, publicat în nr.142/vineri, 6 martie 1998: Da, aveți dreptate: *legionarii mai scot capul*, câți mai supraviețuiesc din *șerpăria* de la Jilava și din alte foste închisori comuniste: Aiud, Gherla, Pitești, Tg. Ocna, Ocele Mari sau din lagărele de muncă forțată și exterminare de la Canal, din Balta Brăilei sau din minele de plumb Baia Sprie, Valea Nistrului, Căvnic, în care au fost *cazați* în vremea când parte dintre *intelectualii orașului* învățau Istoria României după Roller și ucenicii săi, Fătu și Spălățelu. Numai că acei *intelectuali ai orașului* care consideră compromițătoare acceptarea găzduirii de către Muzeul de Artă Vâlcea a manifestării, din ciclul „Istorie și Adevăr. Mișcarea Legionară între mistificare și adevăr” nu știu că Muzeul este un spațiu public și ne îndoiim că dânsii consideră compromițătoare prezența publică a d-lor Ilie Verdeț și Corneliu Vadim Tudor, foști lideri și susținători ai comunismului în România. Acei *intelectuali ai orașului* i-au citit pe Nae Ionescu, Mircea Eliade, Constantin Noica, Petre Țuțea, Simion Mehe-

dinți, Sextil Pușcariu, Lucian Blaga și alții, foști susținători ai Mișcării Legionare? Iar în cazul că i-au citit, ce aleg pentru Istorie: adevărul ori mistificarea?”.

¹⁷ *Ibidem*, pp.174-175: „Domnule Petre Tănăsoaica, aceste rânduri nu reprezintă un drept la replică, ci doar împlinirea unei datorii de conștiință: în slujba din Noaptea Învierii, am reauzit cu emoție... *să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi, să tertăm toate pentru Învierie...* Ca să anulez deplin zațul pe care mi l-a lăsat articolul dvs de luni 5 martie 1998 intitulat „Cu acest articol am trecut pe lista neagră a Legiunii”, vă trimit paginile făgăduite în intervenția mea telefonică din prezența Dvs. într-o emisiune a „TV Vâlcea 1” ca invitat al d-lui Vali Conea... Dacă mai credeți că pot exista „Liste negre” ale Legiunii, vă înșelați, semn că ați rămas dependent de lecturile din denigratorii Mișcării Legionare, de aceea în contra partidă de informare istorică onestă, vă recomand să citiți cartea d-lui Ion Coja „Legionarii noștri”, un om care nu a fost și nu a devenit legionar, dovadă că urmează să scrie despre „Masonii noștri”. Despovărat acum, vă trimit creștinescul *Hristos a Înviat și La Mulți Ani!*”. În plus, pentru corecta lămurire a preopinentei sale, autorul îi trimite și o copie a revistei „Puncte Cardinale” (nr.7/79, iulie 1997, p.14), precum și extrase din *Jurnalul* (1935-1944) al lui Mihail Sebastian.

¹⁸ Referitor la poncifilele utilizate de o parte a presei românești la adresa legionarismului, Gheorghe Stănescu oferă un citat semnificativ din circulara lui Corneliu Zelea Codreanu din 21 februarie 1938, ca urmare a dizolvării partidelor politice (11 februarie 1938) de către Carol al II-lea: „Dacă orice manifestare de credință ne este interzisă, rațiunea de existență a partidului nostru a încetat. Noi nu voiam să întrebuițăm forța. Nu voim să întrebuițăm violența. Ne este suficientă experiența din trecut, când fără voia noastră am fost atrași pe calea violenței. La orice violentare noi nu mai răspundem în nici un fel. Suportăm chiar și atunci când întreaga națiune română este tratată ca o turmă de animale inconștiente. Lovitură de stat nu voim să dăm. Prin esența însăși a concepției noastre, noi suntem împotriva acestui sistem. Ea înseamnă o atitudine de bruscare de natură exterioară, pe când noi așteptăm biruința noastră de la desăvârșirea în sufletul națiunii a unui proces de perfecțiune. Nu vom întrebuițăm aceste mijloace, pentru că tineretul de astăzi are prea adânc înfripată conștiința misiunii sale istorice și a răspunderii sale pentru a face acte necugetate care să transforme România într-o Spanie însângerată (Apud Grigore Oprîță, *Garda de Fier*, Timișoara, Gordian, 1994, p.18)”.

LUMEA IDEILOR

Virtutea naționalismului (5)

BOGDAN MUNTEANU

Note după „Virtutea naționalismului” de Yoram Hazony. Virtuțile statului național și critica federalismului.

Statul național și principiul libertății naționale sunt cei doi piloni pe care Hazony îi vede așezați la temelie a unei ordini politice internaționale echitabile și durabile, superioară anarhiei și imperiului. Elementele pe care își bazează argumentația sunt următoarele.

În primul rând, comparat cu anarhia, statul național elimină prin integritatea sa conflictele interne între clanuri și triburi care urmăresc interese adverse, expulzând posibilitatea unui război doar la nivelul apărării sferei largite a ordinii și păcii domestice. De asemenea, justiția se bazează pe un sistem legislativ coerent și independent de interese particulare, ceea ce este de asemenea de natură să elimine conflictele intertribale și să asigure suveranitatea statului în această privință. Prin urmare, statul național are un rol pacificator asupra teritoriului pe care se întinde, iar războiul, privit ca mijloc de rezolvare al divergențelor, este expulzat la periferia sa.

Pe de altă parte, comparat cu imperiul, statul național este o instituție care fințează la o scară limitată. Prin urmare conducătorii săi sunt atașați unei tradiții politice care recunoaște granițele națiunii și nevoile ei defensive, punând limite firești tendințelor expansioniste asupra unor națiuni străine. Spre deosebire de această concepție, imperiul nu cunoaște granițe și găsește în permanență pretexte pentru anexarea altor teritorii.

O ordine politică bazată pe state naționale oferă cele mai bune posibilități de autodeterminare colectivă a națiunilor. Teza de bază este cea a multipolarității, conform căreia la acest nivel libertatea poate exista doar acolo unde sunt prezente multiple centre de putere independente. Desigur, aceasta nu poate garanta în mod automat faptul că un stat național va putea avea resursele de a rezista unor presiuni exterioare menite să îl împingă spre atitudini și politici contrare intereselor națiunii respective. Dar, în condițiile existenței mai multor centre de putere, tentativele de a rezista unor asemenea presiuni pot găsi în principiu un sprijin în rândul acelor centre dispuse să ofere asistență, în cadrul unui permanent joc al puterilor și al intereselor. Echilibrul puterii („balance of power”) este principiul cheie în cadrul relațiilor internaționale, fiind menit să împiedice faptul ca o anumită națiune să dobândească prea multă putere, tocmai pentru a prezerva principiul libertății naționale la baza sistemului de state.

Un alt aspect care reiese din comparația politicilor de tip național și imperialist este opțiunea între două teorii diferite asupra cunoașterii. Cel puțin în istoria occidentului, imperialismul a fost mereu asociat cu o teorie raționalistă, care acordă un credit nelimitat rațiunii umane. Această concepție afirmă că marile adevăruri universale sunt deja stabilite și că ele trebuie doar să fie impuse pretutindeni. Pe de altă parte, naționalismul e bazat pe o concepție empirică, exercitând un scepticism moderat în raport cu produsele rațiunii umane și ținând cont de calamitățile aduse pe tărâmul politic de-a lungul timpului de supralicitarea încrederii în propria rațiune. Prin acest scepticism se deschide astfel posibilitatea diverselor căi de căutare a adevărului. Unele din ele vor avea succes, altele vor eșua. Căile spre succes pot fi multiple, căci experiența pozitivă a fiecărei națiuni ne poate învăța lucruri necunoscute înainte.

Concepția naționalistă invită prin urmare la o largă

dezbateră între diferitele națiuni, la învățare din experiența proprie și a altora. În schimb politica imperialistă declară orice dezbateră ca fiind primejdioasă, punându-i capăt atunci când ea apare. Totuși, realitatea este că nicio ființă sau grupare umană nu poate pretinde că posedă instrumentele și cunoștințele necesare pentru a dicta o constituție politică valabilă pentru întreaga omenire.

Orice adept al unei poziții sceptice și empirice va recunoaște astfel avantajele unei ordini naționaliste, care permite existența unei multitudini de state naționale aflate în competiție liberă între ele. Se creează astfel o emulație, un schimb de experiențe care nu poate avea decât rezultate pozitive. În cele din urmă se îmbogățește astfel patrimoniul întregii umanități, care este structurată într-o diversitate fecundă.

Un alt aspect la care statul național se dovedește a fi o soluție superioară celorlalte este cel al libertății individuale. Într-o primă fază, am văzut că statul național este garantul optim al libertății și autodeterminării colective. Dar aceasta nu este identică cu libertatea individuală. Libertatea colectivă a statului american s-a manifestat la începuturile sale prin tolerarea sclavagismului, iar în cazul statului francez prin suprimarea specificului lingvistic sau religios al multora din regiunile sale. Exemplele de acest tip ar putea continua. S-ar părea deci că liberățile și drepturile individuale ar fi garantate mai bine de către un imperiu sau stat universal, în care o multitudine de națiuni, limbi și tradiții religioase pot fi tratate cu un soi de egalitate care nu există în cadrele statului național, caracterizat prin primatul unei singure națiuni.

Numai că evidența istorică nu susține supoziția că imperiul ar fi un mai bun garant al libertății individuale. Dimpotrivă, imperiile au avut întotdeauna un caracter autocratic, iar tradiția drepturilor și libertăților individuale s-a dezvoltat în state naționale, singurele care pot genera instituții libere și totodată stabile. Așa cum a precizat și în alt context, Hazony reamintește și aici că liantul unui imperiu îl reprezintă coeziunea unei națiuni dominante, ai cărei membri sunt legați între ei prin loialități reciproce, și eventual al unei națiuni aliate, așa cum a fost cazul Imperiului Austro-Ungar. Toate imperiile sau statele multinaționale, precum cel amintit, Uniunea Sovietică sau Iugoslavia, au fost bazate pe o coeziune forțată, pe opresiune, și s-au dezintegrat atunci când indivizilor din națiunile componente li s-au acordat drepturi suplimentare.

Prin urmare, acordarea de drepturi individuale nu poate fi bazată decât pe o coeziune firească, de genul celei care există în rândurile unei națiuni, fără de care nu poate exista stabilitate și durabilitate. Exemplul elocvent ar fi aici tradiția politică de tip anglo-american.

Rezumând toate argumentele aduse mai sus, putem spune că statul național și o ordine politică bazată pe recunoașterea sa explicită se dovedește a fi superioară celei impuse de imperii, pentru a nu mai vorbi de treapta anarhiei, care în lumea civilizată e una de mult depășită, și care azi mai apare doar în statele lumii a treia măcinate de conflicte interne, care de multe ori sunt însă întreținute de interese străine.

După cum am putut vedea din analiza lui Hazony, de-a lungul istoriei imperiile s-au constituit întotdeauna în jurul nucleului unei națiuni dominante. În zilele noastre ni se propune însă o altă variantă de sistem cu caracter universalist, mai precis *federalismul*.

Acest sistem asigură națiunilor o autonomie în numeroase privințe, cum ar fi legislația internă, folosirea limbii și practicarea religiei tradiționale, gestionarea economiei sau la nivelul educației. Doar dreptul de a recurge la violență în apărarea propriilor interese ar fi suprimat, conflictele urmând a fi soluționate de către guvernul federal situat deasupra statelor (trăsăturile descrise aici sunt cele asociate unui ipotetic „guvern mondial” menit să asigure pacea globală, problema federalismului de tipul Uniunii Europene urmând a fi analizată în detaliu ceva mai încolo).

Hazony respinge cu hotărâre această concepție, numind soluția federală drept nimic altceva decât „un mit”, căci în cele din urmă ea se reduce tot la o schemă imperialistă, care ignoră elementele de bază necesare pentru a întemeia o federație internațională de state.

Astfel, arbitrajul internațional al conflictelor poate fi bazat pe una din următoarele alternative. În prima dintre ele, națiunile aflate în conflict pot hotărî benevol dacă recurg la un astfel de arbitraj și dacă vor recunoaște sau nu hotărârile acestei instanțe. Aceasta ar fi o posibilitate dezirabilă, care are drept premisă o ordine a statelor naționale. În schimb, în cea de-a doua alternativă totul e bazat pe obligativitate, decizia finală fiind impusă la nevoie prin recurs la forță din partea agenților statului federal internațional. Ceea ce nu înseamnă în cele din urmă nimic altceva decât o ordine de tip imperialist. Statele aflate în dispută nu mai pot fi considerate drept independente și autodeterminate, din moment ce trebuie să se supună deciziilor unui guvern federal internațional.

Mai mult, teoria conform căreia statele își păstrează independența cu excepția situațiilor conflictuale, este una falsă, căci atât evidența istorică, cât și logica unei asemenea construcții ne arată că imixtiunile autorității supranaționale în politica statelor nu se limitează doar la astfel de cazuri. Există numeroase situații în care pot apărea divergențe între state care nu implică automat un conflict armat între ele, deși pot să-l premergă: politici economice sau față de anumite minorități, atitudini față de imigrație care pot fi bazate pe interese divergente, amestecuri în politica internă a altor state, activități de spionaj, propagandă ostilă, etc.

Prin urmare, dacă decizia privind arbitrajul unui conflict de o asemenea natură e doar una recomandată, fiind la latitudinea fiecărui stat implicat de a accepta sau nu, atunci ne-am situa în cadrul paradigmei unei ordini bazate pe state naționale independente. Dacă în schimb puterea de decizie aflată în mâinile autorității federale este una obligatorie, atunci înseamnă că aceasta poate dicta în privința politicii interne a unor state cărora teoretic li s-a garantat independența, cu excepția situațiilor de conflict armat cu alte state. Ca atare, toată pretinsa logică a unui asemenea sistem se prăbușește, devoalând ceea ce el este de fapt: nimic altceva decât tot o formă de imperialism.

Pentru a funcționa cu adevărat, federalismul ar trebui să urmeze un model de tip american. Statele componente nu sunt considerate ca fiind independente, întreaga construcție fiind expresia unei coeziuni fundamentale între diversele grupuri etnice și sociale, presupunând existența aceluiași loialități reciproce care stau de fapt la baza statului național.

Un alt model federalist este cel al Uniunii Europene, care este bazat pe principiul subsidiarității. Acesta prevede ca autoritatea centrală să aibă competență decizională nu doar în domeniile menționate explicit în tratate, ci în toate cazurile în care obiectivele acțiunii propuse pot fi atinse mai bine dacă aceasta are loc la nivel de Uniune. Cu alte cuvinte, după cum remarcă Hazony, de vreme ce aprecierea asupra faptului la ce nivel se poate acționa mai eficient aparține tot autorității centrale, nu există practic nicio barieră pentru ca aceasta să reducă tot mai mult competențele statelor naționale. Singura posibilitate o reprezintă autolimitarea oficialităților europene, numai că realitatea ne arată că așa ceva nu are loc ci, dim-

continuare în pag. 15

„Acei ce vor cădea dintre noi, vor avea nume și morminte de eroi”

Corneliu Zelea Codreanu

Martirii legionari ai Muscelului

CEZARINA CONDURACHE

Anul trecut pe vremea acesta scriam pe larg povestea martirului de la Coșești, Stancu Ion, asasinat în cumplitul măcel din 21/22 septembrie 1939, după ce Dumnezeu a rânduit să îi aflăm mormântul. Anul acesta, cu ajutorul părintelui Mazilu din Jupâneștii Argeșului am putut face o slujbă de pomenire pentru Stancu, atât la biserica din Jupânești, cât și la mormântul său din Coșești.

De data aceasta voi scrie despre avocatul Nae Crassan, camaradul lui Ion Stancu, cel de-al doilea legionar asasinat pe județul Muscel în 21/22 septembrie 1939. După mai multe căutări eșuate în trecut, Dumnezeu ne-a învrednicit ca anul acesta să îi găsim mormântul și să dăm cinstirea cuvenită și mult așteptată de martirul muscelean.

Nicolae (Nae) s-a născut 1910 în comuna Piscani în familia Constantin și Stela Crassan. Crasaneștii sunt o veche familie boierească din zona Câmpulungului. La mijlocul secolului al XVIII-lea numele lor se impune în zonă prin figura protopopului Ioan Crassan care a slujit toată viața la Biserica Domnească din Câmpulung, îngrijind și înzestrând toate bisericile din oraș. Urmașii protopopului, boierii Crasanești s-au distins ca preoți, ctitori, oameni politici, mari proprietari de pământ și negustori. Bunicul lui Nae Crassan, boierul Costache Crassan cumpără la sfârșitul secolului al XIX-lea mai multe proprietăți în apropierea Câmpulungului, în satele Piscani, Boteni, Dârmănești și Purcăreni, devenind unul din marii proprietari ai județului. Este ctitor de biserici și, în funcția de prefect de Câmpulung, deținută spre finalul secolului al XIX-lea, construiește primul spital rural din zonă. Tatăl lui Nae, Constantin Crassan a construit conacul Crasaneștilor de la Piscani (o bijuterie arhitecturală, din păcate astăzi în ruină), a fost episcop al bisericii din sat pe care a restaurat-o pe banii săi, membru în consiliul județean Câmpulung și primar al comunei Purcăreni-Piscani.

Din căsătoria lui Costache Crassan cu Stela Vlădeanu se nasc patru copii, două fete și doi băieți. Între ei și Nicolae Crassan al nostru. Nae a urmat școala primară la Piscani, apoi liceului „Dinicu Golescu” din Câmpulung. Împreună cu fratele său

se va înscrie la Facultatea de Drept din București. Avocat în baroul Câmpulung, Nae Crassan se încadrează în Mișcarea Legionară în anul 1936. Luptător în toate zbaterele studenției legionare din anii respectivi, activ în campaniile electorale, prieten nedespărțit al lui Puiu Gârcineanu, Crassan devine unul din cei mai cunoscuți legionari musceleni.

Camaradul său Paul Dinu nota despre el în ziarul „Garda” din 27 octombrie 1940: „Nae Crassan avea mai mult decât noi o lume a lui, de voievozi, de voinici, de spătari (...) La bază avea verbul incisiv, ironic până la exasperarea adversarului și o logică inteligentă, matematică, susținută de vaste cunoștințe. Avea Nae Crassan în viața de toate zilele timiditatea omului cu obraz. A fost însă necruțător cu șmecherii, cu canaliile, cu hoții. Pentru a-i înfrunța pe aceștia nu avea stăvilă, nu ținea seama de nimic, spunea pe față și tare ce gândea, fără ocolișuri, fără frică. (...) Bun camarad, rezistent cu toată înfățișarea sfoasă a trupului, tumultuos în bătălie, condus de o fanatică sete de faptă și de dreptate, a dovedit calități de adevărat legionar, care au culminat prin mucenicie. (...) Încercările din urmă făcure din el un iluminat. A avut previziuni care s-au întâmplat. A crezut în biruință. Și credea că nu va apuca biruința...”

Nae Crassan a fost arestat la începutul anului 1939, plimbat prin lagăre fără condamnare, avea să fie asasinat în propriul județ în sângeroasa noapte a măcelului 21/22 septembrie 1939. Executat la ieșirea din orașul Câmpulung, pe Dealul Mățăului, trupul i-a fost lăsat câteva zile chiar pe drumul spre Mățău spre a îngrozi întreaga suflare musceleană. După ce au trecut zilele expunerii publice, trupul său a fost îngropat în cimitirul satului Apă Sărată aflat chiar la intrare în Câmpulung. Aici a primit rugăciunile, cinstirea, lacrimile și florile camarazilor săi în septembrie 1940. La un an după ce fusese asasinat și acoperit de ura autorităților, toate bisericile din Câmpulung, ortodoxe și romano-catolice trăgeau clopotele întru veșnica sa pomenire și prohodirea sa întârziată.

Căutările făcute pentru a-l găsi pe Nae nu au fost ușoare. Problema principală a fost chiar numele său. Din păcate, în martirologiile legionare și în listele cu asinații din 21/22 septembrie 1939 numele lui apare transcris greșit de la Nicolae Nerășan, până la Ion Crăsan. Cu răbdare și cu ajutorul lui Dumnezeu, după peregrinări prin cimitirul de la Piscani (unde se găsește mare parte din familia sa), am găsit crucea monumentală de piatră ce-i străjuiește mormântul în Cimitirul Apă Sărată. Acoperit de buruieni aproape în întregime, monumentul funerar s-a păstărit în condiții destul de bune. După îndepărtarea straturilor de frunze și rădăcini crescute din uitarea colectivă, am întâlnit și inscripția care încă se poate citi deslușit: „Nicolae Crassan 22 septembrie 1939”.

Astăzi avem marea bucurie de a fi recuperat pentru istoria neamului și pentru memoria legionară ambele biografii și morminte ale camarazilor care în noaptea masacrului național anti-legionar au căzut la Muscel pentru Neam, Legiune și Căpitan.

Ion Stancu – PREZENT!

Nicolae Crassan – PREZENT!

PE URMELE LOR

Au plecat de lângă noi. Nu de bătrânețe, nici de boală. Tineri ca noi, sănătoși ca noi. Dintre noi au fost luați și răstigniți în plină tinerețe, în plină vigoare și pentru aceeași credință. Puteam cădea la sorți oricare dintre noi. Dar ei au fost aleși. Numai curățenia lor putea cimentui temeinic viitorul de o mie de ani ai Statului Legionar!

Au căzut știindu-ne mulți. Și tari. Noi cei rămași ne cutremurăm de măreția jertfei lor. Executori ai unui testament stropit cu sânge, ne simțim mici în fața sfinților care ne-au condus și, fără îndemnul lor nu ne-am simțit în stare să pășim drept pe drumul croit de învățatura, de fapta, de martiriul lor. Știm că zilele pe care le mai trăim sunt darul lui Dumnezeu făcut nouă pentru ca să purtăm mai departe crezul dragostei lor. Aceste zile nu ne mai aparțin, noi suntem numai instrumentul material prin mijlocirea căruia duhurile camarazilor plecați înfăptuiesc dorințele lor înalte. Suntem legați, nu obligați, să trăim și să activăm numai după testamentul lor. Ne este deci cu neputință să lucrăm altfel decât au vrut ei!

Dragi camarazi care hrăniți cu trupurile voastre florile de pe morminte și cu jertfa voastră viața neamului întreg, camarazii nu vă uită! Nu v-am uitat niciun cuvânt din jurămintele făcute la mormintele voastre, fiecare literă ne arde inimile ca jarul. Drumul e făcut de voi, noi trebuie numai să fim în stare să mergem pe el, așa cum cere legea lui. Și fiecare clipă a vieții și toată puterea sădită de Dumnezeu în sufletele noastre, vom încorda-o pentru înfăptuirea gândurilor voastre dragi.

Petre Vălimăreanu

Ziarul „Garda”, 27 octombrie 1940

Mândria și slava deșartă: cauze și remedii duhovnicești

Toate patimile primejduiesc mântuirea omului, dar cea mai rea, mai demonică este mândria. Sentimentul de superioritate se poate manifesta fie în relația noastră cu Dumnezeu, când credem că am devenit mai buni, mai virtuoși datorită calităților noastre, nu prin mila și ajutorul pe care l-am primit, din preaplin, de la El, fie în raporturile noastre cotidiene cu semenii. În acest caz, păcătuim prin faptul că nu îl mai percepem pe aproapele nostru ca pe un egal, ca pe o creație a Domnului, asemănătoare nouă, ci ca pe o ființă inferioară, de rangul doi.

În literatura ascetică pe care ne-au lăsat-o moștenire Sfinții Părinți, mândria și slava deșartă au fost privite fie ca sinonime care desemnează aceeași boală spirituală, fie ca patimi îngemănate.

La nivelul simțului comun, putem face următoarea distincție: sentimentul mândriei este, de obicei, provocat de un gând ivit într-o anumită împrejurare. Slava deșartă, superbia, în schimb, este într-o măsură semnificativă produsul imaginației. Este bovarică în esența ei: ne închipuim anumite situații în care îi orbim pur și simplu pe semenii noștri prin curajul, inteligența sau frumusețea noastră. Din punct de vedere psihologic, mândria sau slava deșartă sunt produsul nevoii de a fi recunoscuți de către ceilalți, de a fi acceptați în societate, de a primi un *feedback* pozitiv din partea semenilor.

Care este însă granița dintre nevoia firească de a ne oglindi în ceilalți, de a primi aprobarea lor, și patima mândriei, atât de dizgrațioasă și de primejdioasă pentru mântuirea noastră? Răspunsul îl aflăm de la Sfinții Părinți.

Lanțul oțelit al patimilor

Potrivit Sfântului Maxim Mărturisitorul, la originea tuturor patimilor stă iubirea trupească, excesivă de sine (*filautia*, în limba greacă). De aceea, marele teolog și ascet al Bisericii ne sfătuiește: „Păzește-te de maica relelor, de iubirea de sine, care este iubirea nerațională a trupului, fiindcă din aceasta se nasc, după toate semnele, cele dintâi trei gânduri pătimase, care sunt și cele mai generale: al lăcomiei pântecelui, al iubirii de arginți și al slavei deșarte, iar din ele se naște toată lista patimilor”.

La rândul lor, ne învață Sfântul Ioan Scărarul, mândria și slava deșartă generează alte patimi, alte boli spirituale: „Maica desfrânării este lăcomia pântecelui, iar a trândăviei, slava deșartă. (...) Hula (blasfemia) este în primul rând odrasla mândriei, dese-

ori însă vine din judecarea aproapei sau din nebuna pizmă a demonilor. (...) Viclenia se trage din mândrie și mânie”.

În scrierile sale ascetice, Evagrie Ponticul a surprins memorabil versatilitatea duhului slavei deșarte, care poate transforma fiecare cucerire duhovnicească a monahului sau a creștinului de rând într-o victorie personală: „Gândul slavei găunoase (*kenodoxia*) e un gând extrem de subtil, care se insinuează cu ușurință în cei care izbândesc (în virtuțile lor) vrând ca aceștia să-și facă publice luptele și vânând slavele de la oameni; pe unul ca acesta îl fac să-și închipuie demoni țipând, femeiuști vindecate și o mulțime atingându-se de hainele lui; îi prezice chiar și preoția și-i aduce la uși oameni care-l caută (pentru aceasta), iar dacă nu vrea, va fi adus fedeleș. Și înfumurându-l astfel cu nădejdi goale, zboară lăsându-l să-l ispitescă fie demonul mândriei, fie cel al întristării, care-i aduc și alte gânduri potrivnice nădejdlor lui; iar uneori îl predă chiar și demonului desfrânării pe el, care, cu puțin înainte, era preot sfânt adus la preoție legat fedeleș”.

Cum ne tămăduim de mândrie și slavă deșartă?

Pentru a ne vindeca de ele, trebuie să urâm patimile. Iar motivul intim, profund, nu trebuie să îl reprezinte suferința pe care în mod inevitabil, mai devreme sau mai târziu, ne-o provoacă ele, ci dorința arzătoare de a intra și de a rămâne în comuniune cu Dumnezeu. În acest sens, avva Dorotei ne învață că nu trebuie să tânjim după izbăvirea de patimi „pentru a scăpa de chinuri, ci pentru că le urâm din toată inima, după cum e scris: Cu ură desăvârșită i-am urât pe ei și mi s-au făcut dușmani” (*Psalom* 138, 22). Noi trebuie să ne războim patimile, dar trebuie să fim conștienți că de sub tirania lor doar Domnul, în realitate, ne poate elibera. La Sfântul Macarie Egipteanul găsim următorul cuvânt: „Datoria omului este să se opună, să se lupte și să se bată cu păcatul, însă singurul care-l poate dezrădăcina este Dumnezeu... După cum nu este posibil ca ochiul să vadă fără lumină, să vorbească cineva fără limbă, să audă fără urechi, să meargă fără picioare și să lucreze fără mâini, tot așa nu este posibil să se mântuiască cineva fără Hristos, nici să intre în Împărăția cerurilor”.

În articolele anterioare, am amintit principiul des întâlnit în scrierile și în practica ascetică a Sfinților Părinți - cele contrare se vindecă prin cele contrare.

Evident, acest principiu se verifică și în cazul patimii mândriei, precum și în cazul gemenei sale, slava deșartă. Astfel, mândria fiind o maladie a părții raționale a sufletului, prin care omul, autonomizându-se, rupe comuniunea cu Dumnezeu, cea mai eficientă cale de tratare a ei este cultivarea iubirii de Dumnezeu. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „Când patimile stăpânesc mintea, o leagă de lucrurile materiale și, despărțind-o de Dumnezeu, o fac să se ocupe cu acelea. Când însă o stăpânește iubirea de Dumnezeu, o dezleagă de legăturile lor, înduplecând-o să disprețuiască nu numai lucrurile ce cad sub simțuri, ci și însăși viața noastră vremelnică”.

Biserica, prin Sfintele Taine, ne oferă șansa de a ieși de sub tirania tuturor patimilor, de a ne recăști-ga libertatea îndelung visată. Dragostea de Dumnezeu sporește mai ales dacă ne împărtășim des cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Conștientizarea stării de cădere în care ne găsim, părerea de rău pentru păcatele săvârșite, mărturisirea lor înaintea duhovnicului, efortul și promisiunea de a nu ne mai lăsa în voia lor, toate vor contribui la refacerea comuniunii cu Dumnezeu creatorul nostru, Cel ce conferă sens și plenitudine întregii noastre existențe. Sfântul Ioan Sinaitul, în celebra sa *Scară*, ne îndeamnă: „Descoperă-ți rana ta medicului, spune-i și nu te rușina”. Spovedania, continuă el, trebuie făcută prin asumarea vinovăției: „A mea este rana, părinte, a mea este buba. Din trândăvia mea s-a făcut, iar nu din pricina altuia. Nimeni nu este de vină, nici om, nici duh, nici trup, nici altceva, ci numai nepăsarea mea”. Nu ne putem aștepta însă ca vindecarea de patimi să se producă spontan și ușor. Trebuie să avem îndelungă răbdare, iar în cazul mândriei și al slavei deșarte este necesar să luptăm cu firea noastră, cultivând virtutea care li se opune, și anume smerenia. Trebuie să ne dovedim starea de smerenie, fiindcă, așa cum spune Cuviosul Nichita Stithatul, „patimile săvârșite cu fapta, cu fapta se și tămăduiesc”.

În final, merită să ne amintim, așadar, valoarea mântuitoare a smereniei. Prin ea ne vindecăm partea rațională a sufletului. Sfântul Grigorie Palama așază smerenia ca temelie a vieții duhovnicești: „Patimile trupești nu pot fi vindecate altcumva decât prin asceza trupului și rugăciunea izvorătoare din inima înfrântă și smerită, adică prin sărăcia cu duhul”. În *Patericul egiptean* citim următoarea apoteogmă a Sfântului Antonie cel Mare: „Am văzut toate cursele vrăjmașului întinse pe pământ și, suspinând, am zis: «Oare cine poate să le treacă pe acestea?» Și am auzit glas, zicându-mi: «Smerenia!»”

CIPRIAN VOICILĂ

Sursa: ziarillumina.ro

LUMEA IDEILOR VIRTUTEA NAȚIONALISMULUI

potrivă, competențele Uniunii au crescut tot mai mult pe seama restrângerii suveranităților naționale. Prin urmare, acest principiu al subsidiarității nu este altceva decât tot un eufemism pentru imperiu: națiunile subsidiare ale Europei sunt independente doar în măsura pe care o hotărăște guvernul central european.

Firește, caracterul imperialist al actualei Uniuni Europene a fost ocultat de o retorică prin care se afirmă că avem de-a face cu o nouă formă de cooperare transnațională, la care categoriile clasice ale teoriei instituțiilor politice nu se aplică. Ni se spune că avem de-a face cu o suveranitate împărțită, sau exercitată în comun (*pooled sovereignty*), în care nu există un guvern federal propriu-zis, ci doar o guvernare comună. Ca atare, susțin avocații acestei forme de organizare politică, aceasta nu e același lucru cu un imperiu.

Hazoni contrazice însă această argumentație, considerând-o drept simplă propagandă. În realitate, UE are o formă de guvern prevăzută cu numeroase atribuții, ale cărui directive sunt obligatorii pentru

statele membre, existând un întreg sistem juridic la nivel federal menit să vegheze la punerea în practică la nivel de state a rezoluțiilor din partea Uniunii. Ca atare, deși din punct de vedere formal avem într-adevăr de-a face cu structuri transnaționale de tip nou, sau de concepte gen exercitarea în comun a suveranității, de fapt toate acestea nu diferă în mod esențial de trecutul imperialist al Europei.

Există o singură deosebire fundamentală: lipsește un executiv puternic, autoritar, capabil să ducă o politică externă solidă, mergând în caz de necesitate până la declararea stării de război. Acest fapt se datorează situației de protectorat american prin care se caracterizează țările UE și integrarea majorității lor în alianța NATO, dominată de SUA. Alternativa la actuala stare de lucruri ar fi una singură, dar e privită drept indezirabilă de către marile puteri: înarmarea Germaniei și consfințirea rolului de lider al acestei țări la nivel european din toate punctele de vedere. Cu excepția acestui nivel militar, se poate însă vedea în mod evident faptul că UE nu este de fapt decât un imperiu dominat la nivel politic și economic de Germania. Adică, așa cum amintea Hazoni în alt context, și aici, ca în orice alt imperiu din trecut, există de fapt o națiune dominantă. Ceea ce el nu mai amintește, e faptul că în cazul multor țări importante, printre care și Ger-

mania, se încearcă de către politicile stângiste diluarea până la dispariție a oricărui sentiment național și promovarea unei imigrații masive, menite să schimbe structura etnică a marilor națiuni europene. Cu siguranță în ideea, deși nemărturisită, de a evita structurarea unei (sau unor) „națiuni dominante” în cadrul imperiului sui-generis care este actuala Uniune Europeană.

Concluzia lui Hazoni este aceea că în realitate nu există nicio ordine politică alternativă, menită să depășească dihotomia dintre stat național și imperiu. Orice formă de guvern federal este de fapt o manifestare a principiului imperialist, iar orice federație internațională va fi condusă de persoane care decid asupra limitelor puse în privința autodeterminării națiunilor. Indiferent ce este statuat în diversele documente și tratate, interpretarea acestora este de competența oficialităților la nivel federal, făcută întotdeauna din perspectiva interesului statului imperial care, conform concepției universaliste, este identificat cu interesul general al întregii umanități.

(va urma)

BOGDAN MUNTEANU

Autohtonismul românesc în viziune eminesciană (II)

Eminescu este „sumă a simțirii românești, esență a înțelepciunii cu rădăcini în vremuri imemorabile și simbol al dăinuirii perene a spiritului național”.

Dan Toma Dulciu

Autohtonismul și ideea balcanică

Desigur, problema apartenenței acestor ținuturi pare a fi depășită astăzi de realitățile globalizării și aspirației de a face parte din Uniunea Europeană a țărilor pe teritoriul cărora se află comunitățile românești, mai ales că statele respective mici nu recunosc minoritățile naționale. Mai mult, populațiile minoritare sunt etichetate ca slavii romanizați (cazul Bulgariei) sau grecii romanizați (cazul Greciei) supuse permanent asimilării forțate. Nu este mai puțin adevărat că și politica românească de după cel de al II-lea Război Mondial, a fost una dezastruoasă, iar în zilele noastre nu depășește nivelul unui formalism birocratic extrem de păgubos.

La vremea sa, Eminescu va sublinia importanța ideii balcanice, văzând în aceasta chiar împlinirea unei misiuni istorice a României ca stat. Autohtonismul devine cu atât mai important, cu cât ideea latinității este considerată de occidentali ca fiind lipsită de fundament, întrucât nu ar fi existat un popor latin. Evident, că această negare este o exagerare nepermisă, atâta vreme cât vorbim de cea mai prolifică civilizație a antichității, civilizația romană (latină), ce avea să lase urme adânci în istoria umanității.

Pentru acești contestatari, latinismul este conceput artificial, doar ca un obstacol împotriva panslavismului. Așa că dimensiunea tracă pare a fi mult mai profundă pentru zona balcanică unde populațiile ce vorbesc idiomuri slave sunt constituite din elemente etnice cu totul diferite (fizice și morale) ale adevăratului element slav. Iată de ce Nicolae Iorga considera că ofensiva panslavistă în Balcani nu poate fi oprită decât prin cultivarea autohtonismului balcanic „sub bulgar stă de foarte multe ori traciul, sub sârb, adeseori românul, sub muntenegrean, albanezul iliric, sub grec, elemente care nu au de a face cu sângele elen. Limba a dat o conștiință deosebitelor grupe care poartă în unele cazuri numele cuceritorilor”.

De altfel, nici Eminescu nu considera român pe cineva numai pentru faptul că vorbește românește; „limba singură nu constituie însă naționalitatea. Calitățile morale și intelectuale ale nației au o însemnătate mult mai mare. Limba este expresia unui fond, dar nu fondul în sine”, idee care va fi amplu dezvoltată în perioada interbelică. Populația traco-ilirică romanizată oferă suportul demografic al Imperiului Roman de Răsărit (Bizantin) realizând în timp romanitatea orientală (bizantină).

„Torna, torna, fratre”, este prima expresie vlahă în gura unui soldat rumân din armata bizantină din secolul IV-V, perioadă când se semnalează și primele vlahii din istoria bizanțului. Zone geografice extinse, abundent populate, cu organizare socială sub forma unor state de sine stătătoare precum; Vlahia Mare în Tesalia, Vlahia Mică în Acarnania, Vlahia Superioară în Epir, Vlahia Albă în Moesia Inferioară și mai apoi Imperiul Asăneștilor (vlaho-bulgar) în secolul al VIII-lea, ele se vor regăsi până în secolele XI-XII. Abandonarea acestei zone în care se află încă adânc înfipte rădăcinile românismului, se face simțită încă din perioada interbelică când orientarea pro-occidentală devine tot mai evidentă, iar problema românilor din Balcani devine treptat o problemă periferică, formând subiectul unor politici mai mult decât formale (vezi Diaspora între comunitățile istorice și românii de pretutindeni, citată anterior).

Tăria de caracter, omenia, decența, bunacuvinița,

capacitatea de a percepe, compasiunea, sunt trăsăturile de bază ale adevăratului român. În afara țării, indiferent de postura în care se află (oficială sau neoficială), românul este ca un trimis al neamului său, prin urmare trebuie să se comporte în consecință. Din nefericire realitățile timpurilor noastre sunt cu totul altele. Comportamentul unor concetățeni de ai noștri, etichetați la nivel oficial, sau și mai grav în massmedia ca români (ceea ce de fapt nu sunt), se abate flagrant de la tipologia comportamentală a elementului românesc descris mai sus, ceea ce induce un sentiment de frustrare și jenă până la rușine. Trebuie adăugat și faptul că în aceeași categorie, a celor pentru care munca și cultura nu fac parte din setul lor de valori, se includ și caracterele slabe care își târguiesc conștiința, levantinul versatil și poporul lui Caragiale (miticii de conjunctură), sau paraziții de serviciu al neamului cum foarte inspirat îi numește Dan Puric care, din nefericire, se dovedesc a fi foarte prolifici.

Perpetuarea autohtonismului eminescian

Autohtonismul, ca doctrină și ideologie pentru români pusă în valoare de Eminescu, va fi preluat și dezvoltat de floarea culturii române interbelice, și chiar mai mult, va fi cultivat la nivel instituțional prin „Institutul de studii Balcanice” condus de Nicolae Iorga și apoi de Gheorghe Brătianu (ambii savanți, istorici de forță și somități în domeniu) care considerau românismul ca factor hotărâtor în etnogeneza popoarelor balcanice. „Vlahii sau românii reprezintă elementul etnic care au influențat pe slavii emigranți de o manieră decisivă”. Vasile Pârvan, la rândul său, spunea „Noi românii de azi suntem nu numai urmașii romanilor din Dacia, ci în aceeași vreme urmași și ca sânge și ca suflet a întregii împărății Romane de Răsărit” (Getica, Ed. Meridiane, 1982). El a înțeles unitatea pe care o formează teritoriul între granițele geografice; Alpii Nordici, Bosforul Cimarian, Carpații Nordici și Olimpul.

Și sub acest aspect gândirea eminesciană este unitară. Ea privește realitățile timpului său, în fapt, rezultatul acumulărilor de-a lungul vremurilor, în conjuncturi istorice diferite, cu proiecție însă în perspectiva viitorului, pentru că analiza lui are la bază elemente de ordin istoric și biologic. Ajunge astfel, să facă diferența între spiritul autohton și cel imigrat, sesizând în același timp incompatibilitățile evidente și incapacitatea de asimilare a elementului străin. De aici și concluzia existenței unei stări conflictuale latente care poate izbucni oricând într-un conflict deschis, de unde și importanța autohtonismului cultivat atent, fără ostentație, dar cu fermitate și demnitate.

Eminescu reușește să demonstreze cu exemple istorice existența reală a acestei stări latente între spiritul autohton și cel emigrat, începând cu revoluția lui Tudor Vladimirescu când, sub sloganul „Țara este norodul și nu tagma jefuitorilor”, elementul autohton pune capăt domniilor fanariote. Tinerimea română va prelua din sloganurile și ideile revoluției de la 1848 și va pune bazele statului român modern, desăvârșit apoi prin reformele lui Alexandru Ioan Cuza.

Din nefericire, detronarea domnului pământean, la 11 februarie 1866 prin complotul „monstruoasei coaliții”, va pune capăt acestei perioade luminoase a istoriei noastre, urmată apoi de o epocă în care balanța evenimentelor va înclina când deoparte, când de cealaltă, până la generația de la 1922. Este anul în care marile mișcări studențești și apariția mișcărilor naționaliste (care bântuiau spiritul european al timpului), readuc în prim plan autohtonismul, puternic susținut de mișcările culturale ale epocii; poporanismul, semănătorismul și gândirismul. Această perioadă de înflorire benefică se oprește brusc însă, odată cu instalarea regimului

comunist după cele de al II-lea Război Mondial, când din nou elementul autohton este strivit de elementul străin ajuns în țară pe tancurile sovietice.

Paradoxul istoric face ca tocmai acest regim de inspirație sovietică să readucă la viață autohtonismul, prin celebra mișcare culturală a protocronismului anilor 70-80 ai secolului trecut, în care istoria și cultura este rescrisă prin prisma dominanței elementului autohton în ideea disperată a regimului comunist de ași asigura legitimitatea istorică. Epopeea va fi însă de scurtă durată, pentru că revoluția decembristă a pus din nou în umbră autohtonismul, locul lui fiind luat de lumea intereselor, lume care are puțin de a face cu valorile perene ale neamului.

Pentru că în definiția neamului nu este cuprinsă numai generația prezentă, ci și lungul șir al strămoșilor, precum și a generațiilor care vor veni. De aici și responsabilitatea imensă ce cade pe umerii trăitorilor de astăzi care trebuie să prezeve moștenirea trecutului și să asigure viitorul generațiilor ce vin.

În loc de încheiere

Din păcate, trebuie să recunoaștem că vorbele lui Eminescu au astăzi aceeași profunzime și penetranță, întocmai ca în timpurile sale, atunci când spunea; „Ei vor să nu rămână nici sămbure, nici rădăcină din ideile trecutului, pentru că brazda să fie îndestul de înfoiată să primească în ea sămânța noilor idei”. Care sunt noile idei astăzi? Le vedem cu ochiul liber sub masca globalizării, a negării valorilor naționale în spiritul political correctness, a dezrădăcinării și înstrăinării spirituale a omului și societății. În așa fel încât, zice Eminescu: „patria să devină un hotel, poporul, o amestecătură, biserica, un teatru pentru politicieni, țara, un teren de exploatare pentru străini, viața noastră publică, ocazie pentru ilustrarea și ridicarea în sus a imigrației din câteși patru colțuri ale lumii” (Opera politică, vol. II).

În măsura în care lumea este inundată de idei „progresiste” în care imoralitatea crasă este ridicată la rang de virtute, în care lipsa de umanitate și de demnitate la rang de normalitate, când o dramă pandemică degenează într-o dispută rasială cu pretenția reconsiderării valorilor civilizației umane, retragerea pe tărâmul autohtonismului cultural și lingvistic, în perimetrul tradiției și spiritualității neamului tău, rămâne singurul remediu, pentru că numai acolo îți vei găsi rădăcinile, rostul și viitorul tău ca om.

Aș încheia prin a-l cita pe Dan Toma Dulciu care în prefața cărții sale „Teoria generală a statului și dreptului în opera lui Mihai Eminescu” spune că Eminescu este; „sumă a simțirii românești, esență a înțelepciunii cu rădăcini în vremuri imemorabile, simbol al dăinuirii perene a spiritului național”.

Este un mare adevăr pe care trebuie să ni-l însușim și să îl perpetuăm cu convingere și curaj, pentru că doar în el ne putem regăsi pe noi înșine.

VALERIU LUPU,
doctor în științe medicale

Sfântul Părinte Ilie Lăcătușu și necesitatea canonizării

CONSTANTIN MIHAI

Pe 22 iulie 2020 se împlinesc 37 de ani de la trecerea la Domnul a Părintelui Ilie Lăcătușu, unul dintre Părinții mărturisitori din închisorile comuniste, cu o viață sfântă, închinată neamului românesc și Bisericii lui Hristos.

Născut la 6 decembrie 1909, în satul Crăpăturile din județul Vâlcea, din „părinți apropiați de Biserică”, mama sa, Maria, „o femeie extrem de evlavioasă”, iar tatăl său, Marin, cântăreț bisericesc. Absolvent al prestigiosului Seminar Sf. Nicolae din Râmnicu-Vâlcea, Părintele urmează cursurile Facultății de Teologie Ortodoxă din București pe care le absolvă „cu înalte aprecieri”, în 1934.

După absolvirea Facultății de Teologie Ortodoxă din București, „este numit preot la o parohie din Oltenia, Oșica de Jos”, fiind apoi mutat preot la parohia Buicești din Mehedinți”.

După izbucnirea celui de-al doilea război mondial, Părintele Ilie Lăcătușu face parte, „împreună cu ÎPS Nifon al Olteniei, din Misiunea Ortodoxă Română, care a dus cuvântul Sf. Evanghelii și în râpa dintre Prut și Nistru. Astfel, din vara anului 1942 și până în primăvara anului 1943, a răspândit Cuvântul Domnului mai întâi la Odessa și mai apoi la parohia Sersenița, județul Râbnița (Transnistria). În anul 1943 îl găsim într-o parohie din Râmnic, de unde ne-au rămas câteva scrisori primite după ani și ani, de la cei pe care i-a păstorit acolo și care regretau pierderea unui păstor model. În anul 1944 Părintele revine la datoriile spirituale în parohia Buicești din Mehedinți, unde reface și susține moral comunitatea”¹.

Membru al Mișcării Legionare, format și educat la Școala lui Corneliu Zelea Codreanu, în duhul dragostei de neam și al Bisericii lui Hristos, Părintele Ilie Lăcătușu urmează traseul generației sale mucenicite, trecând prin universul concentraționar comunist. Arestat cu o zi înainte de praznicul Sfântului Prooroc Ilie Tesviteanul, la 19 iulie 1952, Părintele Ilie Lăcătușu este trimis la Canal, „unde până în octombrie 1952 a fost încadrat în colonia de muncă Galeșu, iar din octombrie 1952 până la sfârșitul lui august 1953, a fost încadrat în colonia de muncă Peninsula, în celebra brigadă a preoților”.

Din septembrie 1953 până în aprilie 1954 Părintele Ilie Lăcătușu a fost mutat la formațiunea de muncă 0680 din Onești, de unde este eliberat la 26.04.1954. După eliberare, Părintele revine la parohia din Buicești pentru a-și continua misiunea sa duhovnicească.

În 1959 Părintele este rearestat, fiind condamnat la muncă silnică în Deltă, la Periprava, unde a avut parte de un regim aspru „care i-a cauzat urmări serioase sănătății”.

Din această perioadă, au rămas mai multe mărturii, una dintre ele fiind cea a Părintelui Justin Pârveu, la Periprava, de ziua Sfinților Trei Ierarhi, atunci când deținuții au fost scoși la tăiat de stuf, pe o zi geroasă, și obligați să intre în apa rece. „Părintele Ilie Lăcătușu i-a îmbărbătat pe cei din jur și, împreună rugându-se, a apărut soarele; un soare cald, binecuvântat. Iar după ce au ieșit din apă, și-au scos hainele, le-au pus la uscat, și după ce s-au uscat, au putut să vină în lagăr complet uscați și nimeni nu s-a îmbolnăvit. Iată, o mare minune s-a întâmplat atunci, lucru care i-a pus pe gânduri și pe cei care erau paznicii închisorilor și le-au arătat o dată în plus ce poate face puterea credinței”².

Eliberat în 6 mai 1964, Părintele Ilie Lăcătușu a avut domiciliu obligatoriu la Bolintin, raionul Titu. Din 20 decembrie 1964 până la 1 august 1970, a slujit la parohia din Gârdești, județul Teleorman, „unde a renovat o biserică de o importanță culturală, fiind pictată de N. Grigorescu; acea biserică există și astăzi și este o biserică frumoasă ca o catedrală”. Apoi, este mutat la Parohia Cucurușu, județul Giurgiu de unde se pensionează la 1 ianuarie 1978, stabilindu-se în București.

„Părintele avea o voce calmă și blândă, avea un duh liniștitor, calm, avea această lumină. Avea o lumină în ochi, lumină pe care o remarcă și acum oamenii dreptcredincioși, care vin să se închine la capela din Giulești, unde sunt moaștele Părintelui. S-a retras în adânc de smerenie – rugându-se, postind și răbdând – până și-a dat sufletul său în mâinile Domnului nostru. În toată viața sa vremelnică, Părintele Ilie l-a iubit pe Mântuitorul cu toată inima, cu tot sufletul, cu tot cugetul și l-a slujit cu smerenie și devotament. Însă în același timp a dovedit că i-a iubit și pe semenii săi ca pe sine însuși, slujindu-i și învățându-i tot timpul adevăratele semne ale nobleței și desăvârșirii creștine”³.

În primăvara anului 1983, aflat la spitalul din Vaslui, „Părintele Ilie Lăcătușu le-a spus celor de lângă el că, dacă va trăi până după 22 iulie, va mai trăi încă doi ani. Și-a exprimat și rugămintea ca, dacă soția îi va muri peste 15 ani, să fie îngropată lângă el. A murit chiar pe 22 iulie 1983, iar peste 15 ani, în 1998, avea să moară și soția sa, Ecaterina. La înmormântarea soției părintelui, pe 29 septembrie 1998, cei prezenți s-au aflat în fața unui fapt neașteptat: trupul părintelui Ilie Lăcătușu era neputrezit, întreg, binemirositor. Pentru a se convinge că trupul Părintelui nu a rămas neputrezit din motive biologice, membrii familiei – în înțelegere cu preotul – au lăsat trupul în contact cu aerul. Dar, după nouă săptămâni, trupul era intact”⁴.

În perioada anilor 1999-2000 au fost încercate câteva demersuri de canonizare a Părintelui Ilie Lăcătușu, depunându-se numeroase memorii către Sfântul Sinod al BOR. Toate aceste demersuri au eșuat, singurul lucru care s-a făcut a fost acela din 13 ianuarie 2000 prin care Patriarhul Teoctist „a dat binecuvântare să se deschidă ușa capelei și celor care vin să se închine, să se roage, să-și găsească alinare la diferite suferințe sufletești și trupești”.

Părintele Justin Pârveu afirmă într-o manieră categorică faptul că: „Părintele Ilie Lăcătușu trebuie cinstit ca un sfânt, pentru că este un argument puternic împotriva materialismului și a rătăcirii idolatre. I se pot înălța rugăciuni oricând, pentru că Sfinții sunt adevărate mărturii ale vieții noastre ortodoxe, chiar în vremurile în care trăim”. Și am întări noi, mai mult, în astăzi, în aceste timpuri de cruntă apostazie.

Din 1999-2000 până în anul 2020, s-au înmulțit mărturiile despre Părintele Ilie Lăcătușu privind multele sale minuni împlinite oamenilor evlavioși, care îi solicită ajutorul prin rugăciune și prin închinarea la sfintele sale moaște.

Visul Părintelui Justin Pârveu a fost acela de a vedea în timpul vieții sale canonizarea Sfinților Martiri, Mucenici și Mărturisitori din prigoanele

carlito-antonesciano-comuniste. Dumnezeu a rânduit altfel. Sinodul BOR a făcut mici pași în acest sens, în anul 2017, atunci când s-a proclamat anul comemorării tuturor martirilor, mucenicilor și mărturisitorilor din închisorile comuniste.

Readucerea problemei canonizării Sfinților Noștri Martiri și Mărturisitori trebuie să țină și de o mai profundă implicare a laicului creștin, de o intensificare lucrătoare și salutară, așa cum a realizat, de pildă, revista Permanențe, de-a lungul apariției sale de 22 de ani, dar și a efortului metodic și bine cântărit din ultimii ani ai Cezarinei Condurache care a înțeles că singura noastră formă de recunoștință și respect față de asemenea modele este recuperarea memoriei lor, nu prin vorbe, ci prin fapte dătătoare de sens în planul economiei neamului.

S-ar putea replica că totul ține de rânduiala lui Dumnezeu și că atunci când Pronia Dumnezeiască va rândui acest moment mult așteptat al canonizării, se va întâmpla *volens nolens*.

Este foarte adevărat că tot ce este cu neputință la oameni, este mereu cu putință la Dumnezeu.

Cu toate acestea, atitudinea noastră ca neam nu trebuie să rămână una pasivă, ci una veșnic luptătoare și lucrătoare. Înconjurând cu toată dragostea și cu tot sprijinul nostru Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în calitate de coresponsabili și de coliturghisitori la trupul mistic al lui Hristos, Ecclesia, trebuie să cerem acestuia să demareze procesul de canonizare al tuturor Sfinților Martiri, Mucenici și Mărturisitori din prigoana carlistă, antonesciană și comunistă, al luptătorilor din rezistența Armată și din exil, fără a avea nicio frică de a mărturisi Adevărul lui Hristos. Iar acest proces de canonizare al tuturor Sfinților români din secolul XX nu poate începe fără canonizarea primilor săi martiri Ionel Moța și Vasile Marin, continuând cu Corneliu Zelea Codreanu și întregul șir de mucenici ai Școlii Căpitanului și cuprinzând toată această elită mărturisitoare spre slava lui Dumnezeu și a a neamului românesc!

Note:

¹ *Sfântul Ilie Lăcătușu, Noul mărturisitor din temnițele comuniste. Sfântul cu moaște întregi din România, în Sfinții Închisorilor, Mănăstirea Palatin Petru-Vodă, 2019, p.95.*

² *Ibidem, p.97.*

³ *Ibidem, p.98.*

⁴ *Viața Părintelui Ilie Lăcătușu, în Acatistul Părintelui Ilie Lăcătușu, București, Areopag, 2012, p.5.*

Primul martir al Mișcării Legionare

Am dorit de multă vreme să ajung la mormântul lui Virgil Teodorescu, primul martir al Mișcării Legionare, studentul ucis de poliție când lipea afișe în timpul campaniei electorale din 1933, cel care deschide lista imensă a „stelelor care au căzut, ca lacrimi de sânge”, pe drumul de „foc și biruință” al arhangheliilor neamului românesc. Iată că acum, în vara lui 2020, am ajuns în acest loc sacru din cimitirul orașului Hârșova unde odihnește alături de familia sa. M-am recules în rugăciune, gândindu-mă la vârsta lui atât de fragedă și la sinceritatea deplină cu care, el și mulți alții, au urmat idealul legionar și s-au jertfit pentru el. O generație curată, o ofrandă sfântă... Am cântat o strofă din „Cântecul legionarilor căzuți” și m-am retras încet, cu sentimentul unei datorii împlinite.

Relatarea lui Traian Puiu reprezintă cea mai directă sursă de informație despre asasinarea lui Virgil Teodorescu, în noiembrie 1933 la Constanța. Traian Puiu se afla chiar lângă acesta în momentul în care a fost ucis, împușcat pe la spatele de polițiștii care încercau să-l împiedice să lipească afișe electorale. Ser-

gentul criminal nu a fost nici judecat și nici măcar cercetat, doar mutat în alt județ, confirmare tragică a disoluției statului de drept, ale cărui fisuri fuseseră vizibile și până atunci prin multitudinea de abuzuri violente pe care nu doar legionarii, ci toate partidele de opoziție le reclamau la fiecare proces electoral. La mormântul lui Virgil Teodorescu, Căpitanul a rostit cuvinte cutremurătoare, dureros confirmate de istoria recentă; „**Țară, care-ți ucizi cei mai buni fii ai tăi, ia aminte: ori te schimbi, ori vei pieri!**” (Traian Puiu, *Începuturi de viață legionară*).

A-ți pierde viața la 20 de ani este o tragedie... a-ți se lua viața fără nicio vină este o crimă... a fi lichidat sub acoperirea autorităților este deja un asasinat politic... a-ți oferi viața pentru libertatea și demnitatea neamului tău este un act de fierbinte patriotism... și a-ți risca și jertfi viața pentru Cristos, pentru a cărui Biruință în sufletul tău și în țara ta te-ai înrolat, este un act martiric...

În Împărăția lui Dumnezeu și în conștiința neamului românesc, Virgil Teodorescu - Prezent!

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

Comemorare Sâmbăta de Sus

Sfârșitul lunii iulie a însemnat pentru grupul nostru noi acțiuni și noi provocări. Pe 26 iulie a avut loc comemorarea luptătorilor din grupul de rezistență armată anticomunistă conduși de Ion Gavrilă Ogoranu. Comemorare, deja tradițională, care are mereu loc în prima duminică de după Sfântul Ilie, după cum a stabilit liderul rezistenței și fostul șef al Frăților de Cruce din întreg Ardealul. Evenimentul de la Mănăstirea Brâncoveanu are loc anual din 1995 încoace și este în prezent organizat de Fundația care poartă numele marelui erou anticomunist, Ion Gavrilă Ogoranu.

În ajunul comemorării o parte a grupului nostru a participat alături de membri Fundației Ogoranu la un pelerinaj până la chilia lui Arsenie Boca. Asta s-a întâmplat pe o ploaie care a refuzat să se oprească pe parcursul pelerinajului de circa 6 ore. Traseul nu a fost deloc ușor, dar nici gradul de dificultate și nici ploaia nu ne-au putut opri. Întotdeauna, în momentele în care întâmpinăm dificultăți de ordin fizic, ne amintim de educația pe care o oferea Căpitanul legionarilor. Acesta îi îndemna pe tineri să nu ocolească niciun obstacol, iar acolo unde nu erau obstacole, le crea el. Odată, aflați la munte, legionarii au fost îndemnați să se descalțe și să calce apăsat, chiar până la sânge, cu tălpile goale prin pietrișul de pe poteci. Căpitanul voia să îi obișnuiască pe legionari pentru chinurile din prigoanele ce vor urma. De altfel un procedeu obișnuit de tortură era bătaia la tălpi, atât în comunism, cât și în vremurile de mai înainte. Cu acest exemplu în gând drumeția a devenit mult mai ușoară, o adevărată plăcere chiar.

A doua zi, duminică, ne-am regrupat cu toții în fața mănăstirii și am mărșăluit încolonați spre locul comemorării. Comemorarea se desfășoară la crucea ridicată de partizanii care mai erau în viață după în anii '90. În anii '50 Gavrilă Ogoranu împreună cu camarazii săi și-au promis că vor înălța o cruce în memoria camarazilor uciși de Securitate în momentul în care România va scăpa de sub jugul comunist. În anii 90 și-au amintit de ceea ce au făgăduit și au ridicat crucea care a fost sfințită pe 17 octombrie 1995. Pentru proiectul crucii Ogoranu s-a sfătuit cu arh. Nicolae Goga, președintele Fundației George Manu de la acea vreme, acesta l-a îndemnat să ia legătura cu arh. Anghel Marcu. Arhitectul Anghel Marcu a făcut atât proiectul pentru crucea de la Mănăstirea Brâncoveanu cât și proiectul pentru monumentul Calvarul Aiudului. Primele flori care au cinstit memoria partizanilor au fost depuse la cruce de către Regina Ana cu doua zile înainte de sfințirea crucii în octombrie 1995. Aceasta se afla în vizită la mănăstire și astfel a aflat despre povestea

impresionantă rezistenței din munți.

Ne-am poziționat lângă mulțimea de oameni prezenți la comemorare. Am ales să stăm drepti, nemșcați, în formație, în ciuda soarelui puternic. Am încercat dăm astfel o notă în plus de solemnitate comemorării. La comemorare au luat parte reprezentanți ai mai multor grupuri naționaliste și culturale. Începând cu Fundația Ion Gavrilă Ogoranu, organizatorii evenimentului, omniprezenta Fundația Profesor George Manu, Fundația Gogu Puiu, AFDPR, Noua Dreaptă, grupul Uniți Sub Tricolor și altele. Fundația Profesor George Manu a reușit să fie prezentă la comemorare, în ciuda faptului că în același sfârșit de săptămână a fost parastul a două importante personalități legionare de după 1989. Doi legionari reprezentând două generații diferite. Este vorba de domnul Gelu Gheorghiu, trecut la domnul anul trecut pe 23 iulie, acesta reprezenta generația temnițelor comuniste. A doua personalitate, Costel Condurache, plecat dintre noi acum 7 ani, acesta reprezentând tânăra generație, plină de entuziasm și suflu naționalist din anii '90.

La comemorarea de la Sâmbăta au luat cuvântul dl. Coriolan Baci, executorul testamentar al lui Gavrilă Ogoranu, dl. Florin Dobrescu, președintele AFDPR Octav Bjoza și Alexandru Costache, membru al Fundației Ogoranu. Cuvântările au luat sfârșit prin intonarea Imnului Legionarilor Căzuți scris de Simion Lefter.

După comemorarea care a adus în același loc mai mulți naționaliști din toate zonele țării grupul nostru s-a împărțit în două, o parte din noi a ales meargă la troița din Sâmbăta de Sus a secretarului general al Mișcării Legionare, Nicolae Petrașcu, pentru a aduce un omagiu. Acesta s-a născut la Sâmbăta de Sus și a mers la același liceu ca și Horia Sima, liceul Radu Negru din Făgăraș. A intrat în Mișcare în anul 1928 și a devenit șeful legionar al județului Sibiu în 1935, iar în 1936 a fost înaintat la gradul de comandant legionar pentru că a reușit tipărirea și distribuția cărții „Pentru Legionari”, cenzurată pe vremea aceea. S-a căsătorit în 1937 cu sora lui Ion Banea, un alt legionar de legendă, și a avut doi fii Mihai și Horia. Nicolae Petrașcu a fost mai mereu alături de Horia Sima și nu a lipsit de la nicio bătălie importantă purtată de Mișcare. În 1940 se întoarce în țară alături Horia Sima, dar este rănit și capturat de Siguranța lui Carol al II-lea. Circumstanțele interne și internaționale facilitează eliberarea tuturor legionarilor închiși la acea vreme. Aflat în libertate, ajunge să joace un rol important la instaurarea Statului Național-Legionar la 6 septembrie 1940. În urmă loviturii de stat a lui Antonescu, el se refugiază în Germania unde este internat în lagărele Rostock,

Buchenwald și Dachau. În 1944 se reîntoarce în țară, fiind parașutat, pentru a reorganiza Mișcarea, este arestat în 1948 (14/15 mai), trece pe la închisorile Văcărești, Aiud, Pitești și Jilava și este eliberat în August 1964. Se bucură de libertate doar o scurtă vreme deoarece moare în condiții suspecte în octombrie 1968. Securitatea lansează ridicola ipoteză a unei sinucideri, dar Nicolae Petrașcu avea venele tăiate, un cuțit înfipt în piept și fusese strangulat cu un cordon electric. Cerul s-a bucurat să primească sufletul unui nou martir din rândurile Mișcării, însă noi am fost să plângem un erou căzut prin mișelia Securității. Dumnezeu să-l odihnească!

Cealaltă parte a grupului nostru a luat calea munților pentru a călca pe cărările umblate de cei care au luptat în munți și pentru a ridica steagul pe care scrie „Sângele Martirilor” pe cea mai înaltă culme a României, vârful Moldoveanu. Deși traseul până pe vârf se poate parcurge într-o singură zi mai lungă, de vară, am ales să mergem cu cortul pentru a ne putea caza undeva pe drum la acel „hotel cu mii de stele”. Ne-am fixat cortul pe un platou, într-un loc ferit de fiorosul vânt ce bănuie crestele Făgărașilor, am căutat să facem un foc pentru a ne încălzi și am petrecut seara cu gândul la eroii noștri, care se luptau cu Securitatea în această zonă. Măcar parțial și pentru câteva ore putem spune că am trăit și noi ceea ce au trăit eroii din munți. A doua zi am ajuns și în vârf pe o vreme care a facilitat acest lucru, dar am fost nevoiți să coborâm pe o ploaie care nu a încetat până când nu ne-am văzut din nou la Cabana Sâmbăta.

Am ajuns acasă târziu, după miezul nopții, lăsând în urmă trei zile pline de evenimente, prieteni și camaraderie. A fost prima prezență mai însemnată a grupului Camarazii la această comemorare care a adus în rândurile noastre un nou suflu și încrederea în forțele proprii de a duce lupta naționalistă mai departe. Desigur, la un nivel foarte modest, dar având modelul rezistenței din munți și a eroilor Legionari.

Glorie eternă rezistenței armate anticomuniste din munții Făgăraș!

Gelu Gheorghiu, erou și părinte – la 1 an de la plecarea în veșnicie

Sâmbăta, 25 iulie, la biserica Sf. Ilie Gorgani din București a avut loc parastasul la 1 an de la trecerea la cele veșnice a domnului Gelu Gheorghiu, președintele Fundației noastre „George Manu” și multă vreme redactorul - șef al revistei noastre „Permanențe”, un om care a dăruit Mișcării Legionare 70 de ani din viață și peste 15 ani de jertfă în temnițele comuniste. Rugăciunile pentru veșnica sa odihnă s-au alăturat celor pentru mai tânărul camarad Costel Condurache, trecut la cele veșnice acum 7 ani.

Ceremonia religioasă a fost oficiată de preoții Emanoil Băbus, Ioan Șişmanian de la Mănăstirea Petru Vodă, Flavius Iosif și Florin Dorofte, cu participarea unui grup de camarazi, simpatizanți și prieteni a căror comuniune de rugăciune și dragoste i-a făcut PREZENȚI pe cei plecați, dar rămași vii între noi și în noi. Un cuvânt omagial din partea „Fundației George Manu” a fost rostit de părintele Marius Vișovan, care a evocat în special marele caracter și eroismul de durată al domnului Gelu Gheorghiu (mai ales atitudinea eroică de la Pitești), dar și meritele „generației continuității”, reprezentate de Costel Condurache, care a salvat o mare parte din moștenirea generației prigoanei, făcând posibilă evoluția spre viitor a crezului național și creștin. A luat cuvântul și seniorul camarad Jacques Lamandi care a mulțumit celor prezenți pentru efortul de mobilizare și frumoasa dovadă de unitate.

Rugăciunile au continuat la mormintele domnului Gelu Gheorghiu și al lui Costel Condurache, unde s-a intonat de fiecare dată „Imnul Legionarilor Căzuți”, iar agapele frățești ne-au hrănit și trupeste, completând bucuria întâlnirii celor veniți nu doar din București, dar și din Moldova, Oltenia și Ardeal...

„Fundația Profesor George Manu” a oferit cu această ocazie tuturor participanților un volum *In Memoriam Gelu Gheorghiu*, Un „bandit irecuperabil”, cuprinzând articole de și despre Gelu Gheorghiu, lucrarea conturând astfel în bună măsură personalitatea și activitatea acestui mare luptător și adevărat părinte pentru noi cei mai tineri.

Gelu Gheorghiu și Costel Condurache - PREZENT!

PERMANENȚE

Redăm în continuare cuvântul părintelui Marius Vișovan:

*Lubiți frați întru Cristos,
Ne rugăm azi pentru odihna veșnică a două suflete care ne-au fost și ne sunt foarte dragi: domnul Gelu Gheorghiu care a trecut la cele veșnice la o vârstă venerabilă, acum un an, președintele Fun-*

dației noastre și Costel Condurache, minunat prieten și camarad, de la a cărui trecere la cele veșnice se împlinesc 7 ani.

Avem în față două generații ale Mișcării Legionare: Domnul Gelu Gheorghiu reprezintă generația luptei și prigoanei, generația temnițelor comuniste. Este unul dintre sutele de mii de tineri români, cu suflet curat, care s-au opus comunismului, jertfindu-și libertatea, tinerețea, și mulți dintre ei, viața. S-au opus comunismului nu pentru a salva o democrație masonică care, sub aparența unui joc politic de suprafață, ascundea multă corupție și ticăloșie și pe care România a experimentat-o din plin în anii '20-'30, ci pentru a salva identitatea creștină a neamului românesc, valorile nobile ale sufletului românesc, amenințat de bolșevizare, adică satanizare, așa cum profetic avertizase Căpitanul încă din 1936. Domnul Gelu a făcut, așadar, parte dintr-o oaste creștină, o oaste de eroi ai credinței care și-au vărsat sângele în munți, în închisori și în lagăre și acest sânge s-a unit mistic cu sângele lui Cristos de pe cruce, căpătând astfel o valoare mântuitoare. Din sângele martirilor noștri izvorăște harul care dă puterea noilor generații să mărturisească credința. Marele scriitor roman Tertulian spunea „Sanguis martirorum semen christianorum” (pe jertfa martirilor de ieri clădim credința și mărturia noastră de azi).

Domnul Gelu Gheorghiu, pe lângă bunătatea și blândețea cu care ne copleșea, cu care ne cucerea atunci când ne îndruma ca un adevărat părinte, a mai avut o calitate imensă: o modestie rară. Nimeni nu putea bănuși, în spatele simplității și stilului său natural și amabil, figura unui mare luptător, cu o dârzenie de stâncă și aici ne vorbesc documentele de mare valoare: cartea lui Dumitru Bordeianu, „Mărturisiri din mlaștina disperării”, cel mai complet document despre reeducarea de la Pitești. Ni-l arată pe Gelu Gheorghiu la înălțimea sa morală uriașă. În mijlocul celei mai îngrozitoare terori pe care a cunoscut-o Europa vreodată, care a fost la Pitești, Gelu Gheorghiu nu numai că n-a făcut compromisuri, dar a fost cel care avea puterea să-i încurajeze pe ceilalți, să aducă o lumină, o speranță, o clipă de seninătate în cele mai îngrozitoare condiții. Bordeianu nu folosește cuvântul înger, dar îmi permit să-l folosesc eu. Era un chip de înger în mijlocul iadului. Așa va rămâne în istoria eroismului românesc domnul Gelu Gheorghiu. Lângă el în celulă se afla și tatăl meu și mulți alții care au dat mărturia cea bună și-au plecat de mult în Legiunea Arhanghelilor din ceruri.

Eroismul de durată este o noțiune din doctrina legionară formulată de Ion Moța și dezvoltată de Horia Sima. Domnul Gelu Gheorghiu este un exemplu al eroismului de durată, dacă ar fi să spunem doar că la 95 de ani încă lucra la Fundație.

Costel Condurache face parte dintr-o altă generație, a celor care au cunoscut Mișcarea Legionară după 90 și a avut o enormă dragoste pentru adevărul neamului românesc, ascuns și falsificat atâta vreme și acest adevăr l-a sorbit direct de la izvor; din mărturia nemijlocită a unor mari mărturisitori pe care Dumnezeu i-a învrednicit să supraviețuiască și să trăiască după 90. În Clujul acelor ani putea fi cunoscut și ascultat Ion Bohotici, Ioan Gherasim, părintele Liviu Brânzaș și alții. Costel a fost cucerit de idealul lor; a fost înflăcărat de a mărturisi și el aceleași valori. Apoi a cunoscut și alte nume mari la București, la Lugoj, la Ploiești, la Brașov, la Constanța, la Petru Vodă, în Făgăraș, în Maramureș. A fost neobosit, a alergat în toate colțurile țării pentru a face prezent acest spirit în tot spațiul românesc, cu mijloace extrem de modeste, pentru a răspândi adevărul istoric, prin cărțile și revistele care se puteau publica, prin crucile, monumentele, troițele, plăcile memoriale care trebuiau să fixeze niște repere acolo unde au fost locurile suferinței și pătimirii românești. Aceasta a fost munca statornică a lui Costel și a încă câtorva, nu foarte mulți. De aceea eu mi-aș permite să numesc generația lui Costel, generația continuității. Din această muncă a lor s-a făcut legătura dintre generația prigoanei și generația celor tineri și foarte tineri de astăzi care nu mai au ocazia să cunoască direct generația prigoanei. Fără munca lui Costel și a încă câtorva, foarte multe dintre mărturiile de suflet ale martirilor noștri ar fi rămas necunoscute sau ignorate, legătura trecutului de jertfă cu prezentul ar fi fost mult mai slabă. Mulțumim generației continuității!

Dumnezeu să-i primească cu sfinții și dreptii Săi!

odată și întregul neam românesc, căruia i se pusese zălog, Gelu Gheorghiu și-a onorat jurământul depus pe altarul jertfelor martirilor Neamului. Nu și-a trădat Crezul, camarazii sau șefii. N-a putut să-și nege dragostea, căci în acest singur cuvânt se rezumă întreaga esență a acestei înalte trăiri.

A mers până la capăt cu noi, n-a ținut nimic pentru el. De noi depinde, de felul în care ne vom învrednici să-i mărturisim faptele și să ni le asumăm, pe ale sale și pe ale camarazilor săi, să ajungem să ne bucurăm de slava la care ei ne-au vrut martori.

„Odată și odată va rămâne după noi cenușa, cum rămâne după orice în lume, dar va fi rămas și o flăcără de lumină, care va fi trecut prin noaptea existenței și pe care, în felul nostru, n-o mai fi avut-o nimeni”. (Vasile Băncilă)

Gelu Gheorghiu, PREZENT!

Veșnică-i fie pomenirea!

CĂLIN GABOR, Spania

In Memoriam Gelu Gheorghiu

N-am avut șansa de a cunoaște decât doar câțiva „întârziati”, în acest început de veac, care, unul câte unul, s-au ridicat la cer pe drumul de foc și biruință început acum aproape o sută de ani, spre Învierea Neamului românesc, la cea de a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos. Între aceștia am avut marea bucurie să-l aflăm pe Domnul Gelu Gheorghiu, acea figură luminoasă pe care o descoperisem în teribilele Mărturisiri din Mlaștina disperării ale lui Dumitru Bordeianu.

Există o tendință nefericită la memorialiștii temnițelor comuniste de a cosmetiza apartenența neomartirilor secolului XX la Mișcarea Legionară, mai concret a „Generației 49”, folosindu-se argumentul că aceștia ar fi stigmatizați pe nedrept, ei făcând de fapt parte „doar din Frățiile de Cruce”. Acest lucru a condus până la nefericita și, pe drept cuvânt, ruși-

noasa omitere a sacrificiului victimelor prigoanelor celor două dictaturi anterioare celei comuniste. O fac istoricii și o face Biserica, trădându-și astfel propria rațiune a existenței lor: Adevărul.

Gelu Gheorghiu a făcut parte din această glorioasă școală a prefacerii Omului în Erou. Acești prunci ai lui Moța și ai Bădiței Istrate și-au început și și-au împlinit drumul sub Cruce. Nimeni n-a fost mai Legionar decât ei, pentru că nimeni n-a trecut ca ei prin toate cernerile pământeste, pentru a se curăța de toată zgura omenească, înălțându-și sufletele purificate de baia suferinței, prinos la Tronul Ceresc pentru Nemurirea noastră, a celor ce le vom urma.

Prin tot ce a făcut și a spus atunci când au vrut să-l facă să-și pângărească acest bun de preț, sufletul, care înțelese că nu îi mai aparținea doar lui, că nu doar el l-ar fi pierdut, ci și Frații cu care pornise

Cămașa verde

**Dragă mi-i cămașa verde,
Știți și voi.
Când o-mbrac ce bine-mi șade
Semnul României noi.
(cântec legionar)**

Pentru cel care privește astăzi nesfârșitul val al cămășilor verzi, trecând în mândru și apăsător pas în marșul biruinței sau împânzind țara în truda de reclădire a unei țări prăpăstuite prin nemernicia altora, cămașa verde poate fi o uniformă ca atâtea altele care să-i deosebească pe legionari de celaltă lume sau poate și o modă care a cuprins Europa și lumea de la un capăt la altul.

Dar pentru cei care au crescut, au trăit și au suferit într-însa, ea este haina vitejiei și a jertfei, sfințită prin atâtea martiraj cât, în afară de creștinism, n-a cunoscut istoria lumii, ea crește infinit în prețuirea tuturor și mai ales a legionarilor.

Țin să subliniez în rândurile acestea puține, pe care le scriu cu inima mândră de a fi fost unul dintre cei dintâi care am îmbrăcat cămașa verde, că ea nu a fost impusă de nimeni, ci singură s-a impus sufletului nostru, ca o necesitate. Așa cum nu noi l-am ales pe Căpitan, ci el ne-a ales pe noi – cămașa verde a venit spre inimile noastre de luptători cu tinerețea primăverii și lumina câmpurilor. Am simțit că e noastră și am îndrăgît-o din prima clipă. Era haina biruințelor și a jertfelor.

Nu cred că a fost o întâmplare, ci un dar al destinului românesc care se voiau împlinite prin imprimăvărarea sufletului acestui neam de oameni ai pădurilor și ai câmpurilor.

În vara anului 1929, Căpitanul ne chemase pentru cea dintâi „manevră” legionară, în Bucovina: să ne cunoască și mai cu seamă să cunoaștem Rarăul sufletului său ales. Frăția de Cruce din Galați a mers aproape toată: din cincizeci de legionari câți au participat la acest marș, jumătate erau gălățeni. Trebuia să ne întâlnim la mănăstirea Putna, lângă mormântul lui Ștefan Vodă. Acolo și atunci s-a întâmplat un lucru pe care puțini îl știu: cei douăzeci de frați de cruce din Galați au purtat pentru prima oară cămașa verde care avea să fie, prin anii de luptă ce au urmat, haina speranțelor și a învierii Neamului Românesc.

Îmbrăcând-o, nu făceam decât să dăm expresie unității de gândire și de credință care ne adunase împreună. Nu ne gândeam atunci că ea va rămâne uniformă legionară. Nu a fost nimic calculat, nimic rațional în actul acesta.

Căpitanului i-au plăcut bluzele noastre verzi și îmi amintesc cum în timpul marșului și-a schimbat la un moment dat costumul național, pe care îl purta cu atâtea drag, punând și el cămașa verde. Era investirea cămășii verzi ca haină a biruințelor viitoare.

Cu vremea, forma ei a evoluat: bluza pe care Căpitanul o purta la Carmen Sylva a fost aleasă de model, având linia mai sobră și mai apropiată, deci, de firea unui luptător.

Voi, camarazi și prieteni, gândiți-vă astăzi când o priviți strălucind în soarele biruinței, cât noian de lupte și de jertfe i-au adunat gloria, și înfiorați de atâtea măreție, onorați-o prin truda voastră de a vă ridica spre piscurile pe care vi le-a arătat Căpitanul și Moța și nesfârșitul șir al legionarilor eroi căzuți pentru credința lor vitează – iar voi, dușmanii ei de totdeauna, amintiți-vă prin câte vifornice a trecut victorioasă și temeți-vă pentru voi.

Valentin Măcrineanu

Cuvântul, an XVII, serie nouă, nr. 54, 6 decembrie 1940

Căpitanul și Nicadorii în cămașă verde

- Redacția își păstrează distanța față de conținutul articolelor; responsabilitatea revine exclusiv autorilor.

Dragă mi-i cămașa verde

**Dragă mi-i cămașa verde
Știți și voi
Când o-mbrac ce bine-mi șade
Semnul României noi.**

**Simbol sfânt de biruință
L-om avea,
E oprit, dar în credință
Și în inimi l-om purta.**

**Geme țara, geme neamul,
Camarazi,
Din moșneni făcu dușmanul
Cerșetori și bieți nomazi.**

**Cete de ciocoi se lasă
Sus la noi,
La vânduți, dar ce le pasă
C-arde patria-n nevoi.**

**Piere țara, pierie neamul,
Frați, surori,
Sus se lăfăie jidanul,
Noi zăceam în închisori.**

**Dară Domnul poartă grijă
De români,
Căpitanul se arată
Cu pandurii sus pe culmi.**

**Du-ne-n luptă Căpitane,
Hai cu noi!
Vom lupta cum mi-s vultanii
Curgă sângele șuvoi.**

**Vom muri, dar camarazii,
Frați, surori,
Ne vor răzbuna și brazii
Vom forma noi Nicadori.**

**Ruguri vom nălța sub soare
Și spânzurători,
Pentru jidovi, pentru hoți,
Mișei și trădători.**

**Dar-ar Domnul să răsară
Pentru viitor,
Pentru neam și pentru țară
Soarele biruitor.**

PERMANENȚE

ISSN 1453 – 9551

Editor: Fundația Culturală „PROFESOR GEORGE MANU”

Str. Austriului nr. 12, Bl. 3, Sc. C, Ap. 32,

024073, Sector 2; București

e-mail: fgmanu@gmail.com

Internet: <http://www.fgmanu.ro>

tel. 021-252-20-41; 0746 548 305

REDACTOR ȘEF:

BOGDAN MUNTEANU

REDACTORI:

PR. MARIUS VIȘOVAN

PR. VASILE GORDON

CIPRIAN VOICILĂ

CEZARINA CONDURACHE

CORESPONDENȚI STRĂINĂTATE:

CĂLIN GABOR

NICOLAE OPRESCU

DANIELA MILITARU - TEHNOREDACTOR

ADMINISTRAȚIE – DIFUZARE:

MILITARU CARMEN DANIELA O.P. 37 Ghiseul 2 – 14, 024280 București

**RELAȚII CU PUBLICUL LA SEDIUL FUNDAȚIEI:
LUNI, MARTI, MIERCURI, JOI, VINERI: 14-18**

FUNDAȚIA “PROFESOR GEORGE MANU”

1994-2020

PREȘEDINȚI:

† **NICOLAE GOGA, 1994-1995**

† **MIRCEA NICOLAU, 1995-2011**

† **NICOLAE ROȘCA, 2011-2013**

† **GHEORGHE GHEORGHIU,**

2013-2015

ACTUALA CONDUCERE:

PREȘEDINTE ONORIFIC:

ELISABETA IONESCU

CONSILIER ONORIFIC:

VASILE AFILIE

PREȘEDINTE:

CEZARINA CONDURACHE